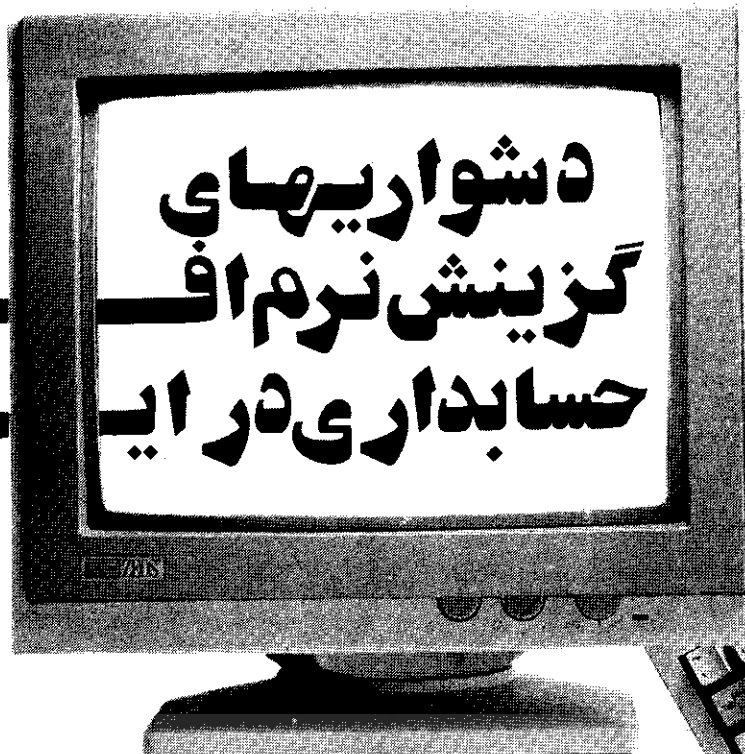

دشواریهای گزینش نرم افزار حسابداری در ایران

* جمشید فراروی

— لیسانس اقتصادسنجی
— پیشینه ۲۰ سال حسابرسی و طراحی سیستمهای
مالی

— از مدیران مؤسسه آگاهان
— عضو انجمن حسابداران خبره انگلستان
— عضو انجمن حسابداران خبره ایران

بیشتر حسابداران اکنون در ایران با مسئله گزینش نرم افزار روبه رویند. مسئله ای که باید هم از دیدگاه مصرف کننده و هم از دیدگاه تولیدکننده بررسی شود. مناسب می دانم یادآور شوم که این مشکل تنها به کشور ما اختصاص ندارد و تمامی حسابداران در جهان با آن رویارویند. منتها ما در ایران با جلوه خاصی از این دشواری روبرویم. مقاله من به بررسی این موضوع در چارچوب سرفصلهای زیر می پردازد:

— مقررات و عرف تجاری ایران؛ تنوع روشها و مسائل

آموزشی.

- مراحل گزینش و استقرار نرم افزار.

- قابلیت حسابرسی و ممیزی.

- طراحی مالی.

- نقش حرفه و انجمنهای حرفه‌ای در مورد گزینش

نرم افزار.

پیشینه:

چارچوب مقررات تجاری ایران بسیار قدیمی است و سالهاست که در آن بازنگری نشده است. دفترهای قانونی هنوز به صورت پلمب شده است. قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ است و تنها در ۱۳۴۷ یعنی بیش از ربع قرن پیش در قسمتهایی از آن تجدید نظر شده است.

از طرف دیگر روشهای پیشرفته حسابداری، از جمله استفاده از کامپیوتر، از مدتها پیش در ایران رواج یافته است.

البته قانون تجارت با آنکه چارچوبی سنتی دارد که به نظر دست و پاگیر می‌آید اما از عرفی پیشرفته برخوردار است و امکان به کارگیری روشهای متنوع در آن پیشینی شده است؛ چنانچه تنها دفترهای قانونی پیشینی شده در قانون تجارت را مورد توجه قرار دهیم خواهیم دید که امکان دارا بودن دفترهای متنوع برایمان وجود دارد: بعضی ۱۰ گروه کلی حساب را در دفاتر ثبت می‌کنند و بعضی با تفصیل بیشتر. برخی در دفترهای خود تنها یک حساب هزینه کل در نظر می‌گیرند. مؤسسه‌ای برای هر رویداد دو برگ سند، یکی بدهکار و دیگری بستانکار صادر می‌کند، و مؤسسه‌ای دو سری دفتر قانونی یکی برای ثبت رویدادهای ماههای زوج و دیگری برای ثبت رویدادهای ماههای فرد به کار می‌برد.

با ورود کامپیوتر و مخصوصاً کامپیوترهای شخصی که در سطح گسترده‌ای رواج یافته است روشها

استاندارد می‌شود. این چگونگی را نرم افزارها دیکته می‌کنند. اگرچه آمار دقیقی از گونه‌های مختلف نرم افزارهای مورد استفاده در ایران در دست نیست،

اما شواهد نشان می‌دهد که تاکنون به تقریب ۱۰ گونه نرم افزار در کشور ما به کار گرفته شده که هر یک در نزدیک به ۱۰۰ شرکت استفاده می‌شود. این نرم افزارها روشهای حسابداری تثبیت شده‌ای را در شرکتها پدید آورده است و به نظر می‌رسد که به این ترتیب روشهای حسابداری شرکتها در مجموع به سوی استاندارد شدن پیش می‌رود. اما هنوز یکی از درگیریه‌ها و مشکلاتی که استفاده کنندگان نرم افزارها از یک طرف و تولیدکنندگان آنها از طرف دیگر با آن روبه‌رو هستند. تنوع روشهاست که اختلاف سلیقه‌های ظاهری هم بر آن افزوده شده است. استفاده کنندگان این نرم افزارها حتی آنها که آمادگی دارند خود را با روشهای نرم افزاری جدید وفق بدهند، باز هم تمایل دارند که روشهای تثبیت شده در نرم افزارها به روشها و سلیقه‌های شخصی آنها نزدیک باشد. که این چگونگی برای تولیدکننده دو مسئله ایجاد می‌کند:

(۱) به طور معمول طراحان قادر به در نظر گرفتن روشهای متناقض طراحی و تحلیل سیستمهایی که جوابگوی انواع روشها و سلیقه‌ها باشد، نیستند (مثلاً روشهای متنوع ارزیابی موجودیها).

(۲) نوشتن نرم افزار به تحمل هزینه گزافی نیاز دارد.

که به نظر نگارنده، جنبه اقتصادی بودن تولید در بازار، سرانجام نرم افزار را به سوی یکسان شدن روشها سوق خواهد داد. از طرف دیگر البته با وجود انواع نرم افزار در بازار، استفاده کننده می‌تواند آنچه را که برای او بهتر است انتخاب کند.

در جنبه آموزش و در مرحله استقرار ورق بزیند

و راه اندازی نرم افزار در شرکتها طیف وسیعی از کاربران در برابر ما قرار دارند. از این دیدگاه یکی از مشکلات اصلی، نبود آشنایی اولیه با کامپیوتر است. ما هیچگاه به شرکتها توصیه نمی کنیم که کارکنان خود را به گذراندن دوره های پیشرفته سیستم عامل (DOS) وادار کنند، چرا که امروزه نرم افزارها خیلی ساده و عملی طراحی می شوند. ولی آشنایی مختصری با این سیستم، مفید است. هرکس لازم است صفحه کلید و اجزای کامپیوتر را بشناسد وگرنه وقت زیادی در مراحل اولیه تلف خواهد شد که احتمالاً به شکست مرحله استقرار آغازین خواهد انجامید. مسئله دیگر، آمادگی تطبیق و وفق پذیری کاربر است. این جنبه در اشخاص مختلف فرق می کند. تولیدکننده اصولاً نباید مخالف سلیقه شخصی باشد ولی اعمال سلیقه معمولاً هزینه دارد.

استفاده کننده به هر حال در بازار این امکان و حق را دارد که یا نرم افزاری اختصاصی به شکلی که دقیقاً مورد نظر اوست، با هزینه بالا سفارش دهد - که چه بسا بازم با دیدگاههای مخالف طراح به عنوان یک عضو تیم مواجه خواهد شد - یا می تواند از میان نرم افزارهای آماده، مناسبترین را برگزیند، و یا درانتظار نگارشهای جدید نرم افزارهای آماده بنشیند که با پیروی از نظرات اعلام شده مشتری و کاربر، امکانات جدید مورد نظر در آن گنجانده شود.

در این مبحث، با پدیده دیگری هم مواجه هستیم که همان بیعلاقگی استفاده کنندگان به کاوش در بازار و یافتن مناسبترین یا ارزانترین راه حلهاست. برای مثال سیستم

نرم افزاری سهام که شامل چاپ اوراق سهام، ثبت نقل و انتقالات، محاسبات سود و مالیات و غیره است، از اجزای نسبتاً سراسری تشکیل شده که نباید تنوع زیادی داشته باشد. مقررات قانون تجارت و بورس و نیازهای شرکتها پذیرفته شده در بورس کاملاً مشخص است؛ نگارنده خود در یکی از شرکتهای مهندسی نرم افزار، چنین سیستمی دیده ام که نسبتاً همه نیازها را برآورده می کند. شرکتها دیگری هم که در این زمینه مورد پرسش قرار گرفته اند، همین نرم افزار را توصیه می کنند و بیش از وضعیت موجود حاضر به وقت گذاشتن روی آن نیستند. در این مدت مشاهده می شود که شرکتها پذیرفته شده در بورس گروهی را بسیج کرده اند که این برنامه را از ابتدا برایشان بنویسند. در صورتی که چنین نرم افزاری به قیمت بسیار ارزان، و بی نیاز از صرف وقت چندین ماهه برای تدوین و تست و مراحل لازم دیگر وجود دارد. در این مورد به نظر نگارنده نه تنها «دشواری گزینش» وجود ندارد، که پدیده برعکس آن به چشم می خورد. بی اغراق می توان گفت که در کشور ما در چندین سال اخیر صدها برنامه یکسان حسابداری از نو نوشته شده؛ همان دوباره کاری که غریبا به آن «اختراع مجدد چرخ» می گویند.

مراحل انتخاب و استقرار نرم افزار

مراحل انتخاب و استقرار نرم افزار بدین ترتیب است:

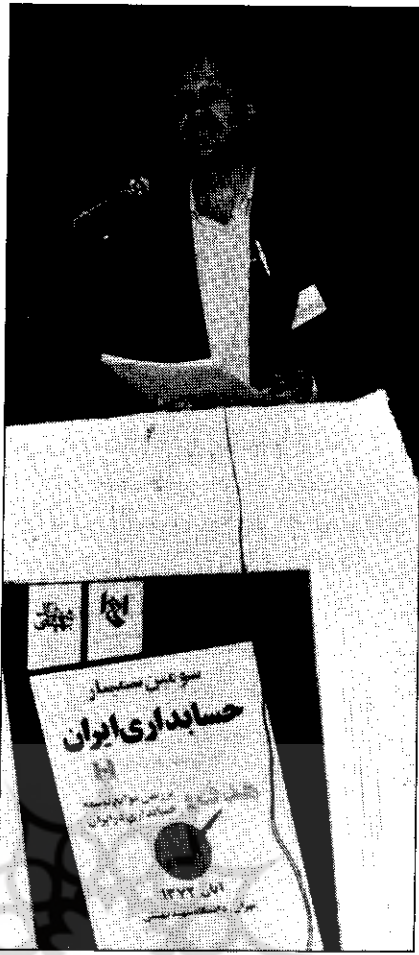
- تعریف نرم افزار
- اهداف استقرار
- تعیین نیازها و مشخصات
- نرم افزار آماده یا اختصاصی
- مدیریت پروژه
- بودجه و زمان بندی
- آموزش
- تست و اجرای موازی
- انتظارات جدید

الف) تعریف نرم افزار

تعریف خلاصه نرم افزار برای یادآوری چنین است: نرم افزار، مجموعه ای از دستورعمل های کامپیوتری است که به صورت یک پرونده کامپیوتری ضبط می شود، در حافظه نگهداری می شود و می توان هر چندبار آن را اجرا کرد تا کامپیوتر همان دستورعمل ها را به ترتیب تکرار کند. این خاصیت نرم افزار که آن را می توان مثل یک پرونده اطلاعاتی ضبط کرد در تحول کامپیوتر بسیار مهم بوده است.

ب) هدفهای استقرار

هدفهای شرکتها در گزینش نرم افزار، با نگاهی وسیعتر و در سطح جهانی نخست رقابت در بازار است که در خارج ابعاد گسترده تری دارد اینک برای بسیاری از شرکتها مبارزه با رقیبان، بدون کامپیوتر ناممکن است. مثلاً آژانسهای هواپیمایی، با سیستم غیر کامپیوتری یقیناً مشتریان خود را به علت معطل کردن و صرف وقت بیشتر، از دست

مورد عادت خود در جای دیگر را در شرکت جدید به کار برند که این باعث به هم ریختن روال عادی شرکت خواهد شد. موضوع آموزش کادر جدید بی تجربه را هم باید به مسئله اضافه کرد. شرکتها در پی آنند که روشهای جا افتاده در شرکت، در نرم افزار گنجانده شود تا در صورت تغییر کادر به راحتی بتوانند این روشها را به پرسنل جدید منتقل کنند.

یکی دیگر از هدفهای استفاده از کامپیوتر، ایجاد پرستیژ و فواید نامرئی است. بهبود روحیه کارکنان، گردش پرسنلی کمتر، و مسائل رقابت و خدمات بهتر برای مشتریان و سهامداران نیز در این مقوله می گنجد. و سرانجام پدید آمدن انتظارات جدید پس از استقرار سیستم است. فزونی طلبی انسانی در کنار کامپیوتر خیلی سریع جلوه گر می شود؛ تراز آزمایشی که قبلاً دو هفته طول می کشید و حال در عرض دو دقیقه آماده می شود، انتظارات بیشتری را به دنبال دارد. هم طراح و هم مدیر پروژه کامپیوتری باید آمادگی برخورد صحیح با این انتظارات را داشته باشند.

پ) تعیین نیازها و مشخصات

نیازها و مشخصات باید در آغاز پروژه تعیین شوند و عواملی که باید در این زمینه مورد توجه قرار گیرد عبارتند از:

- حجم عملیات
- انتخاب اجزای سیستم
- تعداد استفاده کنندگان

ورق بزنید

استقرار سیستمهای کامپیوتری، کارکنان متخصصتر و آموخته تر خواهند شد، ولی از طرف دیگر نیاز به نیروی انسانی هم ممکن است کاهش یابد و از این رو از هزینه ها کاسته شود.

سومین هدف استفاده از کامپیوتر تسریع در گزارشگری است که از آثار مهم و ملموس کامپیوتر شمرده می شود، و در تجربه روزمره هم نتیجه مثبت داشته است. یک توانایی اصلی کامپیوتر پردازش سریع داده ها است که بدون خستگی و با تکرار انجام می شود.

کنترلهای برنامه ریزی شده و تثبیت روشها از شمار دیگر هدفهای استفاده از کامپیوتر است. با شرکتهایی روبه رو شده ایم که این جنبه را در صدر هدفهای خود اعلام کرده اند. یکی از مسائل گردش پرسنلی این است که کارکنان تازه استخدام شده سعی می کنند روشهای

اهداد. سرعت عمل، خدمات بهتر، بنه کمتر و قیمتهای پایینتر، اهدافی است که شرکتها دنبال می کنند. اکنون که کامپیوترهای شخصی فرو نشسته در د این که بتوان واقعاً با کامپیوتر به همه اهداف رسید، تردیدهایی پیش آمده است. سرانجام باید به این نکته هم اذت که اکنون انتظارات جدیدی از سیستمهای کامپیوتری مطرح شده است و در عین حال باید با این اهداف آشنا و سعی در رسیدن به آنها کرد.

دومین هدف، خدمات بهتر برای مشتریان و سهامداران است. موردی که بیشتر گفتیم همین بود که بیشتر بکتهای پذیرفته شده در بورس تهران چه شده اند که نمی توانند بدون سیستم کامپیوتری جوابگوی امور فرضاً ۲۰۰ سهامدار خود باشند. گذشته از این بگویی و حل و فصل مسائل اداری، جنبه تاثیر تبلیغاتی را هم در نظر گرفت که موجب تقاضای بیشتر و افزایش قیمت سهام شرکت در بورس شود. این که سهامداران سود سهام را با یک برگه کامپیوتری از پست یافت کنند تا اینکه مجبور باشند برای همین کار به کیلومتر ۱۶ جاده کرج اجمعه کنند، تفاوت زیادی دارد.

هدف دیگر کاهش هزینه ها و بهبود کیفیت کارهاست. یکی از موارد عمده این مقوله، کاهش سرمایه در گردش هزینه های مالی است. مثلاً رقم حسابهای دریافتنی ممکن است از طریق گیری سریعتر بدهکاران کاهش پیدا کند. ارسال سریعتر صورتحسابهای فروش، حذف زمان تاخیر، کاهش رقم موجودی انبارها و نیاز به فضای کمتر در بارها، همگی ممکن است در کاهش سرمایه در گردش موثر باشند. با

- ارتباط سیستمها

- مشاور

- آشنایی با مشخصات عام نرم افزار

خوب

حجم عملیات؛ یکی از عوامل تعیین کننده اولیه است. کامپیوتر کارهای تکراری را بخوبی، با سرعت و بدون خستگی انجام می دهد. اگر یک بار صحیح انجام بدهد همیشه صحیح انجام می دهد و بنابراین در کار تکراری و با حجم عملیات زیاد مفید و مقرون به صرفه است. بویژه که باید هزینه نوشتن نرم افزار را در نظر گرفت و مقایسه کرد. سرعت دسترس به اطلاعات در حجم کم در سیستم دستی معمولاً بیشتر است. تا بخواهیم کامپیوتر را روشن کنیم و مثلاً آدرس سه مشتری را که به کامپیوتر داده ایم به دست بیاوریم می توان براحتی دفترچه را از جیب درآورد و آدرس ها را خواند.

انتخاب اجزای سیستم هم باید در آغاز کار انجام شود، یک جنبه در این امر، تشخیص حجم عملیات است. ابتدا باید سیستمهایی را که حجم عملیات آنها بالاست برای کامپیوتری کردن انتخاب کرد. استقرار مرحله ای هم به تجربه موثرتر بوده، و توصیه کردنی است. در این رابطه باید امکانات نیروی طراح و برنامه نویس، مدیریت پروژه و بودجه در نظر گرفته شود.

تعداد استفاده کنندگان در تعیین مشخصات برنامه های مورد نظر مهم است. اگر به خاطر حجم زیاد عملیات، تعداد افرادی که باید اطلاعات را وارد سیستم کنند یا گزارش بگیرند، زیاد باشد، سیستم انتخابی حتماً باید «چند

کاربری» (multi - user) باشد، استفاده از یک دستگاه کامپیوتر و یک نرم افزار «تک کاربری» (single - user) که فقط پاسخگوی یک استفاده کننده باشد هیچ فایده ای ندارد، زیرا که برنامه نویسی برای چند یا یک کاربر کاملاً فرق می کند، همین طور است قیمت هایی که داده می شود، مثلاً برای چهار نفر استفاده کننده پانصد هزار تومان و برای ده نفر، دو میلیون تومان. چرا که امکانات بیشتر می خواهد و در طراحی هم باید پیچیدگیهای خاص در نظر گرفته شود. ارتباط سیستمها باید از ابتدا مشخص شود، «فلوچارت» کاملی از این ارتباط طرح گردد و بر مبنای آن مشخصات سیستمهای انفرادی نوشته شود.

مشاوران شرکتها لزوماً اشخاص متخصصی که به همه جوانب فوق احاطه داشته باشند نیستند. توصیه می کنیم که از آغاز پروژه مشاور صالح و شایسته ای که با استقلال عمل کرده نظرات شرکت را تکمیل کند به همکاری گرفته شود.

مشخصات عام نرم افزار خوب

برای انتخاب، چه در نرم افزار اختصاصی و چه در نرم افزار آماده باید در پی این موارد بود:

- طراحی مالی و آنالیز سیستم

- کتابچه راهنما

- سابقه شرکت نرم افزاری

- مطمئن بودن و قابلیت اتکا

- کامل بودن و دقت پردازش

- مقررات و قوانین جاری

- نگهداری و پشتیبانی

- انعطاف گزارشدهی

- سادگی یادگیری و استفاده

- سایر موارد.

طراحی مالی و تحلیل سیستم: اصولاً نرم افزاری که خریداری می شود یا نوشتن آن سفارش داده می شود باید جوابگوی فعالیتهای مالی که برای آن در نظر گرفته می شود، باشد و این مستلزم طراحی و تحلیل صحیح است.

کتابچه راهنما: در این مورد سه حالت مشاهده کرده ایم: (۱) کتابچه راهنما وجود نداشته و مصرف کننده سردرگم باعث تاخیر در استقرار سیستم شده است. (۲) کتابچه راهنمای مفصلی به دست استفاده کننده ای داده شده که حوصله مطالعه آن را برای راه اندازی مثلاً سیستم حقوق و دستمزد نداشته، بدون توجه به کنترل های داخلی برنامه که در کتابچه راهنما مشروحاً توضیح داده شده، اطلاعات فراوانی را وارد کرده و در آخر کار متوجه شده است که نمی تواند عمل پردازش را انجام دهد. و (۳) کتابچه راهنمای کامل و کاربر آماده برای یادگیری و مطالعه دست به دست هم موفقیت سریع پروژه را تضمین کرده است.

سابقه شرکت نرم افزاری: حق طبیعی استفاده کننده است که کاملاً در مورد شرکت نرم افزاری تحقیق کند، از خود شرکت و دیگران پرسد که برای کجاها کار کرده اند، چند پروژه داشته اند، نظر مشتریان دیگر چیست، و نهایتاً نسبت به آن شرکت اطمینان پیدا کند.

مطمئن بودن و قابلیت اتکا: تشخیص این موارد تا حدودی مستلزم در دسترس بودن نرم افزار یا مراجعه برای نمایش حضوری است. صحت داده های ورودی، دقت داده ها، و مجاز بودن آنها توسط نرم افزار قابل کنترل هستند. مثلاً

کد حساب یا مشتری کنترل شود، وجود آنها چک شود، سند وارده تراز باشد... مجاز بودن اطلاعات را می شود از طریق در نظر گرفتن اسم رمز در نرم افزار کنترل کرد یا اینکه کنترل های سازمانی خارج از کامپیوتر برقرار ساخت.

کامل بودن و دقت پردازش: باید اطمینان به دست آورد که کلیه اطلاعات وارد شده به دقت پردازش می شود و در فایل های صحیح وارد یا ثبت می گردد، دیگر اینکه نرم افزار اعلام کند که عملیات را انجام داده است.

مقررات و قوانین کشوری: انتظار آن است که کسی که نرم افزار می نویسد با قوانین آشنا باشد. خوشبختانه این مسئله اکنون تا حدود زیادی در ایران رفع شده است و خیلی از شرکت های کامپیوتری که در ابتدای این دهه بدون مشاور مالی کار می کردند، اکنون چنین متخصصانی را در کنار خود دارند و کیفیت کارشان بالا رفته است.

بررسی سایر موارد ذکر شده یعنی نگهداری و پشتیبانی، انعطاف گزارشدهی، سادگی یادگیری و استفاده، از حوصله این مقاله خارج است.

بسته نرم افزار آماده یا اختصاصی

سیستم نرم افزاری آماده را تعریف می کنیم و در همان حال تفاوت سیستم اختصاصی را ذکر می کنیم.

بسته نرم افزاری آماده همان مجموعه دستور عمل های کامپیوتری است که برای نیازهای مشترک تعداد زیادی استفاده کننده نوشته می شود، قبل از

گرفته شود. که در ساده ترین موارد هم یکی دو هفته وقت می برد. در مقابل، در نرم افزار اختصاصی با پروژه ای طولانی مواجه هستیم.

برای پرهیز از طول کلام، از طرح موضوع نگارش های بعدی، نظرات مشتریان، سابقه استفاده و پذیرش و انطباق نرم افزار می گذریم.

مدیریت پروژه - بودجه و زمان بندی

مثل هر پروژه دیگر، انتخاب و استقرار نرم افزار مستلزم مدیریت و استراتژی صحیح و مشخص بودن مسئولیتهاست. شرکت های بزرگی مشاهده شده اند که این اصول را رعایت نکرده اند: شرکتی را دیدیم که در دیپارتمان کامپیوتر خود تعداد زیادی کامپیوتر و ۵ نفر برنامه نویس داشتند که از مدتها قبل سیستم روش مسیر بحرانی (CPM) و برنامه ریزی تولید کارخانه را برنامه نویسی کرده بودند. ولی خودشان فاقد برنامه کاری خاص خویش بودند و به صورت موردی برحسب خواسته مقطعی مدیریت، سیستم های جدید را آغاز می کردند. این روش نادرست است. در پروژه های نرم افزاری باید مدیریت مشخص شود و استراتژی داشته و بودجه و زمان بندی و برنامه کاری از قبل تعیین شده و ارتباطات مشخص بین سیستمها وجود داشته باشد.

هزینه: در این گونه پروژه ها هزینه های غیرمنتظره، و پنهان زیادی وجود دارد که باید نسبت به آنها آگاهی و آمادگی قبلی ورق بزنید

سفارش شخص خاصی، کلیه مراحل تولید را گذرانده، یعنی طراحی، برنامه نویسی و تست شده، و به صورت آماده استفاده عرضه می شود. مدت زمان تهیه نرم افزار خیلی طولانی است و در مورد بسته نرم افزاری بیشتر است چون باید در محیط های مختلف به کار رود و نگهداری و پشتیبانی لازم نداشته باشد. البته این امر در جاتی دارد و شرکت های نرم افزاری همگی سیستم های کاملاً آماده و نیمه آماده در اختیار دارند و این امر به نفع مصرف کننده هم هست چون لازم نیست مدتی طولانی منتظر رفع نیازهای نرم افزاری خود بشود. پس مصرف کننده باید پس از تشخیص نیازهای خودش با خود حساب کند که آیا چنین سیستمی در شرکت های دیگر هم موضوع دارد؟ و در صورت جواب مثبت، با انتظار قیمت پایینتر و آمادگی تحویل بیشتر به بازار مراجعه کند.

گستردهی بازار: طراح بسته آماده باید در آغاز این پروژه طولانی، بازار خاص خود را تعریف کند و تصمیماتی در مورد روش های مشابه بگیرد و کنترل های مشابه یا آزادی عمل و انعطاف با توجه به همان بازار تعریف شده را در نظر بگیرد. اینها طراحی چنین سیستمی را با دشواری روبه رو می سازد.

قیمت: هزینه بسته آماده برای مصرف کننده نسبتاً پایین است، چون برای فروش به تعداد زیاد نوشته شده و هزینه تحقیق و توسعه آن بین تعداد زیادی مصرف کننده سرشکن می شود.

زمان بندی: بسته آماده بلافاصله قابل استفاده است ولی باید زمان ارائه اطلاعات اولیه و دائمی سیستم و آموزش کارکنان در محاسبات در نظر

داشت. آنالیز سیستم و برنامه‌نویسی را قبلاً گفتیم. اعلام نیازها یعنی آن که ادارات مختلف زمان قابل ملاحظه‌ای صرف کرده. از قبل تعیین کنند که چه چیزی لازم دارند. هزینه و زمانبندی برای تست، انتقال یا گذار از سیستم قبلی (دستی) به سیستم جدید، و آموزش، باید پیشاپیش بررسی و روی کاغذ آورده شود. امکانات داخلی شرکت از قبیل اتاق و مبلمان اداری و استخدام پرسنل نیز باید مشخص گردد و هزینه همه این موارد برآورد شود.

ج) آموزش

مهمترین هدف از آموزش این است که کلیه افراد ذینفع در پروژه از کار راضی و خوشنود باشند. این امر از طریق ایجاد آمادگی اولیه در استفاده‌کنندگان، با آموزش و توضیح فواید پروژه به دست می‌آید به طوری که ترس و واهمه کلیه افراد از بین برود و در خدمت استقرار سیستم قرار بگیرند. آموزش یکی از حساسترین وجوه استقرار سیستم است و اگر بتوانیم این مانع را پشت سر بگذاریم بقیه مراحل آسانتر خواهند بود. نرم‌افزار مشابه در شرکت‌های مختلف بسته به روحیه و طرز برخورد کاربران موفق یا ناموفق بوده است.

قابلیت حسابرسی و ممیزی

وقتی که از این توانایی صحبت می‌کنیم منظورمان تنها از دیدگاه حسابرس یا ممیز نیست، مدیران و

کارکنان شرکت هم نیاز دارند که به سوابق و مسیر پردازش اطلاعات رجوع کنند. یک نقطه شروع برای ایجاد این قابلیت، مطالعه برنامه‌های حسابرسی کامپیوتری است که از منابع خارجی می‌توان استخراج کرد، و در انتشارات سازمان حسابرسی هم وجود دارد. اهداف اصلی حسابرسی کامپیوتری از قرار زیرند:

در مورد پرونده‌ها:

- ۱- تداوم پرونده‌ها
- ۲- محافظت از داراییها

در مورد معاملات:

- ۳- کامل بودن اطلاعات ورودی
- ۴- صحت اطلاعات ورودی
- ۵- مجاز بودن اطلاعات ورودی
- ۶- دقت تولید اطلاعات توسط کامپیوتر
- ۷- بروز کردن

آشنایی و آموزش کافی در ایران برای درک این برنامه‌ها کمتر وجود دارد. در اینجا دو مسئله وجود دارد: اول اینکه حسابرسان باید آموزشهای لازم را ببینند و دوم اینکه با شرکت‌های نرم‌افزاری مذاکره و خواسته شود که این نکات را در برنامه‌های خود در نظر بگیرند:

طراحی مالی

آشکار است که در این باب کمبود

وجود دارد. تجربه کاری نگارنده در تجزیه و تحلیل سیستمهای مالی در جریان حسابرسی ضمیمی در شرکتها کسب شده است، مثلاً از طریق پر کردن پرسشنامه‌های ارزیابی کنترلهای داخلی؛ و متأسفانه این تجربه‌ای است که همکاران حسابرس ما در چند سال اخیر خیلی کم به دست آورده‌اند و بررسی علل آن محتاج بحث جداگانه است.

با توجه به همه کم و کاستی‌هایی که برشمرده شد و در پایان، می‌توان راه‌حل‌هایی ارائه کرد که در عنوانهای زیر خلاصه می‌شود.

راه‌حل‌ها

- آموزش:

- آموزش کاربرد کامپیوتر برای مدیران
- آموزش عالی برای تحلیلگران سیستمهای مالی
- آموزش کاربران
- استاندارد شدن روشهای

حسابداری

- ایجاد نرم‌افزار مناسب توسط شرکت‌های نرم‌افزاری
- حمایت مدیران از فرایند ایجاد سیستمهای کامپیوتری
- آماده ساختن شرکتها برای پذیرش شیوه‌های جدید گردش کار
- برنامه‌ریزی و سپس ایجاد و اجرای سیستمهای کامپیوتری

چنانکه ملاحظه می‌شود بخش

مده مسائل از وضعیت حرفه در ایران
رچشمه می‌گیرد؛ حسابداران نیاز به
گاهی بیشتر درباره کامپیوتر دارند،
بلیت حسابرسی سیستمها باید توسط
حسابداران بررسی شود، از نظر کادر
حلیلگر سیستم با کمبود روبه‌روئیم،
سوانین تجاری در ایران قدیمی و
جدیدنظر نشده است، مشکلاتی که در
تریان تحولات سریع جهانی اکنون و
نده به راهیابی نیاز دارد.

من توصیه می‌کنم که کمیته
خصوصی در انجمن حسابداران خبره
یران در مورد نحوه ارتباط حسابداران با
کامپیوتر تشکیل بشود و راه‌حلهای
سازمانی و قانونی ارائه کند.

مناسب می‌دانم نگاهی نیز به
تحولات جهانی در زمینه مورد بحث
داشته باشم. فدراسیون بین‌المللی
حسابداران که انجمنهای حسابداران
اکثر کشورهای جهان در آن عضویت
دارند و البته جای ایران در آن خالی
ست. سال گذشته گزارشی منتشر کرده
ست که در این فرصت اشاره کوتاهی به
محتوای آن خواهم داشت. سرفصلهای
این گزارش عبارتند از: پیش‌بینی
تحولات تکنولوژی اطلاعات
(Information Technology) در ده سال
آینده:

این گزارش که با نام «پیش‌بینی
تحولات تکنولوژی اطلاعات در ده سال
آینده» منتشر شده است هم دربرگیرنده
پیش‌بینیها و هم دربرگیرنده پیشنهاداتی
برای حسابداران می‌باشد. البته
تهیه‌کنندگان گزارش اعلام کرده‌اند که
مسائل کشورهای در حال توسعه مورد
توجه نبوده و تنها به کشورهای پیشرفته
پرداخته‌اند. منتها به نظر من پیش‌بینیها و
پیشنهادهات آنها حتماً روی کار ما هم اثر
خواهد داشت.

پیش‌بینی می‌شود که قیمت کامپیوتر و
وسائل ارتباطی در ده سال آینده
همچنان کاهش پیدا کند، تمایز بین
کامپیوتر و وسائل ارتباطی از بین برود،
کامپیوترهای قابل حمل با امکانات
مخابراتی به صورت فراگیرتری در
اختیار همگان قرار گیرد، روشهای
جدید ورود اطلاعات جایگزین صفحه
کلید بشود.

پیش‌بینی می‌شود که روشهای
جدیدی در مهندسی نرم‌افزار و نوشتن
برنامه‌های کامپیوتری مطرح شود، از
قبیل مدولاریته و اجزای جداگانه که
منجر به سرعت بیشتر در طراحی
نرم‌افزار بگردد در نظر گرفته شود. در

مورد دسترسی به اطلاعات خارج از
سازمان، مثالی که برای من جالب است
این که وزارت دارایی آمریکا و استرالیا
امکاناتی را فراهم آورده است که بتوان
اظهارنامه مالیاتی را به صورت
الکترونیکی پست کرد، نه به صورت
تصویری مثل فاکس، بلکه به صورت
دیجیتال یعنی محتوای اطلاعات با
استفاده از کامپیوتر و مودم و ارتباط
تلفنی، رد و بدل شود.

روشهای ممیزی را هم کامپیوتری
کرده‌اند به‌طوریکه خیلی سریع
اظهارنامه بدست آنها می‌رسد و جواب
می‌دهند. در استرالیا اعلام کرده‌اند که
زمان بازپرداخت مالیات مکسوره
اضافی را که مودی در اظهارنامه‌اش
درخواست کرده از ده هفته به چهارده
روز رسانده‌اند. تعدادی از حسابداران
استرالیایی که مانند ایران کار عمده آنها
مالیاتی است و خدمات کامپیوتری ارائه
می‌کنند این امر را بعنوان تبلیغ کار خود
معرفی کرده‌اند که اگر به ما مراجعه
بکنید سریعتر می‌توانید پول خودتان را
از دولت پس بگیرید.

تغییرات سازمانی خیلی مهم است،
ارتباط بسیار نزدیک می‌شود و حالت
کارگروهی پیش می‌آید. در ده سال
آینده همه با در دست داشتن کامپیوتر به
یک شبکه جهانی متصل هستند و
اطلاعات را می‌توانند بگیرند و از نظر
روشهای سازمانی تحول عظیمی ایجاد
خواهد شد.

تحول در خدمات حسابداری تحول
جدیدی است که با تحولات تکنولوژی
اطلاعات پیوند خواهد داشت. مدیریت
اطلاعات بعنوان یک مهارت جدید
مورد توجه شرکتها قرار می‌گیرد.

بقیه در صفحه ۱۱۸

پیشرفتهای تکنولوژی:
کاهش قیمت کامپیوتر و وسائل ارتباطی
کامپیوترهای قابل حمل با امکانات
مخابراتی به صورت فراگیرتری در
اختیار همگان قرار گیرد
روشهای جدید ورود اطلاعات جایگزین صفحه
کلید بشود
تغییرات سازمانی
تحول در خدمات حسابداری
مدیریت اطلاعات بعنوان یک مهارت جدید
مورد توجه شرکتها قرار می‌گیرد

تفسیر تورم در ایران؛

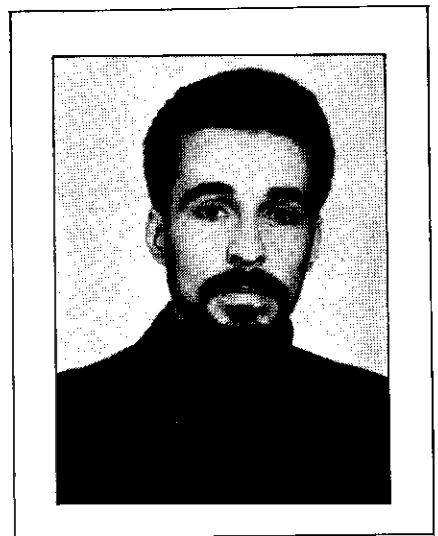
نمایش مجدد

در ماهنامه حسابدار شماره ۹۳ - ۹۴ یافته‌های پژوهش استاد محترم جناب آقای غلامرضا اسلامی بیدگلی با عنوان «تفسیر تورم در ایران با کاربرد نظریه مقداری پول» به چاپ رسید. پژوهشگر با اتکا به نظریه مقداری پول، تورم را تابعی خطی و درجه اول از نقدینگی در نظر گرفته‌اند. و پس از محاسبه ضریب همبستگی بین نقدینگی و شاخص قیمتها (به عنوان معیار تورم) و آزمون کردن این ضریب صدق نظریه مقداری پول در ایران را نتیجه گرفته‌اند. سپس با تدوین مدلی خطی و از درجه اول و تفسیر ضرایب این مدل تغییرات تورم در اثر تغییرات نقدینگی را مورد بررسی قرار داده‌اند. سرانجام با استفاده از همان مدل، شاخص قیمتهای سال ۱۳۶۸ را با دقت بسیار بالایی پیشبینی کرده‌اند که به شاخص اعلام شده از سوی بانک مرکزی بسیار نزدیک است.

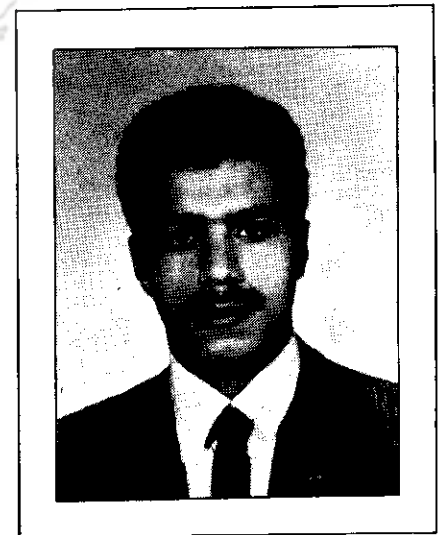
از آنجا که تورم مسئله روز کشور ماست و نیز موضوع تحقیق برای ما بسیار جالب توجه می‌نمود، برآن شدیم تا این موضوع را مجدداً و با استفاده از همان اطلاعات بررسی کنیم.

در بخش اول کارمان، ابتدا با قبول این فرض که بین تورم و نقدینگی رابطه‌ای خطی و از درجه اول برقرار است، تحقیق قبلی را مورد ارزیابی قرار داده‌ایم. در این بخش مدل قبلی را اصلاح و نتایج خود را با نتایج تحقیق قبلی مقایسه کرده‌ایم. این مقایسه نشان می‌دهد که نتایج کلی تحقیق قبلی معتبر است.

در بخش دوم کارمان، صحت و اعتبار فرض وجود رابطه خطی و درجه اول را آزمون کرده و برای یافتن مدل جایگزینی که بتواند رفتار تورم در مقابل نقدینگی را بهتر نشان دهد، به جستجو پرداخته‌ایم. به گمان ما نتایج این بخش از تحقیق قانع‌کننده است. از استاد محترم جناب آقای فرزاد اسکندری، و نیز از آقایان: عباس وفادار، علی زرگر انگشتی، بهروز ناصر خاکی و مهدی خلیلی که یاریگر ما در این کار بوده‌اند صمیمانه تشکر می‌کنیم.

عبدالرضا تالانه

امیر پوریا نسب

بخش اول

یادآوری

قبل از آنکه بحث اصلی را آغاز کنیم ذکر چند نکته جهت یادآوری ضروری به نظر می‌رسد:

۱- نظر به اینکه اطلاعات لازم برای سالهای بعد از ۶۸ به آسانی در دسترس نبوده لذا ما نیز از همان اطلاعات تحقیق قبلی استفاده کرده‌ایم.

۲- هر کجا که از تحقیق «تفسیر تورم در...» (ماهنامه حسابدار ۹۳-۹۴) بحث می‌شود از عبارت «تحقیق قبلی» استفاده خواهیم کرد.

۳- در این تحقیق (همچون تحقیق قبلی) با دو متغیر تورم و نقدینگی سروکار داریم. از این پس نقدینگی را با M و تورم را با P نشان می‌دهیم. بدلیل آنکه اطلاعات مربوط به این دو متغیر به زمان (سالهای ۱۳۴۶-۶۷) نیز مربوط می‌شود، لذا هریک از علائم اختصاری M و P را ممکن است با اندیس؛ برای نشان دادن زمان به کار ببریم.

۴- اگر معادله‌ای به صورت $y = a + bx$ داشته باشیم که در آن ارقام X برحسب کیلوگرم باشد و اگر بخواهیم همین معادله را برای X برحسب تن بنویسیم کافی است X ها را به ۱۰۰۰ تقسیم کرده در عوض ضریب آن را در ۱۰۰۰ ضرب

کنیم.

۵- اطلاعات جمع‌آوری شده در تحقیق قبلی برای متغیر نقدینگی در دو مقیاس ارائه شده بود: یکی برحسب میلیارد ریال و دیگر برحسب نقدینگی سال ۱۳۵۳ (۸۱۵/۷ میلیارد ریال). ما در تحقیق خود همواره نقدینگی را برحسب میلیارد ریال به کار خواهیم برد، هر جا که ضروری بود، با توجه به توضیح مذکور، با انجام یک تعدیل مناسب (ضرب کردن ضریب M در معادله در کسر $\frac{۸۱۵}{۱۰۰۰}$) معادله مورد نظر ما به حالتی بدل می‌شود که در آن M برحسب ارقام شاخص شده نسبت به سال ۱۳۵۳ خواهد بود.

پی‌ریزی مدل

برطبق نظریه مقداری پول، می‌توان تورم را تابعی از نقدینگی در نظر گرفت. اما غیر از نقدینگی متغیرها و عوامل دیگری نیز وجود دارد که بر تورم مؤثر است.^۱ لذا در شکل کلی می‌توان نوشت:

$$P = f(M, U) \quad (۱) \text{ رابطه}$$

در رابطه فوق U نماینده کلیه عواملی است که بر تورم تأثیر دارد. اگر فرض کنیم که بین تورم و نقدینگی رابطه‌ای خطی^۲ و درجه اول وجود دارد، در

۱- نگاه کنید به تحقیق قبلی حسابدار شماره ۹۳-۹۴.

۲- لغت «خطی» در سر تاسر این متن به معنای رابطه‌ای به کار رفته است که بتوان ضرایب آن را با استفاده از روش حداقل مربعات (OLS) تخمین زد. ورق بزنید.

این صورت شکل احتمالی تابع f به صورت زیر خواهد بود:

$$P = \beta_0 + \beta_1 M + e \quad \text{رابطه (۲)}$$

e در رابطه (۲) جمله خطا^۳ نامیده می شود و نماینده کلیه علل و عواملی است که بر P مؤثر بوده اما در معادله فوق دخالت داده نشده است. در واقع e در رابطه فوق نقش u در رابطه (۱) را دارد.

برای تعیین ضرایب β_0 و β_1 در رابطه (۲) می توان از روش حداقل مربعات^۴ (OLS) استفاده کرد. لیکن قبل از به کار بردن OLS مفروضات و شرایط لازم باید برقرار باشد.

مفروضات

در رابطه (۲) فرض می شود که e ها متغیر تصادفی بوده و میانگین آنها صفر و واریانس آنها برای زمانهای مختلف همگون^۵ است. مهمتر از همه e ها برای زمانهای مختلف باید مستقل از یکدیگر باشند (Newbold/523). در واقع فرض می شود که جملات خطا دارای توزیع نرمال هستند.

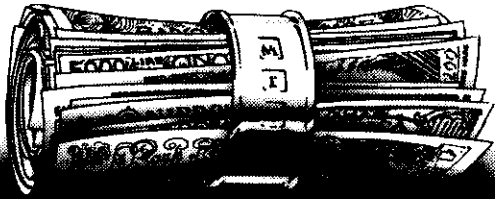
تقریباً در تمامی تحقیقاتی که به اطلاعات اندازه گیری شده در طول زمان (سریهای زمانی^۶) مربوط می شود فرض استقلال e ها برقرار نخواهد بود (Johnson/295). وقتی از OLS در تحلیل

3 - Error Term.

4 - Ordinary Least Squares (OLS).

5 - Homoscedasticity.

6 - Time Series.

کمتر از آنچه هست محاسبه شود در نتیجه ضریب تعیین^۹ برازش (R^2) بیشتر از آنچه که هست محاسبه خواهد شد و آماره های F و t که به ترتیب برای آزمون کردن ضرایب معادله و آزمون نیکویی برازش^{۱۰} به کار می روند اغراق آمیز خواهند شد. بنابراین ممکن است که بعضی از ضرایب معادله معنی دار جلوه نمایند حال آنکه ممکن است لزوماً معنی دار نباشند (Mendenhall/638).

بررسی ماهیت اطلاعات مورد استفاده

با نگاهی به اطلاعات مورد استفاده در تحقیق قبلی می توان دریافت که اطلاعات مربوطه با زمان (سالهای ۱۳۴۶-۶۷) درگیر است و بنابراین فرض استقلال جملات خطا احتمالاً برقرار نیست. یعنی e ها خودهمبستگی دارند. برای اثبات وجود خودهمبستگی

سریهای زمانی استفاده می شود جملات خطا نشاندهنده تأثیرات سر جمع کلیه عوامل و متغیرهایی است که بر رفتار متغیر تابع تأثیر داشته اما در معادله دخالت داده نشده اند. لذا در این حالت نوعی همبستگی بین جملات خطا در طول زمان ایجاد می شود (Newbold/611). به این نوع همبستگی، «خودهمبستگی»^۷ می گویند. علت ایجاد خودهمبستگی حذف متغیرهایی است که بر رفتار متغیر تابع تأثیر داشته است (Johnson/308).

تأثیر خودهمبستگی بر تحلیل

وقتی که فرض استقلال جملات خطا برقرار نباشد، یعنی بین e ها در طول زمان خودهمبستگی وجود داشته باشد، استفاده از OLS برای تخمین ضرایب خط برازش (رابطه ۲) باعث می شود که جمع مربعات خطا^۸ (SSE)

7 - Autocorrelation.

8 - Sum of Square Errors.

9 - Coefficient of Determination.

10 - Goodness of Fit.

معمولاً از آزمون داربین - واتسون^{۱۱} (DW) استفاده می شود.

معادله خط رگرسیون تدوین شده در تحقیق قبلی، با اقتباس از ماهنامه حسابدار (شماره ۹۳-۹۴) عیناً در زیر ارائه شده است. اما سایر آماره‌های مربوطه از جمله DW را محاسبه و ارائه کرده‌ایم^{۱۲}: اعداد درون پرانتز، محاسبه شده برای ضرایب معادله است. مدل (۱): نقل از تحقیق قبلی

$$P = 41/82 + /0.535M$$

$$(5/3) \quad (41/48)$$

$$R^2 = 98/8$$

$$F = 1749/93$$

$$DW = 0/62$$

یادآوری می‌کنیم که در این مدل M برحسب میلیارد ریال است. برای تبدیل معادله به حالتی که M برحسب نقدینگی سال ۵۳ باشد، کافی است ضریب M را در کسر $\frac{815}{100}$ ضرب کنیم. سایر محاسبات تغییر نخواهد کرد.

همان طوری که ملاحظه می‌شود DW محاسبه شده ۰/۶۲۰ است. مقایسه این رقم با ارقام مندرج در جدول در سطح $\alpha = 0/01$ نشان می‌دهد که خودهمبستگی بین جملات خطا وجود دارد^{۱۳}. لذا در چنین وضعیتی R^2

11 - Durbin - Wattson.

۱۲ - ما در تحلیل خود همواره از ضریب تعیین تعدیل شده (R_a^2) استفاده کرده‌ایم. نگاه کنید به Mendenhall / 588.

۱۳ - برای آشنایی با نحوه آزمون نگاه کنید به: Hanke/388.

رابطه (۵)

$$P_t^* = \beta_0(1-r) + \beta_1 M_t^* + v_t$$

رابطه (۵) شکل تبدیل شده رابطه (۲) است که دارای خواص لازم برای به کارگیری OLS می‌باشد.

جملات خطا در رابطه (۵) دارای استقلال هستند و اکنون OLS را می‌توان به کار برد.

هدف ما از تدوین رابطه (۵) پیدا کردن مقادیر واقعی R^2 و ضریب همبستگی خطی بین دو متغیر مورد بررسی است که در تحقیق قبلی به دلیل وجود مشکل خود همبستگی اغراق آمیز شده بودند. اما پس از حل رابطه (۵) با OLS، در تحلیلها هم می‌توان از این مدل استفاده کرد.

برای حل رابطه (۵) قبل از هر چیز باید مقدار r معلوم باشد. یک راه حل این است که r را مساوی یک در نظر بگیریم و سپس OLS را به کار ببریم. راه حل بهتر این است که بهترین مقدار r در فاصله بین +۱ و -۱ را با سعی و خطا پیدا کنیم. بهترین مقدار r مقداری خواهد بود که SSE را حداقل کند. این روش بنام HILU شناخته شده است.^{۱۵}

اگر رابطه (۵) را با استفاده از روش HILU حل کنیم بهترین مقدار برای r مساوی ۰/۹۵ به دست خواهد آمد. در این حالت SSE به حداقل مقدار خود

ورق بزنید

15 - Hildreth, c., and J.Y. Lu(1960), "Demand Relations with Autocorrelated Disturbances," Technical Bulltin 276, Michigan State University.

اغراق آمیز خواهد بود در نتیجه ضریب همبستگی خطی (r) نیز که ریشه دوم R^2 (در رگرسیون ساده) است اغراق آمیز می‌شود. در تحقیق قبلی R^2 و ضریب همبستگی به ترتیب ۹۸/۸٪ و ۰/۹۹۴ محاسبه می‌شود که مؤید همین نکته است. تا وقتی که خودهمبستگی از میان برداشته نشده باشد اتکا کردن بر R^2 و ضریب همبستگی در تحلیلها توأم با خطرات پیشگفته خواهد بود.

از میان برداشتن خود همبستگی

رابطه (۲) را مجدداً در نظر بگیرید:

$$P_t = \beta_0 + \beta_1 M_t + e_t$$

اگر جملات خطا با ضریبی مثل $1 \leq r \leq -1$ به یکدیگر وابسته باشند می‌توان نوشت^{۱۴}:

$$e_t = r \cdot e_{t-1} + v_t$$

اگر رابطه (۲) را برای سال قبل ($t-1$) نوشته و در r ضرب کنیم:

$$r \cdot P_{t-1} = r \cdot \beta_0 + r\beta_1 M_{t-1} + r e_{t-1}$$

و با کسر کردن رابطه (۴) از رابطه (۲):

$$P_t - rP_{t-1} = \beta_0(1-r) + \beta_1(M_t - rM_{t-1}) + v_t$$

۱۴ - این نوع خودهمبستگی، خودهمبستگی مرتبه اول (First-Order) نامیده می‌شود و نیز دقت داشته باشید که r استفاده شده در رابطه (۳) با ضریب همبستگی خطی متفاوت است.

یعنی ۶۴۶۱ می‌رسد^{۱۶}. نتیجه حاصل از حل رابطه (۵) با استفاده از روش HILU به شرح زیر بوده است:

مدل (۲)

$$P^* = -0.5/759 + /0.648 M^*$$

$$(14/79) (-1/0.1)$$

$$R^2 = 91/6\%$$

$$F = 218/74$$

$$DW = 1/86$$

DW محاسبه شده ۱/۸۶ است که در مقایسه با DW به دست آمده از جدول نشان می‌دهد که مشکل خودهمبستگی از میان برداشته شده است^{۱۷}. محاسبه شده برای ضریب ثابت این مدل حکایت از این دارد که ضریب مزبور مساوی صفر است. البته از قبل چنین انتظاری داشتیم زیرا این نتیجه برای $r = 0/95$ حاصل شده است و عدد $0/95$ آنقدر به یک نزدیک است که باعث می‌شود مقدار ثابت در رابطه (۵) به صفر نزدیک شود. محاسبه شده برای ضریب M معنی‌دار بوده و F محاسبه شده نیز معنی‌دار بوده و حکایت از نیکویی این برازش دارد.

R^2 محاسبه شده برای این مدل

۱۶ - به ازای مقادیر $r = 0/96$ و $r = 0/94$ مقدار SEE به ترتیب ۶۴۶۵ و ۶۴۶۲ محاسبه شده است.

۱۷ - وقتی مقدار ثابت در معادله رگرسیون صفر باشد، آزمون داربین - واتسون با استفاده از جدول تعدیل شده انجام می‌شود. این جدول در کتاب Ghosh ارائه شده است نگاه کنید به فهرست منابع.

۹۱/۶٪ است که در مقایسه با تحقیق قبلی (مدل اول) به واقعیت نزدیکتر است و همانطوری که انتظار می‌رفت کاهش یافته است. براساس این محاسبات ضریب همبستگی خطی بین دو متغیر ۰/۹۵۷ محاسبه می‌شود (ریشه دوم R^2). این ضریب نیز در مقایسه با تحقیق قبلی (۰/۹۹۴) کاهش یافته است.

همانطوری که ملاحظه می‌شود بعد از حذف خودهمبستگی و کاهش یافتن R^2 و ضریب همبستگی، هنوز هم با اطمینانی بیش از ۹۹ درصد می‌توان گفت که بین دو متغیر مورد بررسی همبستگی خطی وجود دارد^{۱۸}. ضریب M در این مدل ۰/۶۴۸ محاسبه شده است. این ضریب در مقیاس دیگر نقدینگی برابر است با:

$$/0.648 \times \frac{115}{7} = 0.529$$

با در نظر گرفتن این ضریب می‌توان گفت که اثرات نهایی نقدینگی بر تورم حدود ۵۳ درصد است. در تحقیق قبلی این رقم حدود ۴۴ درصد اعلام شده است.

در هر یک از دو مدل بحث شده اثرات نهایی نقدینگی بر تورم در قالب یک رقم خلاصه شده است: آیا اثرات نهایی نقدینگی بر تورم برای سال ۴۸ که در آن سال حجم نقدینگی ۲۰۵/۷ میلیارد ریال بوده نیز ۵۳ درصد است؟

۱۸ - برای آزمون از توزیع t استیودنت با آماره $t = (r - p) / \sqrt{(1 - r^2) / (n - 2)}$ استفاده می‌شود.

براساس محاسبات باید گفت بلی، ولی واقعاً چنین نیست. از آنجا که شکل تابع تورم به صورت درجه یک در نظر گرفته شده چنین نتیجه‌ای حاصل شده است. در واقع تابع درجه اول انعطاف‌پذیری لازم را ندارد. ما در بخش دوم کار خود اعتبار فرض درجه اول بودن تابع تورم را بررسی کرده و نشان خواهیم داد که چنین فرضی معتبر نیست.

بخش دوم

در بخش اول فرض کرده بودیم که تورم تابعی خطی و درجه اول از نقدینگی است. در این بخش از تحقیق صحت و اعتبار این فرض را بررسی خواهیم کرد.

بررسی رفتار موردانتظار کشش تورم نسبت به نقدینگی

اگر تورم تابعی خطی و درجه اول از نقدینگی باشد در این صورت کشش‌پذیری تورم نسبت به نقدینگی را می‌توان به شرح زیر محاسبه کرد:^{۱۹}

$$P = f(M) = a + bM$$

$$E_{P/M} = \frac{\Delta P}{\Delta M} \cdot \frac{M}{P}$$

نقشه تابع تورم خواهد بود. $\frac{\Delta P}{\Delta M}$ برای ΔM های کوچک برابر

بطه (۶)

$$E_{P/M} = P \cdot \frac{M}{P} = b \cdot \frac{M}{a+bM} = \frac{bM}{a+bM}$$

مانظوری که ملاحظه می شود کشش تورم نسبت به نقدینگی به صورت سری است که مخرج آن به مقدار a از صورت کسر بیشتر است. لذا رفتار کشش بستگی به مقدار a خواهد داشت. برای تعیین رفتار مورد انتظار کشش تورم نسبت به نقدینگی به ازای مقادیر مختلف a سه حالت قابل تفکیک است:

حالت اول: $a > 0$

وقتی که a بزرگتر از صفر باشد و با نظر گرفتن این نکته که شیب خط (b) مثبت است، مقدار کشش از عدد یک همواره کوچکتر خواهد بود. وقتی M مساوی صفر است کشش نیز صفر است. وقتی که M تدریجاً بزرگ شود، کشش نیز رفته رفته زیاد خواهد شد. اما هیچگاه به عدد یک نخواهد رسید. یعنی وقتی M به سمت $+\infty$ میل می کند حد کشش برابر عدد یک خواهد بود.

حالت دوم: $a = 0$

در حالتی که a مساوی صفر باشد، برای تمامی مقادیر M (به غیر از صفر)

۱۹ - نگاه کنید به: Chiang/191.

کشش همواره مساوی یک خواهد بود. در نقطه $M = 0$ تابع کشش نامعین است.

حالت سوم: $a < 0$

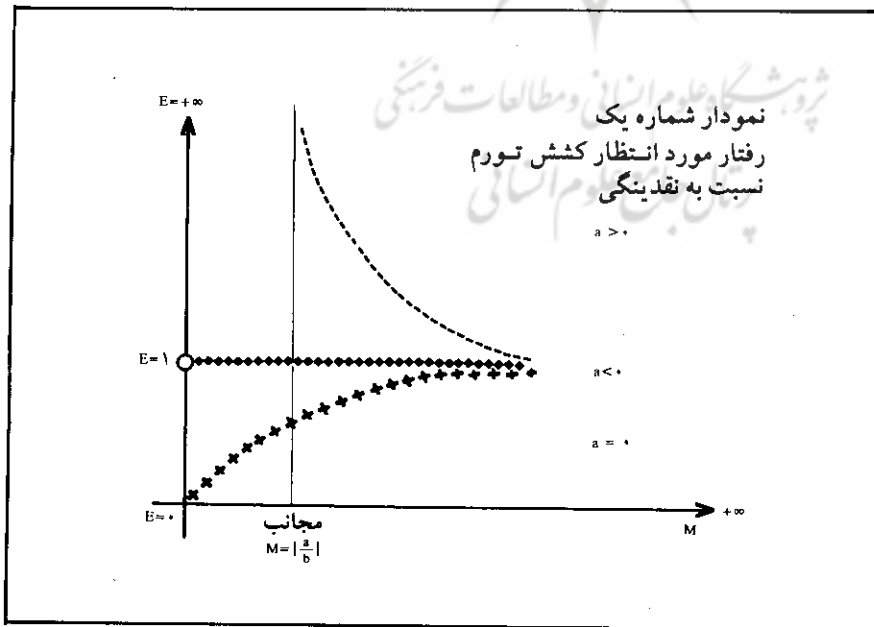
در حالتی که a منفی باشد، مخرج کسر به ازای $M = |\frac{a}{b}|$ صفر می شود. اگر مقدار M کمتر از $|\frac{a}{b}|$ باشد مخرج کسر کشش منفی شده لذا کشش منفی محاسبه خواهد شد. این حالت مورد بحث ما نیست.

اگر M از $|\frac{a}{b}|$ ذره ای بزرگتر باشد، مخرج کسر عددی مثبت و بسیار نزدیک به صفر خواهد شد که در این حالت کشش $+\infty$ (با مجانب $|\frac{a}{b}|$) به دست خواهد آمد. وقتی M تدریجاً بزرگ می شود کشش از $+\infty$ تنزل کرده تدریجاً کوچک می شود. به طوری که وقتی M به سمت $+\infty$ میل می کند حد کشش برابر عدد یک خواهد شد.

با توجه به سه حالت پیشگفته، رفتار مورد انتظار کشش را در حالتی که فرض کردیم تورم تابع خطی و درجه اول از نقدینگی است می توان به صورت نمودار زیر ترسیم کرد: برای حالت $a > 0$ نمودار با علامت +++ و برای $a = 0$ با علامت 000 و برای $a < 0$ با علامت --- ترسیم شده است (در نقطه $M = 0$ ، وقتی a نیز مساوی صفر است E تعریف نشده است).

این نمودار رفتار مورد انتظار کشش تورم نسبت به نقدینگی را نشان می دهد. حال بینیم رفتار واقعی کشش برای سالهای مورد بررسی چگونه بوده است.

ورق بزنید

بررسی رفتار واقعی کشتش تورم نسبت به نقدینگی

کشتش پذیری تورم نسبت به نقدینگی با استفاده از اطلاعات مندرج در تحقیق قبلی مجدداً محاسبه و در جدول زیر درج شده است.^{۲۰} علاوه بر این ارقام نقدینگی نیز جهت سهولت دسترسی مجدداً ارائه شده است.

با مشاهده کشتش محاسبه شده در جدول یک می توان دریافت که کشتش در طی سالهای مورد بررسی روندی صعودی داشته است. به طوری که برای سال ۴۶ یعنی وقتی M حداقل مقدار خود را دارد کشتش تورم نسبت به نقدینگی حدود صفر (۰/۰۹۳) است. با بیشتر شدن حجم نقدینگی کشتش نیز تدریجاً زیاد شده است در سال ۵۹ کشتش تقریباً مساوی یک و سپس متناسب با افزایش نقدینگی افزایش یافته است (به استثنای سال ۶۱ و سال ۶۴).

برای انجام مقایسه ای بهتر، نمودار رفتار واقعی کشتش تورم نسبت به نقدینگی در زیر ارائه شده است: دقت داشته باشید که کشتش در هفت نقطه بالاتر از خط $E = 1$ قرار گرفته است.

اگر این نمودار از مرز $E = 1$ فراتر نمی رفت می توانستیم خود را متقاعد کنیم که رفتار واقعی کشتش تورم نسبت

۲۰ - کشتش محاسبه شده در اینجا معکوس کشتشی است که در تحقیق قبلی محاسبه شده بود.

جدول شماره یک - محاسبه کشتش پذیری تورم نسبت به نقدینگی

سال	رشد نقدینگی $\Delta M_t / M_{t-1}$	رشد شاخص قیمتها نسبت به نقدینگی $\Delta P_t / P_{t-1}$	کشتش پذیری تورم نسبت به نقدینگی $\frac{\Delta P_t / P_{t-1}}{\Delta M_t / M_{t-1}}$	نقدینگی بر حسب نقدینگی سال ۱۳۵۳
۴۶	-	-	-	-
۴۷	۲۱/۵	۲	۹/۳	۲۱/۵
۴۸	۱۷/۳	۲/۶	۱۵/-	۲۵/۲
۴۹	۱۴/۶	۲/۱	۱۴/۴	۲۸/۹
۵۰	۲۵/۷	۸	۳۱/۱	۳۶/۳
۵۱	۳۵	۶/۷	۱۹/۱	۴۹
۵۲	۲۹/۵	۱۱/۲	۳۸	۶۳/۵
۵۳	۵۷/۵	۱۵/۵	۲۷	۱۰۰
۵۴	۴۱/۸	۹/۹	۲۳/۷	۱۴۱/۸
۵۵	۴۰/۶	۱۶/۶	۴۰/۹	۱۹۹/۴
۵۶	۳۱/۶	۲۵/۱	۷۹/۴	۲۶۲/۳
۵۷	۲۰/۵	۹/۹	۴۸/۳	۳۱۶/۱
۵۸	۳۷/۷	۱۱/۴	۳۰/۲	۴۳۵/۲
۵۹	۲۲/۲	۲۳/۵	۱۰۵/۹	۵۳۲
۶۰	۱۷/۸	۲۲/۹	۱۲۸/۷	۶۲۶/۷
۶۱	۲۴/۲	۱۹/۲	۷۹/۳	۷۷۸/۶
۶۲	۱۷/۴	۱۷/۷	۱۰۱/۷	۹۱۴/۱۰
۶۳	۶/۵	۱۰/۵	۱۶۱/۵	۹۷۶/۷
۶۴	۱۳	۴/۱	۳۱/۵	۱۱۰۳/۶
۶۵	۱۹/۱	۲۰/۸	۱۰۸/۹	۱۳۱۴/۵
۶۶	۱۸/۱	۲۸/۶	۱۵۸	۱۵۵۳
۶۷	۲۳/۸	۲۷/۶	۱۱۶	۱۹۲۳/۲

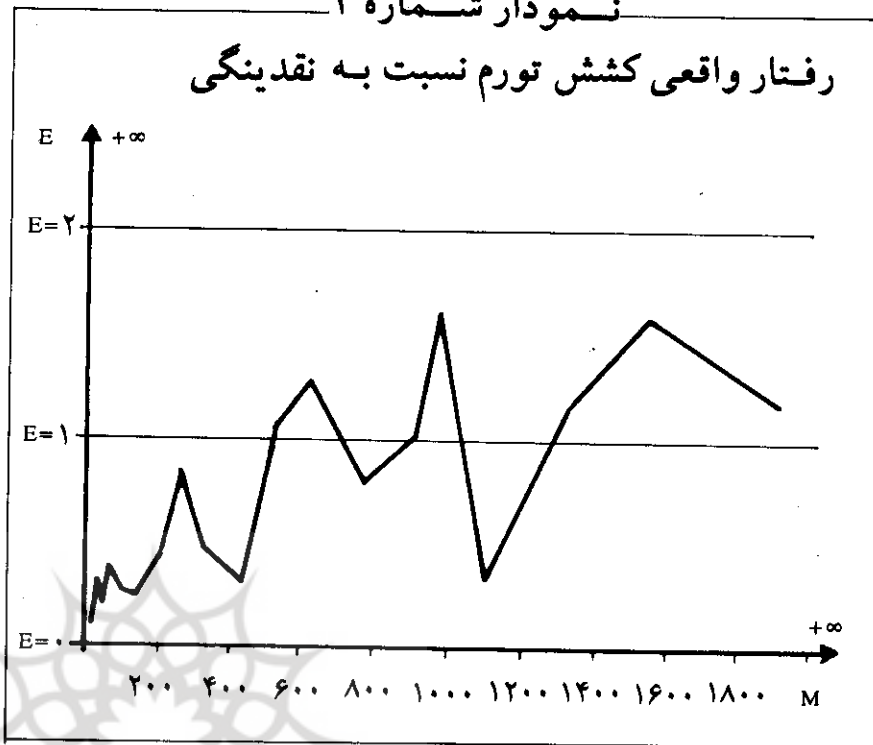
کلیه ارقام این جدول از جمله کشتش به درصد بیان شده است.

به نقدینگی مشابه رفتار مورد انتظار کشتش برای حالت $a > 0$ است. نگاه کنید به نمودار شماره یک.

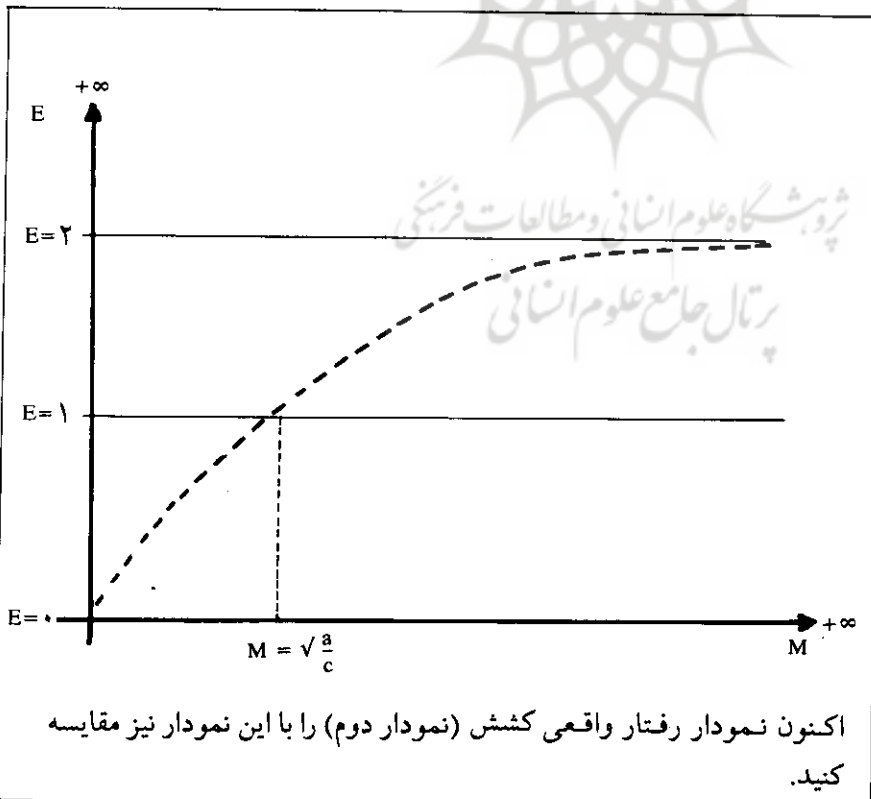
چه عاملی باعث شده است تا E از مقدار یک فراتر برود؟ استدلال ما برای حالت $a > 0$ نشان داد که وقتی فرض تابع

نمودار شماره ۲

رفتار واقعی ککش تورم نسبت به نقدینگی

ضریب ۲ برای cM^2 است که در مخرج کسر نیست. در عوض مخرج دارای مقدار a (مثبت) است که در صورت کسر نیست. ضریب ۲ در صورت کسر سعی می‌کند E را به سمت بالا براند. از طرف دیگر، عامل a در مخرج کسر سعی دارد E را پایین نگه دارد. برنده شدن یکی از این دو عامل در مبارزه بستگی به مقدار M دارد. این مقدار بحرانی برای M باسانی و با مساوی قرار دادن صورت و مخرج رابطه (V) قابل محاسبه است. وقتی که M مساوی صفر است ککش نیز صفر است. با زیاد شدن M ککش نیز تدریجاً زیاد می‌شود. وقتی M به مقدار بحرانی $\sqrt{a/c}$ می‌رسد ککش برابر یک است. با زیادتر شدن M ککش از یک فراتر رفته و زیادتر می‌شود به طوری که ورق بزنید

خطی درجه اول برای تورم اختیار شود، E نباید از مرز یک بالاتر برود. بنابراین، a در مخرج کسر باید مغلوب عامل دیگری در صورت کسر شده باشد که چنین رفتاری پدید آمده است.

اگر تابع تورم از درجه دوم باشد مشاهده چنین رفتاری برای E بسادگی توجیه پذیر است. زیرا ککش تورم نسبت به نقدینگی در حالتی که تابع تورم درجه دوم باشد از رابطه زیر محاسبه خواهد شد:

$$P_t = a + bM_t + cM_t^2$$

$$E_{P/M} = \frac{dP}{dM} \cdot \frac{M}{P} = P' \cdot \frac{M}{P}$$

$$E_{P/M} = (b + 2cM) \cdot \frac{M}{a + bM + cM^2}$$

$$E_{P/M} = \frac{bM + 2cM^2}{a + bM + cM^2} \quad \text{رابطه (V)}$$

صورت کسر ککش در رابطه (V) دارای

وقتی M به سمت $+\infty$ میل می کند حد کشش مساوی ۲ خواهد شد. با این توضیحات، رفتار مورد انتظار کشش در حالتی که تابع تورم درجه دوم و مقدار a مثبت باشد به شکل نمودار زیر خواهد بود:

با توجه به توضیحات پیشگفته و مقایسه نمودارهای ارائه شده، می توان گفت که با اطلاعات موجود تابع تورم از نوع درجه دوم است یعنی:

رابطه (۸)

$$P = \beta_0 + \beta_1 M + \beta_2 M^2 + e$$

پس از حل رابطه فوق با استفاده از OLS نتیجه زیر به دست آمده است:

مدل (۳)

$$P = 62/5 + 0/038M + 0/0000119M^2$$

(۹/۶۴) (۲۲/۳۸) (۱۵/۷۶)

$$R^2 = 99/8\%$$

$$S = 11/38$$

$$F = 4943/24$$

$$DW = 1/92$$

مقایسه DW محاسبه شده با جدول نشان می دهد که مشکل خود همبستگی جملات خطا وجود ندارد. محاسبه شده برای هر یک از ضرایب (اعداد درون پرانتز) حاکی از این است که کلیه ضرایب مدل فوق معنی دار بوده و مخالف صفر هستند. F محاسبه شده نیز در مقایسه با جدول نشان می دهد که این برآزش به نیکویی انجام شده است.

همان طور که ملاحظه می شود، R^2 در این مدل ۹۹/۸ درصد است در حالی که در مدل دوم R^2 برابر ۹۱/۶٪ محاسبه شده بود. به عبارت دیگر با اضافه کردن M^2 به مدل دوم R^2 تا ۹۹/۸ درصد بهبود یافته است. این نتیجه تأیید مجددی است بر ادعای ما مبنی بر اینکه تابع تورم باید از درجه دوم باشد. اگر ضرایب محاسبه شده در این مدل را از بابت تغییر مقیاس نقدینگی اصلاح کنیم:

$$0/038 \times \frac{115/7}{100} = 0/31$$

$$0/0000119 \times \left(\frac{115/7}{100}\right)^2$$

$$= 0/000079$$

بنابر این مدل سوم در شکل جدید چنین خواهد بود:

$$P = 62/5 + 0/31M + 0/000079M^2$$

با توجه به این معادله می توان گفت که تأثیرات نهایی نقدینگی بر تورم به دو بخش قابل تجزیه است. زیرا با مشتق گرفتن از تابع تورم داریم:

$$P_t = 0/31 + (2 \times 0/000079)M_t$$

رابطه (۹)

$$P_t = 0/31 + 0/000158M_t$$

همان طور که ملاحظه می شود اکنون تأثیرات نهایی نقدینگی بر تورم از دو بخش تشکیل شده است. یک قسمت آن بی ارتباط با سطح نقدینگی در سال

مورد بررسی است و بخش دیگر با سطح نقدینگی در سال مورد بررسی ارتباط دارد.

ممکن است چنین تصور شود که ضریب ۰/۰۰۱۵۸ بسیار ناچیز است لیکن این تصور صحیح نیست. برای روشن شدن این موضوع تأثیرات نهایی نقدینگی بر تورم را برای چند سال (به طور نمونه) با استفاده از رابطه (۹) محاسبه می کنیم:

$$P'_{52} = 0/31 + (0/000158 \times 141/8)$$

$$= 0/31 + 0/02 = 0/33$$

$$P'_{59} = 0/31 + (0/000158 \times 532)$$

$$= 0/31 + 0/08 = 0/39$$

$$P'_{62} = 0/31 + (0/000158 \times 1103/6)$$

$$= 0/31 + 0/17 = 0/48$$

$$P'_{67} = 0/31 + (0/000158 \times 1923/2)$$

$$= 0/31 + 0/30 = 0/61$$

همان طور که ملاحظه می کنید با جلو رفتن در طول زمان تأثیرات نهایی نقدینگی بر تورم نیز بیشتر می شود. به طوری که طبق محاسبات انجام شده برای سال ۱۳۶۷ تأثیرات نهایی نقدینگی بر تورم ۶۱ درصد است در حالی که در مدل های قبلی این رقم حداکثر ۵۳ درصد برای تمامی سالها (با استفاده از مدل دوم) محاسبه شده بود.

این مدل در مقایسه با مدل های قبلی رفتار تورم در اثر نقدینگی را بهتر نشان می دهد. براساس این مدل که از جنبه های مختلف مورد بررسی قرار

گرفت شکلی صحیحتر تابع $P = f(M)$ معین شده است. با فرض اینکه تورم تابعی از نقدینگی باشد در این صورت می توان گفت که این تابع خطی و از درجه دوم است و ضرایب این معادله همان ارقامی است که محاسبه کردیم.

پیش بینی شاخص قیمت های سال ۶۸

با استفاده از هریک از مدل های ارائه شده شاخص قیمت های سال ۱۳۶۸ به شرح جدول زیر پیش بینی شده است: ۲۱

برای مقاصد پیش بینی مدل ارائه شده در تحقیق قبلی در مقایسه با مدل های دوم و سوم کفایت بیشتری دارد.

خلاصه بحث و نتایج

در حالتی که فرض شود رابطه ای خطی و درجه اول بین تورم و نقدینگی برقرار است، بررسی ما نشان داد که حتی پس از اصلاح مدل اول (تحقیق قبلی) از بابت خودهمبستگی جملات خطا، بین دو متغیر مورد بررسی همبستگی زیادی وجود دارد که حداقل ۰/۹۵۷ است.

تغییر متناسبی در تورم می شود. میزان تغییری که از این بابت در تورم حادث می شود به سطح نقدینگی نیز مرتبط است.

۳- بررسی کشش پذیری تورم نسبت به نقدینگی نشان می دهد که افزایش نقدینگی باکشش فزاینده ای، که حداکثر ۲ خواهد بود، باعث افزایش قیمت ها می شود. این نتیجه بر اساس اطلاعات موجود حاصل شده است. به نظر می رسد در صورتی که نقدینگی بسیار زیاد شود، احتمالاً شکل تابع نیز عوض خواهد شد که در آن صورت کشش تورم نسبت به نقدینگی از ۲ نیز فراتر خواهد رفت.

منابع و مآخذ مورد استفاده:

- 1 - Ghosh, S. K., "Econometrics: Theory and Applications," Prentice-Hall, 1991.
- 2 - Johnson, A.C., et al, "Econometrics: Basic and Applied", Maxwell Macmillan, 1989.
- 3 - Hanke, J.E., "Business Forecasting," Allyn and Bacon, 1989.
- 4 - Chow, G.C., "Econometrics," McGraw-Hill, 1983.
- 5 - Newbold, P., "Statistics For Business and Economics", Prentice-Hall, 1991.
- 6 - Mendenhall, W., et al, "Statistics for Management and Economics", PWS -KENT, 1989.
- 7 - Chiang, A. C., "Fundamental Methods of Mathematical Economics". McGraw-Hill, 1984.

پیش بینی شاخص قیمت ها برای سال ۱۳۶۸	فرمول مدل	
۱۰۴۶/۵	$P = ۴۱/۸۲ + ۰/۴۳۷M$	مدل اول (تحقیق قبلی)
۱۱۴۹/۳	$P^* = -۵/۷۵۹ + ۰/۵۲۹M^*$	مدل دوم
۱۱۹۲/۸	$P = ۶۲/۵ + ۰/۳۱M + ۰/۰۰۰۰۷۹M^2$	مدل سوم

در هر سه مدل نقدینگی برحسب نقدینگی سال ۵۳ منظور شود.

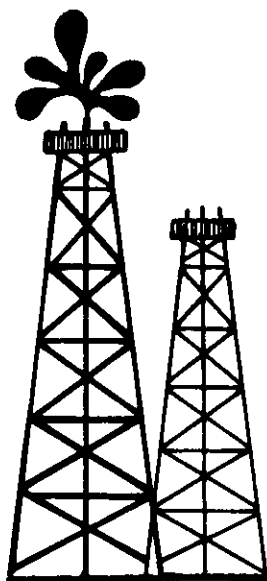
در حالتی که فرض شود رابطه درجه دوم بین دو متغیر وجود دارد، که واقعاً نیز چنین است، رفتار تورم را می توان با استفاده از متغیر نقدینگی در شکل یک تابع درجه دوم تا ۹۹/۸ درصد توضیح داد. به طور خلاصه می توان نتیجه گرفت:

۱- نظریه مقداری پول در ایران مصداق دارد و شاخص قیمت ها به عنوان معیار تورم تابعی از نقدینگی است. این تابع از درجه دوم است.

۲- هر تغییری در نقدینگی منجر به

به نقل از تحقیق قبلی، بانک مرکزی شاخص قیمت های سال ۱۳۶۸ را ۱۰۳۶/۲۴ اعلام کرده است. همان طوری که ملاحظه می شود شاخص پیش بینی شده با استفاده از مدل اول (تحقیق قبلی) به شاخص اعلام شده از سوی بانک مرکزی بسیار نزدیک است و سایر مدل ها چنین دقتی ندارند. لذا

۲۱- حجم نقدینگی در سال ۱۳۶۸ بالغ بر ۱۸۷۵۳/۳ میلیارد ریال می باشد. که بر حسب نقدینگی سال ۵۳ برابر ۲۲۹۹/۰۴ می باشد.

شرکتهای تجاری در ایران پیدایش، تحولات و مقررات قانونی

نخستین قسمت این مقاله در شماره ۹۹-۱۰۰ ماهنامه به چاپ رسیده است و اینک قسمت دوم آن از نظر خوانندگان می‌گذرد:

قسمت دوم

سعید منوچهری پورنائینی

شرکتهای تجاری در ایران پیش از وضع قانون

۱. نخستین اساسنامه

پیش از این از تأسیس شرکتهای

در ادبیات اقتصادی ما در زمان حاضر واژه بازرگانی به جای تجارت به کار می‌رود که دربرگیرنده فعالیت‌های صنعتی، خدماتی و... با قصد انتفاع می‌باشد. منتها در این نوشته به دلیل آنکه به بررسی قانون تجارت می‌پردازد، در همدجا همان واژه تجارت به مفهوم بازرگانی به کار رفته است.

تجاری به وسیله ایرانیان، که شروع آن سال ۱۸۸۲ میلادی (۱۲۶۱ شمسی) بود سخن گفتیم. تا این زمان هنوز در ایران هیچ‌گونه دستورالعمل یا قانونی که ناظر به تشکیل و تأسیس شرکتهای تجاری باشد، وجود نداشت. تنها در «قانون ثبت و مهر دولتی» که در سال ۱۲۶۴ شمسی (۱۸۸۵ میلادی) به توشیح ناصرالدین شاه رسید، از جمله مواردی که اعتبار آن منوط به ثبت در دفتر رسمی شده و باید حقوق دولتی را ادا نماید، «اسناد شراکت» است. لیکن این قانون علی‌رغم توشیح ناصرالدین شاه و جدیت امین‌الدوله، که مأمور اجرای آن شده بود، به لحاظ مخالفت علما و امین‌السلطان، عملاً در آغاز اجرا متوقف ماند.

اما، قدیمیترین اساسنامه، تا آنجا که ما می‌دانیم، مربوط است به «شراکت عمومی امتعه ایران» که در سال ۱۲۷۹ شمسی (برابر با ۱۳۱۸ قمری) به سرمایه دوکروور تومسان (بیست هزار سهم پنجاه

هزار تومانی) تشکیل شد و اساسنامه آن به توشیح مظفرالدین شاه رسید. باید گفت این متن، تنها اساسنامه یک شرکت نیست بلکه در موقعی که قانون تجارتی در ایران نبوده و به‌طور کلی هیچ قانونی نبوده - این خود یک پیشنویس قانون است.

از سوی دیگر کلمات و عبارات «اداره» و «مدیرکل» و امید مؤسسين به «توجه اولیای دولت قوی شوکت» که در فصول یازدهم و دوازدهم (مواد ۱۱ و ۱۲) اساسنامه آمده است، نشانگر این است که عدم قانون ناظر و حاکم بر تشکیل و تأسیس «شرکتهای» چگونه در ذهنیت مؤسسين بازتاب داشته است. نبود

حکومت قانون به‌طور اعم و نیز قانونی که تشکیل شرکت و چگونگی اداره و رتق وفتق امور آن را معین نماید و سایر علل و

ورق بزنید

دایا سیستم

محیط کامپیوتری خود را عرضه می‌دارد

سخت افزار:

- کامپیوترهای رده IBM PERSONAL SYSTEM.
(رده PC و PS شرکت IBM)
- کامپیوترهای COMPAQ.
- نرم افزارهای SCO - UNIX.
- ترمینالهای دوزبانه (انگلیسی / فارسی) ALIS.
- چاپگرها و ماشین تحریرهای IBM - LEXMARK.
● فرآورده‌های ارتباطات و شبکه‌ها
- GATEWAY COMMUNICATION
- سیستم‌های چندکاربره SPECIALIX.
- تولیدات CLEO.
- (HIGH - QUALITY IBM CONNECTIVITY SOLUTION)

آدرس: بزرگراه آفریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۲۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶
تلفنهای: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۴۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۳۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱
فاکس: ۲۲۲۹۷۰۸ تلکس: AMEIR ۲۱۲۹۳۸

دایا سیستم

نماینده رسمی

IBM

Personal Computers

COMPAQ

SCO

THE SANTA CRUZ OPERATION

GATEWAY
COMMUNICATIONS, INC.

Specialix

alis

CLEO

CLEO Communications

LEXMARK

عوامل دیگر، پس از چند سال شرکت را به ورشکستگی کشاند.

نبودن قانون، فراهم نبودن وسایل، بیحصولگی مردم و یا انتظار فوق‌العاده آنان و بالاتر از همه آنکه دو دولت بزرگ استعماری - روس و انگلیس - هرگز مایل نبوده‌اند در ایران تشکیلات اقتصادی مستقل توسط مردم نضج بگیرد و بی‌شک برای درهم شکستن این اقدام از پای نمی‌نشته‌اند و اینکه تقریباً همه مؤسسين به قواعد تجّارت جدید و طریقه اداره شرکت‌های سهامی آشنایی نداشته‌اند و شاید هم سوءنیت مدیران شرکت پس از چندسال، این شرکت را به زوال و نیستی کشاند و اعتماد مردم نسبت به شرکت‌های سهامی متزلزل گردیده و داغ ننگ بر پیشانی مدیران آن خورد.

پس از برقراری مشروطیت و تأسیس وزارت عدلیه بخش اعظم کار این شرکت به محکمه تجّارت کشیده و در زمانی که فرمانفرما وزیر عدلیه بوده بر سر ماجرای این شرکت دستور جلب حاج‌کاظم ملک‌التجّار صادر و هنگامی که مأمورین عدلیه او را به شهر می‌آورده‌اند بین راه در زرگنده به سفارت روس پناه می‌برد.

روزنامه حبل‌المتین در شماره ۱۱۴ موزخ دّوم شعبان ۱۳۲۵ قمری در این باره

می‌نویسد: «حاجی‌ملک مال مردم را می‌خورد و به سفارت روس رفته و سفیر برخلاف همه قوانین بین‌الملل از او حمایت می‌کند.» با آنکه به حسب ظاهر دارای شرکت از سهام تلفن تبریز و امتیاز راه شوسه اردبیل به آستارا (جاده مظفریه) و غیر آن تکافوی طلب طلبکاران و سهام شرکا را می‌نموده و با آنکه در سنوات ۱۳۱۹ و ۱۳۲۰ و ۱۳۲۲ قمری مبالغی نفع

به صاحبان سهام داده شده بود (برحسب مندرجات حکم محکمه تجّارت) پس از جنجال و هیاهوی بسیار عرضحال توقف این شرکت به محکمه تجّارت داده شد و محکمه تجّارت تهران این موضوع را دنبال کرد و امور آن را تصفیه کرده دارای آن را بین سهامداران تقسیم نمود و سرانجام گزارشی در مورد جریان کارهای این شرکت تهیه کرد که آن گزارش به صورت جزوه‌ای به چاپ رسیده است

۲. بازتاب نبود قانون در وضعیت اجتماعی ایران

مرتضی راوندی، در تاریخ اجتماعی ایران، عوامل متعددی را در چگونگی به‌وجود آمدن قانون اساسی و مشروطیت ایران مؤثر می‌داند: «با اینکه در شرایط قبل از انقلاب عموم طبقات ملت ایران بخصوص دهقانان بیش از همه از مظالم و زورگوییهای زمامداران رنج بردند مع‌ذلک توده کشاورزان به علت نداشتن فکر اجتماعی و دور بودن از تمدن و فرهنگ و بیخبری از رستاخیز ملل موفق نگردیدند که جریان را در دست گیرند. همقدمی بازرگانان با سایر عناصر مشروطه‌خواه بیشتر از این جهت بود که تجّار ایرانی در اثر استبداد سلاطین قاجار و انعقاد قرارداد تنباکو و توتون و مخصوصاً در اثر کارشکنیهای «نوز» بلژیکی و همراهان او (که مورد حمایت جدی عین‌الدوله بودند) خسارات مالی بسیاری متحمل شده بودند. علاوه بر این مشکلاتی که مأمورین گمرکی به دستور بلژیکیها در حق بازرگانان روا می‌داشتند و تازیانه‌هایی که از طرف عمّال

دولت بر عده‌ای از بازرگانان حقوق‌زده شد، این جماعت را به مخالفت با استبداد برانگیخت» در تاریخ مشروطیت ایران، شلاق خوردن حاج سید هاشم و فرزند او، که هر دو به تجّارت قند اشتغال داشتند مشهور است. (همچنانکه شورش علیه کمپانی رژی) زورگویی علاءالدوله، در نبود قانون، وقتی بیشتر جلب توجه می‌کند که باوصف روشن بودن علل اقتصادی و سیاسی گرانی قند که نرسیدن قند کافی به ایران در نتیجه جنگ روس و ژاپن است و علی‌رغم پیغام وزیر تجّارت: «به سید بی‌احترامی نکنید» به دستور علاءالدوله فراشها پای آنها را به فلکه می‌بندند و شلاق می‌زنند.

در دوره ناصرالدین شاه «جمعی از رجال و تجّار تعدادی کارخانجات برای راه بردن و تأمین مصالح عمومی به ایران آوردند، مثل کارخانه چراغ‌گاز حاجی میرزا حسنخان سپهسالار که در ۱۲۹۷ دایر شد و کارخانه قندسازی کهریز که به همت میرزا علیخان امین‌الدوله در ۱۳۱۷ راه افتاد و کارخانجات بلورسازی و چینی‌سازی و ابریشم تابی که همه را امین‌الضرب تأسیس نمود و تعداد زیادی کارخانجات دیگر از قبیل کبریت‌سازی و نساجی که همه به علت رقابتهای خارجی و عدم حمایت دولت و نبود سرمایه کافی و مردم خیره، بزودی از کار افتاد.

روشن است که عدم حمایت دولت و نبود قوانین مدّون به بارزترین وجهی خود را متجلی می‌ساخت. زیرا در نبود قانون است که علاءالدوله نه تنها مردم عادی بلکه تجّار را به شلاق و فلکه می‌بندد و برای پیغام «وزیر تجّارت» تره هم خرد نمی‌کند. افزون بر آنچه گذشت، نقش هیئت

ورق برزیند

دایا سیستم

محیط کامپیوتری خود را عرضه می دارد

نرم افزار:

● در تهیه سیستم های کاربردی، نرم افزارهای بنیادی مورد استفاده،
اهمیتی معادل خود سیستم دارد.

دایا سیستم

از نرم افزارهای بنیادی نسل چهارم

ORACLE

و

UNIX

ORACLE®

UNIX

استفاده می کند تا کیفیتی غیر قابل رقابت را داشته باشد.

- دایا سیستم نرم افزارهای خود را پشتیبانی کرده، مرتباً آنها را بهبود داده (UPGRADE) و به مشتریان خود منتقل می کند.
- آموزش از پایه های ارتباط قوی دایا سیستم و مشتریان است.
- سیستم های دایا به شکل PACKAGE نیست بلکه هسته مرکزی و اساسی نظام جامع است که متناسب با نیازمندیهای استفاده کننده مطابقت داده می شود.

آدرس: بزرگراه آفریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۲۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶
تلفنهای: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۴۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۳۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱ فاکس: ۲۲۲۹۷۰۸ تلکس: AMEIR ۲۱۲۹۳۸

دایا سیستم

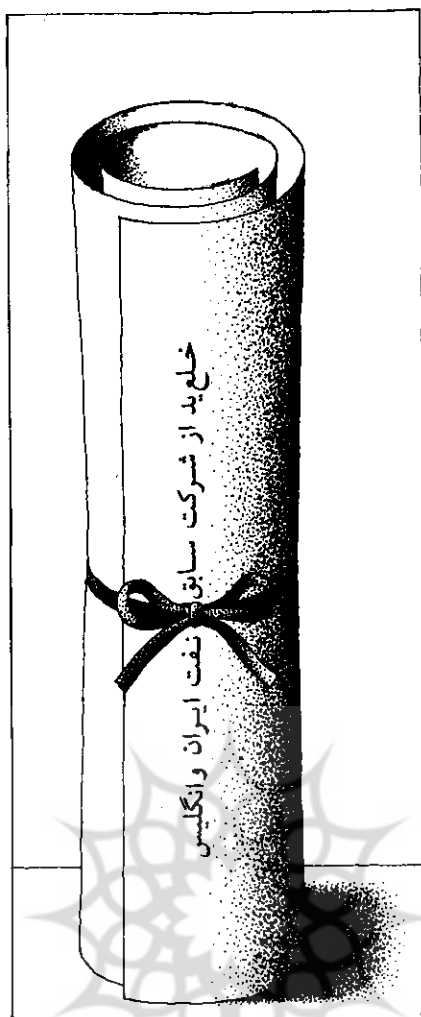
سیستم حسابداری و مالی

- این سیستم «استراتژی با دید جامع» برای کلیه سیستمهای مالی است که امکان تلفیق سایر سیستمها مثل حسابداری صنعتی در آن فراهم شده است.
- سیستم، معاملات را به شکل صحیح و در زمان وقوع، بدون تأخیر ثبت می‌کند.
- اطلاعات مالی را «به روز» در اختیار مدیریت قرار می‌دهد.
- گزارشهای تفکیکی شعب و ادارات متعدد را فراهم می‌کند.
- بهره‌وری کنترلهای داخلی را بالا می‌برد.
- امکان استفاده کاربران متعدد را بدون مداخله در کار یکدیگر فراهم می‌کند، ضمن آنکه در هر آن مشخص می‌کند در چه تاریخ، چه کسی اطلاعات را به سیستم وارد کرده است.
- امنیت اطلاعات را به طور کامل تأمین می‌کند.

قابلیتها:

- ثبت کلیه اسناد در گردش شرکت در دفاتر مالی بطور مستقیم و در زمان واقعی (ON LINE REAL TIME)
- صدور اتوماتیک فرمهای گردش شرکت نظیر (فرمهای پرداخت، دریافت، واگذاری اسناد بحساب بانک...) توسط سیستم.
- ایجاد سند ثبت روزنامه بر اساس فرمهای گردش عملیات بصورت اتوماتیک.
- امکان ایجاد کد حساب (گروه، کل، معین، تفصیلی) به تعداد نامحدود.
- امکان تغذیه اسناد مالی از سیستمهای دیگر نظیر (حقوق و دستمزد، انبار، اموال و دارایی ثابت و...) بصورت مستقیم.
- ایجاد اسناد روزنامه در سطح معین و در پایان روز.
- ایجاد اسناد حسابداری در سطح کل در پایان روز، هفته یا ماه.
- امکان بکارگیری سیستم توسط شعب مختلف در یک زمان.
- امکان ایجاد تعداد نامحدود سند حسابداری در هر دوره مالی.
- امکان تهیه گزارشات و صورتهای مالی (FINANCIAL STATEMENTS) بصورت لحظه‌ای.
- تخصیص شماره سریال اسناد بطور اتوماتیک.
- کنترل اتوماتیک تراز بودن اسناد توسط سیستم.
- امکان تأیید، تصویب اسناد با استفاده از رمز.
- امکان ذخیره و بازیابی کلیه اطلاعات سیستم در صورت آسیب دیدن یا از دست دادن اطلاعات بدلیل سخت‌افزاری و یا موارد پیش‌بینی نشده.
- امکان تعبیه رمز در سیستم بمنظور اجتناب از دسترسی‌های غیرمجاز بر روی اطلاعات سیستم و بر ملا شدن اطلاعات محرمانه برای کاربران فاقد مجوز.
- فهرست‌نگرا بودن سیستم (MENU DRIVEN).
- ثبت: نام کاربر، تاریخ، ساعت، نوع عملیات (ایجاد، اصلاح، حذف). پس از ورود کاربر به سیستم و استفاده از فرمها توسط وقایع‌نگار بمنظور ردیابی و حفظ امنیت سیستم.

آدرس: بزرگراه آفریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۲۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶
تلفنهای: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۴۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۳۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱ فاکس: ۲۲۲۹۷۰۸ تلکس: AMEIR ۲۱۲۹۳۸

۱۳۱۲ بین شرکت مذکور و دولت ایران به تصویب رسیده بود) همچنان فعالیت خود را ادامه می‌داد. نظر به اینکه انتظارات بحق ملت ایران از استقرار مشروطیت و برقراری حکومت قانون، تحقق نیافته بود، ابتدا «قانون ممنوعیت دولت از مذاکره و عقد قرارداد راجع به امتیاز نفت با خارجیها» در ۱۱ آذرماه ۱۳۲۳ و سپس «تصمیم قانونی دائر به بی‌اثر بودن موافقتنامه مورخ ۱۵ فروردین ۱۳۲۵ راجع به ایجاد شرکت مختلط نفت ایران و شوروی مصوب ۲۰ مهرماه ۱۳۲۰» در دوره چهاردهم قانونگذاری به تصویب مجلس شورای ملی رسید و در ادامه این روند در تاریخ پنجم تیرماه ۱۳۲۹ از طرف مجلس شورای ملی کمیسیونی به نام کمیسیون مخصوص نفت از نمایندگان مجلس شورای ملی برای تهیه طرحی جهت استیفای حقوق ملت ایران و مطالعه در لایحه الحاقی گس گلشائیان انتخاب شد و پس از خواستن پرونده‌های مربوط از وزارت دارایی و مطالعه آنها در ۲۵ جلسه در ۱۷ اسفندماه ۱۳۲۹ به اتفاق آرا از پیشنهادات واصله «پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت در سراسر کشور» مورد توجه و قبول کمیسیون قرار گرفته در تاریخ ۲۲ اسفند ۱۳۲۹ گزارش ملی شدن صنعت نفت به مجلس شورای ملی تقدیم شد. این گزارش در ۲۴ اسفند ۱۳۲۹ در مجلس شورای ملی تصویب و به سنا فرستاده شد و سرانجام «قانون اجرای ملی شدن صنعت نفت» در تاریخ دهم اردیبهشت ۱۳۳۰ در ماده ۹ به تصویب مجلسین رسید که به موجب ماده اول آن هیئت مختلطی مرکب از پنج نفر نمایندگان مجلس شورای ملی و ۵ نفر نمایندگان مجلس سنا به انتخاب

مجلسین با وزیر دارایی وقت یا قائم‌مقام او تشکیل و به موجب ماده دوم «دولت مکلف شد با نظارت هیئت مختلط از شرکت سابق نفت انگلیس و ایران خلع‌ید کند و به موجب آخرین ماده (ماده ۹) هیئت مختلط باید ظرف سه ماه به کار خود خاتمه دهد و گزارش عملیات خود را به مجلس تقدیم و در صورت نیاز با ذکر دلایل موجه درخواست تمدید نماید و تا زمانی که تمدید مدت به هرجهتی از جهات از تصویب مجلسین نگذشته است هیئت مختلط می‌تواند به کار ادامه دهد و چنانکه در تاریخ ایران به تفصیل ثبت شده، با خلع‌ید از شرکت سابق نفت ایران و انگلیس، مبارزات مردم در طرد استعمار و ستم سرمایه و عمال شرکت مذکور در ابعاد دیگری ادامه یافت.

برقراری حکومت قانون از زمان استقرار مشروطیت به بعد این فرصت تاریخی را فراهم آورد تا ملت ایران با شناخت حقوق قانونی خود، بر مبنای قانون اساسی، آن را به عنوان ابزار نیرومندی علیه شرکت نفت ایران و انگلیس که با حمایت مستقیم امپراتوری انگلیس و همدستی هیئت حاکمه وقت، ارزشمندترین ثروت ملی ایران را غارت می‌نمود، به کار گیرد و از شرکت مذکور خلع‌ید نماید.

مصوبات مجلس شورای ملی از دوره اول تا سال ۱۳۱۱

مجلس شورای ملی در دوره‌های اول تا چهارم قانونگذاری آن چنان به سختی درگیر مسائل سیاسی حاد (از جمله مبارزه با محمدعلیشاه و عوامل استبداد و «بحران مالی» و «امنیت داخلی») و مسائل عمومی اقتصادی مملکت بود که مجال تصویب مقررات تفصیلی در مورد امور مختلفه از جمله قانون تجارت را نیافت. ما برای تصویر وضعیت آن روزگار ذیلآبند ۷ «پروگرام کابینه آقای مستوفی‌الممالک» را عیناً نقل می‌کنیم:

«تکمیل قانون اصول محاکمات حقوقی برطبق تجارب حاصله و حوائج حالیه و مطالعه در امر محاکمات جزائی و جدیت در گذراندن قانون تجارت و محاکمه وزراء و ثبت اسناد و هیئت منصفه از مجلس شورای ملی.»

ورق بزنید

دایا سیستم

سیستم حقوق و دستمزد

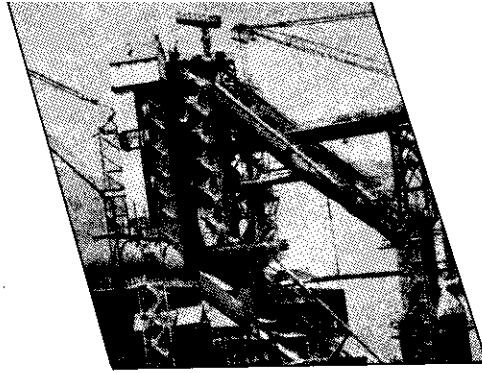
هر سیستم مکانیزه کاربردی باید:

- مستقل از محیط‌های سخت‌افزاری و سیستم‌های عامل، کارا باشد.
- بتواند حجم نامحدود داده‌ها را عمل کند.
- در حفظ اطلاعات، امنیت کامل را ارائه نماید.
- براحتی مورد استفاده قرار گیرد، نگهداری شود و تعمیر گردد.
- به سایر سیستم‌های کاربردی مرتبط، اتصال منطقی داشته باشد.

قابلیت‌ها:

- امکان معرفی مشخصات پرسنلی بصورت پویا (محدود و نامحدود).
- امکان معرفی انواع پارامترهای اجرایی بر اساس تصمیم مدیریت.
- امکان معرفی آیین‌نامه‌های اجرایی.
- امکان معرفی انواع وام‌ها.
- امکان معرفی انواع حسابها (سرفصل، هزینه، عوامل هزینه...).
- امکان ثبت و اخذ انواع احکام پرسنلی (حقوقی، مرخصی، مأموریت...).
- امکان ثبت و انفصال موقت کارکنان با در نظر گرفتن کلیه آثار محاسباتی.
- امکان معرفی انواع محاسبات در مورد عیدی، پاداش، بهره‌وری، ذخیره خدمت سنواتی پرسنل....
- امکان تعدیل جدول مالیاتی در مقطع از سال.
- امکان ارائه اتوماتیک اسناد حسابداری حقوق و دستمزد به سیستم حسابداری - دفتری.
- امکان اخذ انواع گزارشات و آمارها از طریق معرفی محل حوزه‌های اطلاعاتی در گزارش (پویایی گزارشات) بر روی صفحه تلویزیونی کامپیوتر و یا چاپگر.
- امکان محاسبه مطالبات معوقه پرسنل بصورت اتوماتیک (پرداختهای برگشتی).

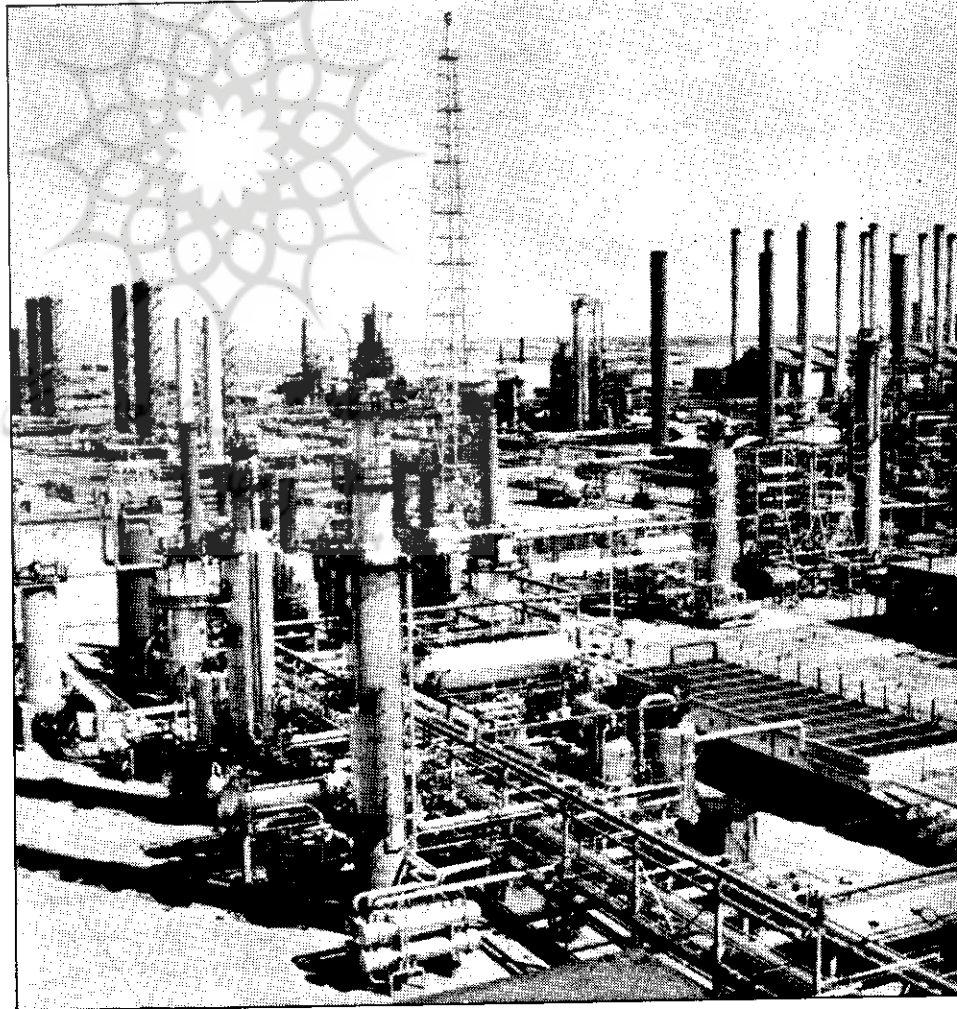
آدرس: بزرگراه آفریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۲۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶
تلفن‌های: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۴۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۳۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱ - فاکس: ۲۲۲۹۷۰۸ - تلکس: AMEIR ۲۱۲۹۳۸

مسائل اساسی هنوز آن چنان لاینحل مانده که در ۷ عقرب ۱۳۰۳ شمسی مجلس شورای ملی دولت را دعوت می‌کند به اینکه در ظرف سه ماه به وسیله هیئتهای مختلفه مرکب از مطلعین ادارات و اشخاص بصیر غیراداری مسائل ذیل را جزء به جزء تحت مطالعه آورده و در موضوع هریک از آنها راپرت مفصل جامعی تهیه و با پیشنهادهای مقتضیه تقدیم مجلس شورای ملی نماید. فقط در اینجا به «قانون محاکم

تجارت» اشاره می‌کنیم که در دوره سوم قانونگذاری به توسط کمیسیون قوانین عدلیه مورخ ۲۴ شعبان ۱۳۳۳ قمری در ۶۲ ماده به تصویب رسید که «محاکم صلحیه و تجارت را در نقاطی که از حیث امور تجارتهای قابل محاکم مزبوره می‌باشد» پیشینی و تعداد آنها را منوط به تصویب عدلیه به موجب فرمان دولتی نموده بود (ماده ۱). به طور خلاصه این قانون محاکم خاصی را برای رسیدگی به اختلافات تجار و مسائل مبتلابه و تعیین نحوه رسیدگی و

رفع اختلاف پیشینی کرده بود. در این قانون که به موجب قانون مصوب ۳ تیرماه ۱۳۰۹ نسخ گردیده هیچ‌گونه ذکری از «شرکتهای تجارتهای» به میان نیامده است. دوره پنجم قانونگذاری با وضع قانون تجارت در ۲۵ دلو ۱۳۰۳ باب سوم قانون مذکور را از ماده ۱۵ تا ماده ۱۰۶ به «شرکتهای تجارتهای» اختصاص داده که به موجب ماده ۱۵ آن «شرکت تجارتهای بر سه قسم است (۱). شرکت سهامی، (۲). شرکت ضمانتی و (۳) شرکت مختلط. تا آنجا که ما اطلاع داریم بعد از استقرار مشروطیت برای اولین بار دوره پنجم تا حدّ به نسبت درخور توجهی به موضوع تجارت و «شرکتهای تجارتهای» پرداخته است.

با این حال تا سال ۱۳۱۰ یعنی قبل از تصویب «قانون ثبت شرکتهای» شرکتهایی که در ایران موجود بودند اعم از شرکتهای ایرانی یا خارجی، بعضاً بدون رعایت ترتیبات مقرر در قانون مزبور، فعالیت داشته‌اند. از همین رو ماده یک قانون مزبور مقرر کرده که «هر شرکتی که در ایران تشکیل و مرکز اصلی آن در ایران باشد شرکت ایرانی محسوب است.» و ماده دو قانون «شرکتهای مذکور در قانون تجارت را که به ثبت و تطبیق تشکیلات خود با قانون مزبور عمل نکرده‌اند» مکلف می‌نماید که تا آخر شهریور ماه ۱۳۱۰ تشکیلات خود را با مقررات قانون تجارت تطبیق نموده و مطابق قانون مزبور تقاضای ثبت کنند «در غیراین صورت علاوه بر جزای نقدی تا یکصد هزار تومان در صورت تقاضای مدعی‌العموم، حکم انحلال شرکت متخلف نیز صادر خواهد

ورق بزنید

دایا سیستم

نظام جامع انبارها

● دایا سیستم با توجه به تجربیات چند ده ساله مدیران خود در مدیریت، حسابداری و حسابرسی، معتبرترین سیستم انبارداری را عرضه می‌کند.

قابلیتها:

■ نگاهداری مشخصات فروشندگان، مراکز مصرف، انبارها، مشخصات کالا،...	■ ارائه اقلام در سطح سفارش و اقلام راکد
■ پردازش فرمهای جاری انبارها (رسید، صدور، برگشت، انتقال،...) بصورت «بلادرنگ» (REAL TIME)	■ امکان صدور قطعات در سطح محصولات با استفاده از سیستم مکانیزه متشکله محصولات (BOM)
■ کنترل موجودیها در کلیه انبارهای شرکت (تعدادی / ریالی)	■ ارائه ارزش تقویم موجودی بر اساس گروههای تعریف شده توسط کاربران
■ امکان تقویم موجودی در اثنای ورود کالا به انبار (یک مرحله‌ای) و یا تقویم آن پس از ثبت در کاردکس تعدادی (دو مرحله‌ای)	■ حفاظت و امنیت داده‌ها در مقابل دسترسیهای غیرمجاز با استفاده از روش DYNAMIC MENUS
■ قابلیت نگاهداری قیمت خریدهای خارجی برحسب ارزهای مربوطه	■ ارائه گزارشات مورد نیاز انبارها، حسابداری صنعتی، اداره مواد و سایر واحدهای ذیربط.
■ حسابداری انبارها	■ سهولت کاربرد: فهرست گرائی MENU
■ کنترل خریدها با قیمت برآوردی (قطعی نشده باشد)	■ DRIVEN و بهره‌گیری از کمکهای موضوعی و لحظه‌ای ONLINE
■ انبارگردانی و ارائه مغایرتهای موجودی فیزیکی و موجودی	■ CONTEXT SENSITIVE HELP
■ صدور اتوماتیک اسناد حسابداری انبارها و تغذیه مستقیم آن به سیستم حسابداری مالی	■ انعطاف پذیری و سهولت اعمال تغییرات در قبایل نیازهای آتی با صرف حداقل زمان و هزینه
■ کنترل گردش اقلام انبار به تفکیک مراکز	

آدرس: بزرگراه آفریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۲۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶

تلفنهای: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۴۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۳۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱

فاکس: ۲۲۲۹۷۰۸ تلکس: ۲۱۲۹۳۸ AMEIR

شد.» و مواد ۴ و ۵ و ۶ قانون مذکور، هر شرکت خارجی را که در تاریخ اجرای این قانون به وسیله شعبه یا نماینده مشغول به امور تجارتي یا صنعتی یا مالی است مکلف می‌کند که ظرف ۴ ماه با تقاضای ۶ ماه مهلت اضافی از رئیس محکمه ابتدایی تهران، و با تسلیم مدارک و اوراق لازمه تقاضای ثبت نماید و در صورت عدم تقاضای ثبت به پرداخت جزای نقدی از طریق محکمه مزبور محکوم و در صورت ادامه تخلف، دولت مکلف به جلوگیری از عملیات نماینده یا مدیر شعبه شرکت خواهد بود. همینجا اضافه کنیم که نظامنامه اجرای قانون ثبت شرکتها در ۲ خرداد ۱۳۱۰ در ۳۴ ماده و یک ماده الحاقی و نظامنامه قانون تجارت وزارت عدلیه در ۱۳۱۱ تصویب شد که قانون اخیر علاوه بر تأکید بر لزوم ثبت شرکتها در تهران و خارج تهران، مدارکی را که باید شرکتهای مذکور ارائه نمایند در ۹ ماده تعیین می‌کند.

مناسب می‌دانیم در همین جا بیفزائیم علاوه بر رعایت مقررات یاد شده که همچنان برای ثبت شرکتهای تجاری الزامی است، به موجب تبصره یک ماده پنج قانون اصلاح نظام صنفی مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۳ شورای انقلاب کلیه شرکتهای مشمول قانون نظام صنفی موظفند «نسبت به اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط اقدام نمایند. در غیر این صورت ثبت آنها در اداره کل ثبت شرکتها غیرقانونی است و همچنین از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، ثبت شرکتهای مشمول قانون نظام صنفی فاقد پروانه کسب ممنوع خواهد بود»

قانون تجارت سال ۱۳۱۱

این قانون، براساس اختیار حاصل از قانون ۱۳۱۱/۱/۳۰ توسط وزیر عدلیه به مجلس پیشنهاد و به‌طور آزمایشی توسط کمیسیون عدلیه مجلس تصویب شد تا در عمل نواقص آن مشهود و بعد از رفع نواقص لایحه، قانون «نهایی» تجارت به مجلس تقدیم شود و تقاضای تصویب آن به‌عمل آید و از همین روست که در مجموعه مصوبات سال ۱۳۱۱ به عنوان یک قانون نهایی و کامل آورده نشده است. اینک عین قانون اختیارات مصوب ۱۳۱۱/۱/۳۰ از نظر خوانندگان می‌گذرد: نقل از شماره ۹۹۹ مورخ ۱۳۱۰/۲/۷ روزنامه رسمی نمره ۷۰۶ ۱۳۱۱/۲/۴

«وزارت جلیله عدلیه

قانون اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه مصوب سی‌ام فروردین ماه ۱۳۱۱ ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می‌نماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه به‌موقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید. لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد. تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف ۸ روز

از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضاء ۸ روز به عمل آید.»

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر
بنابراین قانون تجارت ۱۳۱۱ شمسی براساس اختیار ناشی از ماده واحده فوق در ۱۳۱۱ در ۱۶ باب در ۶۰۰ ماده تصویب شد که باب سوم آن از ماده ۲۰ تا ماده ۲۲۲ اختصاص به شرکتهای تجارتي دارد و به موجب ماده ۲۰ «شرکتهاى تجاری بر هفت قسم است: ۱ - شرکت سهامی ۲ - شرکت بامسئولیت محدود ۳ - شرکت تضامنی ۴ - شرکت مختلط غیرسهامی ۵ - شرکت مختلط سهامی ۶ - شرکت نسبی ۷ - شرکت تعاونی تولید و مصرف.»

ماده ۶۰۰ قانون مورد بحث قوانین و مقررات تجاری از جمله: قانون تجارت مصوبه بیست و پنجم دلو ۱۳۰۳، دوازدهم فروردین و دوازدهم خرداد ۱۳۰۴ - را که در سالهای قبل به تصویب رسیده بود از تاریخ اول خرداد ۱۳۱۱ صریحاً منسوخ می‌کند و قانون موردنظر را از همین تاریخ قابل اجرا اعلام می‌نماید و تصریح می‌کند که چون به موجب قانون ۳۰ فروردین ۱۳۱۱ که عیناً از نظر خوانندگان گذشت، قانون تجارت مشتمل بر ۶۰۰ ماده به تصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی رسیده، قابل اجراست.

قانون اصلاحی تجارت مصوب اسفندماه ۱۳۴۷

سالها پس از تصویب قانون تجارت ۱۳۱۱، گسترش و رشد بیشتر سرمایه در ایران، تغییراتی را در قوانین موضوعه ایجاد می‌کرد. در همین راستا چون قانون ورق بزیند

دایا سیستم

نرم افزارهای دیگر

- دایا سیستم آمادگی دارد سایر سیستمهای مورد نیاز شامل مجموعه‌ای از سیستمهای بهم پیوسته را نیز تهیه کند.
- متخصصین دایا سیستم در زمینه‌های غیر مالی نیز فعالیت دارند. از جمله سیستمهای غیر مالی، موارد زیر قابل ارائه است:

● نظام آموزشی واحدی:

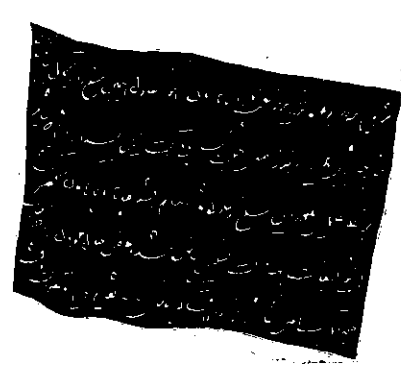
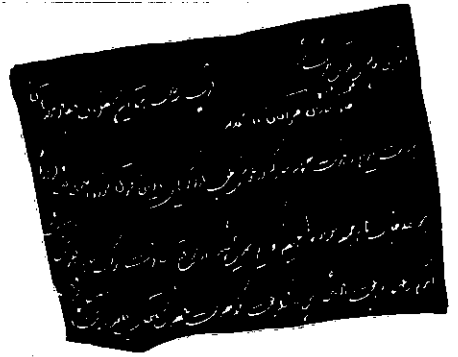
- ثبت و نگهداری مشخصات دانشجویان جدید (اطلاعات فردی، شغلی، بانکی،...)
- ثبت و نگهداری اطلاعات مربوط به عملکرد و سوابق درسی دانشجویان
- ثبت و نگهداری مشخصات رشته‌های تحصیلی، دروس هر رشته، دروسهای پیش‌نیاز
- ثبت و نگهداری دروس ارائه شده در هر نیمسال تحصیلی، ساعات تدریس دروس و مشخصات اساتید.
- کنترل دانشجویان انتقالی از سایر دانشگاهها، تغییر رشته دانشجویان، دانشجویان مهمان،...
- انعطاف‌پذیری در اجرای مفاد آئین‌نامه‌های وزارت فرهنگ و آموزش عالی در ارتباط با شرایط قبولی، مردودی، مشروط بودن، مدارک تحصیلی معادل،...
- صدور اتوماتیک برگ انتخاب درس و حذف و اضافه دروس در هر نیمسال تحصیلی
- انجام کلیه عملیات مربوط به تهیه و صدور کارنامه (محاسبه جمع نمرات، معدل‌گیری،...)
- امکان اخذ گزارشات متنوع آماری و مقایسه‌ای برحسب (مقطع و رشته تحصیلی، نوع پذیرش، جنسیت،...)
- کنترل حضور و غیاب، مرخصی و انصراف از تحصیل دانشجویان و ارائه گزارشات مربوطه
- صدور اتوماتیک برگ تأییدیه شرکت در امتحانات
- امکان دسترسی لحظه‌ای به کلیه سوابق دانشجویان از طریق صفحه نمایش
- فهرست‌گر (MENU DRIVEN) بودن سیستم
- قابل استفاده در محیطهای تک‌کاربره، چند کاربره و شبکه

● سیستم مکانیزه کتابخانه:

- ثبت مشخصات انواع مواد کتابخانه‌ای، شامل: کتاب، مجله، روزنامه...
- ارائه امکانات فهرست‌نویسی
- پیگیری سفارشات مواد کتابخانه‌ای
- پیگیری امور امانات و رزرو مواد کتابخانه‌ای
- ثبت مشخصات انواع مشترکین کتابخانه
- ثبت اطلاعات مربوط به ناشرین
- جستجو جهت ارائه جواب در مورد انواع سئوالهای متقاضیان
- تهیه انواع گزارشات

توضیح آنکه کلیه امکانات فوق با زبانهای فارسی و انگلیسی ارائه می‌گردد و از آنجا که تحت سیستم مدیریت بانک اطلاعاتی ORACLE و زبان نسل چهارم وابسته آن نوشته شده است، لذا مستقل از انواع محیطهای سخت‌افزاری و سیستم‌های عامل مختلف می‌باشد. علاوه بر فوق سیستم به نحوی طراحی گردیده که دارای قابلیتهای تغییرپذیری در مورد هر نوع سلیقه و یا درخواست جدید، در اسرع زمان می‌باشد.

آدرس: بزرگراه افریقا خیابان وحید دستگردی (ظفر) شماره ۳۷۲ کدپستی: ۱۹۱۷۶
تلفنهای: ۲۲۷۳۰۲۶ - ۲۲۷۲۲۴۴ - ۲۲۷۰۵۲۴ - ۲۲۷۱۴۵۵ - ۲۰۰۹۰۹۱
فاکس: ۲۲۲۹۰۸ تلکس: AMEIR ۲۱۲۹۳۸

تجارت سال ۱۳۱۱ دیگر پاسخگوی نیازهای کشور نبود پس از بررسیهای لازم در کمیسیونهای مختلف در وزارت دادگستری، وزارت اقتصاد و نخست‌وزیری، سرانجام در پایان سال ۱۳۴۷ کمیسیون خاص مشترک مجلسین شورا و سنا، متن اصلاحی بر قانون یاد شده را که فقط به شرکتهای سهامی منحصر می‌شد، تصویب کرد که مهمترین تغییر انجام شده در آن تقسیم شرکتهای سهامی به عام و خاص است. دکتر ستوده می‌نویسد: «این تقسیم از حقوق انگلستان پیروی کرده که شرکتهای سهامی را به شرکتهای عمومی (Public Company) و شرکتهای خصوصی (Private Company) تقسیم کرده است. دکتر ستوده تهرانی می‌نویسد: عنوان «شرکتهای عمومی» که باعموم مردم ارتباط دارد و هرکس می‌تواند سهام آنها را اکتساب کند و شرکتهای خصوصی که سهام آن متعلق به افراد معینی است که مایل نیستند آنها را برای فروش به عموم عرضه کنند، بهتر بود و ما در اینجا بار دیگر به قدیمترین اساسنامه‌ای که از همین عنوان «عمومی» استفاده نموده و قبلاً ذکر آن رفت، اشاره می‌کنیم و بر این اعتقاد تاکید داریم زیرا مفهوم مورد نظر از تاسیس این شرکتها را عینی‌تر و رساتر تصویر و بیان می‌کند. اهم امتیازات شرکت سهامی عام، بر شرکتهای سهامی خاص نیز که در قانون اصلاحی ۱۳۴۷ پیش‌بینی

گردیده عبارتند از:

۱ - برای تأمین سرمایه در موقع تاسیس و افزایش سرمایه، می‌توانند منابع مالی مربوط را از طریق پذیره‌نویسی عمومی تأمین کنند.

۲ - برای جلب وجوهی که لازم دارند می‌توانند مبادرت به انتشار اوراق قرضه

نمایند.

۳ - سهام آنها ممکن است در بورس مورد معامله قرار گیرد.

به موجب بند ۱ ماده یک قانون بورس اوراق بهادار مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۵، «بورس اوراق بهادار بازار خاصی است که در آن داد و ستد اوراق بهادار توسط کارگزاران بورس طبق این قانون انجام می‌گیرد» و به موجب بند ۲ همین ماده «اوراق بهادار عبارت است از سهام شرکتهای سهامی و اوراق قرضه صادر شده از طرف شرکتها و شهرداریها و مؤسسات وابسته به دولت و خزانه‌داری کل که قابل نقل و انتقال باشد.

این قانون «ارکان بورس» را که مهمترین آن «شورای بورس» می‌باشد و ریاست آن به عهده «رئیس کل بانک مرکزی ایران و درغیاب او به عهده قائم‌مقام وی خواهد بود (ماده ۲ و ۳) تعیین می‌کند. این قانون در آذرماه ۱۳۴۵ تصویب شده است.

باید گفت در اصلاحیه قانون تجارت به اهمیت و جایگاه خاص «شرکتهای سهامی عام» در اقتصاد کشور تا آنجا توجه شده که برای اولین بار در تاریخ کشور قوه مقننه به بخش خصوصی اجازه داده است تا اوراق «قرضه» منتشر کند.

قوانین تجاری ناظر بر شرکتهای از پایان سال ۱۳۵۷

با تحقق انقلاب اسلامی ایران در بهمن ماه ۱۳۵۷ و ضرورتها و شرایط جدید ناشی از انقلاب، مقررات مختلفی درخصوص شرکتهای تجاری به تصویب شورای انقلاب اسلامی ایران و سپس مجلس شورای اسلامی رسید که جهات و علل تغییرات یاد شده را می‌توان در مقدمه

«قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران» مصوب ۱۰ تیر ۱۳۵۸ و آیین‌نامه اجرایی و متمم قانون مزبور و اصلاحیه‌های بعدی، ملاحظه کرد.

هرچند محدوده اعمال و دامنه تأثیرات قانون و مقررات مزبور وسیع و تقریباً فراگیر بوده است^۱، اما در رابطه با بحث ما، می‌توان گفت که مقررات یاد شده، بیشتر، ناظر به تغییر صاحبان سهام شرکتهای مشمول و نظارت بر فعالیت و نحوه حفاظت و توسعه و تاحدود زیادی حمایت این شرکتها به منظور امکان ادامه فعالیت آنها بوده است. به بیان دیگر مقررات مزبور باوجود وسعت مشمول، تغییر چندان در ترتیبات اداره شرکتها از طریق مجامع و هیئت‌مدیره که در قانون تجارت مقرر گردیده به استثنای ماده ۲ لایحه تعیین مدیران واحدها و تبصره یک ماده ۳ اساسنامه سازمان صنایع ملی ایران (مصوب ۱۷ آذرماه ۱۳۵۹) ایجاد نکرده است.

در مورد لایحه تعیین مدیران، در جای خود اشاره خواهد شد. ذیلاً تبصره یاد شده بالا را نیز نقل می‌کنیم:

«وظایف و اختیارات مجامع عمومی مندرج در لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت در مورد مؤسسات مشمول قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران به عهده این سازمان (سازمان صنایع ملی) محول می‌گردد و لذا رعایت مقررات مصرحه در آن قانون راجع به مجامع عمومی به استثنای مقررات مربوط به آگهی ورق بزیند

* توجه خوانندگان را به این نکته جلب می‌کند که تاریخ تصویب قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران مقدم بر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بوده که در رفواندوم مورخ ۱۱ و ۱۲ آذرماه ۱۳۵۸ شمسی به آراء عمومی گذاشته شد.

انجمن حسابداران
خبره ایران

بسمه تعالی

دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی

اتاق بازرگانی و صنایع
و معادن ایران

دوره‌های تکمیلی حسابداری و امور مالی

● اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران ، هفتمین دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی (ویژه لیسانسیه‌ها)، دومین دوره تکمیلی (۲) (ویژه فوق دیپلمه‌ها) و هفتمین دوره تکمیلی (۱) (ویژه دیپلمه‌ها) را با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران به شرح زیر برگزار می‌نماید:

دوره تکمیلی (۱) حسابداری و امور مالی

- حسابداری مالی
- مباحثی از حسابداری مالی تکمیلی
- حسابداری صنعتی
- مدیریت مالی و بودجه
- حسابرسی
- قانون مالیاتهای مستقیم
- قانون تجارت
- آشنایی با کامپیوتر

دوره تکمیلی (۲) حسابداری و امور مالی

- حسابداری مالی پیشرفته (۱)
- حسابداری مالی پیشرفته (۲)
- حسابداری صنعتی (۲)
- حسابداری مدیریت
- کاربرد استانداردهای حسابداری
- مدیریت مالی

دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی

- کاربرد استانداردهای حسابداری
- حسابداری مالی
- حسابداری مدیریت
- مدیریت مالی
- حسابرسی
- قانون مالیاتهای مستقیم
- قانون تجارت
- آشنایی با کامپیوتر

شرایط شرکت کنندگان:

- مدرک دیپلم متوسطه و پنج سال سابقه کار در حسابداری یا حسابرسی

- مدرک دوره تکمیلی (۱) حسابداری و امور مالی
- یا فوق دیپلم و سه سال سابقه کار در حسابداری یا حسابرسی

- لیسانس حسابداری یا رشته‌های مشابه و سه سال سابقه کار حسابداری یا حسابرسی

● مدت آموزش هر یک از دوره‌های فوق ۲۶۰ ساعت (فقط روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ تا ۱۳)

● محل ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر:
خیابان طالقانی بین خیابان فرصت و خیابان دکتر مفتح آموزشگاه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تلفن: ۸۳۸۳۲۴

تصمیمات مجامع عمومی الزامی نخواهد بود.»

مشاهده می‌کنیم که حتی در مورد شرکتهای مشمول قانون حفاظت به استثنای مورد یاد شده بالا، مقررات لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ همچنان به قوت خود باقی است.

در مورد همین تبصره، لازم است اشاره کنیم که شورای نگهبان به موجب نظر مورخ ۱۳۶۶/۶/۱۰ اعمال تبصره مورد بحث را نسبت به واحدهای مشمول بندج که «تمام یا بعضی سهام آن در مالکیت شرعی اشخاص باشد» مغایر موازین شرع دانسته و اعلام کرده که «واحدهای مشمول بندج قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران با رضایت صاحبان سهام اداره خواهد شد. علاوه بر مقررات یاد شده، می‌توان از تصویب ماده واحده قانون تشکیل سازمان حسابرسی نیز نام برد.

هرچند به موجب تبصره ماده واحده مزبور «انجام وظایف بازرس قانونی و امور حسابرسی سالانه مؤسسات و شرکتهای دولتی و بانکها و سایر دستگاههای عمومی..... و شرکتهای و مؤسسات تحت پوشش دولت» که طبق اساسنامه و مقررات مربوط ملزم به حسابرسی می‌باشند به «سازمان حسابرسی» تفویض شده است، مع الوصف ماده ۳۳ اساسنامه سازمان مذکور که در سال ۱۳۶۶ به تصویب رسیده صراحتاً مقرر نموده است:

« - موارد پیشبینی نشده در این اساسنامه تابع قانون تجارت خواهد بود. »
ماده واحده و اساسنامه یاد شده بالا صراحت دارد براینکه:

اولاً بر کلیه شرکتهای تجاری مشمول ندارد، ثانیاً در موارد پیشبینی نشده همچنان قانون تجارت حاکمیت دارد.

اشاره به لایحه قانونی مذکور و اساسنامه سازمان حسابرسی، از این جهت است که نشان داده شود:

۱ - علی‌رغم وضع قوانین و مقررات مختلف بعد از تحقق انقلاب اسلامی، مقررات قانون اصلاحی قانون تجارت ۱۳۴۷ کماکان به قوت خود باقی بوده، همچنان بر شرکتهای تجاری حاکم است.

۲ - با توجه به اینکه هیئت وزیران دولت جمهوری اسلامی ایران، عرضه و فروش ۶۷٪ از سهام تعداد چشمگیری از شرکتهای مشمول قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران را که بعضاً مشمول بند الف قانون مذکور می‌باشند از طریق سازمان بورس اوراق بهادار، تجویز و اعلام کرده و به اجرا درآورده و متعاقباً این امر، به موجب بند ب تبصره ۴۸ قانون بودجه سال ۱۳۷۲، در مورد شرکتهای تحت پوشش سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، مورد تصویب و تأکید مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است؛ در نتیجه، مشاهده می‌کنیم که: اکثریت قریب به اتفاق قوانین و مقرراتی که بعد از تحقق انقلاب اسلامی در خصوص «شرکتهای تجاری» باهدف نظارت، هدایت و حمایت صنعت و به منظور «نجات صنعت و اقتصاد کشور» از سلطه «سرمایه‌داری غارتگر جهانی» و «احیاء و اداره صحیح صنایع و توسعه آنها» تصویب شده، عمدتاً جنبه «انتقالی» و موقتی داشته‌اند، زیرا همچنانکه خواهیم دید صنایع کشور از جهات عدیده و بویژه از نظر بدهکار بودن به سیستم بانکی کشور، بدهیهای مالیاتی و غیره، در وضعیتی نبودند که بدون حمایت سیاسی و مالی دولت قادر به ادامه حیات باشند.

اینکه حمایت از شرکتهای تجاری که بیشتر در زمینه صنعت فعالیت داشته‌اند،

از طریق مکانیسمهای نظارت و کنترل دولتی و پرداخت وام توسط سیستم بانکی و همچنین وضع مقررات مختلفه قانونی در این زمینه، تاچه حد اهداف یاد شده در مقدمه «قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران» را تحقق بخشیده باشند، مقوله جداگانه‌ای است که از محدوده بحث ما خارج است.

این فصل را با بیان اصل ۸۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پایان می‌بریم: «دادن امتیاز تشکیل شرکتهای و مؤسسات در امور تجاری و صنعتی و کشاورزی و معادن و خدمات به خارجیان مطلقاً ممنوع است.»

سایر قوانین ناظر بر شرکتهای تجاری

پیش از این، از مقرراتی سخن گفتیم که بیشتر ناظر به تشکیل و تأسیس شرکتهای تجاری و فعالیت آنها در چهارچوب مقررات قانون تجارت بوده یا می‌باشند. اما در جریان و روند حرکت ایران از یک کشور غیرصنعتی، با اکثریت جمعیت روستایی و نظام ارباب - رعیتی، به کشوری صنعتی با جمعیتی شهری و سرانجام سلطه سرمایه‌داری، مقررات و قوانین متعددی به تصویب رسید که هم بر روند یاد شده و هم بر فعالیت شرکتهای تجاری که به نحوی با تجارت یا صنعت کشور ارتباط داشته‌اند، تأثیرات مهمی گذاشته است که بحث و بررسی پیرامون آنها مجال دیگری را طلب می‌کند. ما در اینجا فقط مهمترین قوانین و مقررات مذکور را در تکمیل بحث حاضر، برمی‌شماریم:

در ۱۹ تیرماه ۱۳۱۱ «قانون انحصار تجارت خارجی» تصویب شد که به موجب آن «تجارت خارجی ایران در

انحصار دولت بوده و حق صادر کردن و وارد کردن کلیه محصولات طبیعی و صنعتی و تعیین میزان و شرایط ورود و صدور آنها در حدود مقررات این قانون به دولت واگذار می‌شود.» (ماده یک) و «دولت مجاز است حق وارد کردن محصولات خارجی را که خود نمی‌خواهد مستقیماً عهده‌دار شود به شرط معینه و در تحت مقررات مخصوص به اشخاص یا مؤسسات مختلفه تجارتي واگذار نماید.» (بند الف ماده ۳). مقررات یاد شده، که متعاقباً در هشتم تیرماه ۱۳۲۰ با تصویب «قانون انحصار بازرگانی خارجی» و اصلاح آن (در اردیبهشت ۱۳۲۱) تکمیل گردید، ورود و صدور کالاهای خارجی و ایرانی را منوط و مشروط به یکدیگر و فقط تحت نظارت دولت با صدور پروانه و تحت شرایط و ضوابط معینی، که دولت همه‌ساله اعلام می‌کند، مجاز می‌شناسد.

از جمله مقررات دیگری که باید از آن نام برد «قانون تشویق صادرات و تولید» و اصلاحات بعدی آن است که در بهمن ماه ۱۳۳۳ به تصویب کمیسیون مشترک مجلسین رسید. به موجب ماده ۳ این قانون «شرکتهایی که به تشخیص وزارت اقتصاد ملی و وزارت دارایی فعالیت‌های خود را صرف صدور یک یا چند نوع کالای صادراتی و صنعتی و یا استخراج و بهره‌برداری معادن و یا ذوب و تصفیه مواد معدنی و یا تولید محصولات صنعتی نموده و می‌نمایند از مزایای زیر برخوردار خواهند بود:

الف - معافیت از پرداخت مالیات بر درآمد از تاریخ شروع بهره‌برداری به مدت پنج سال.

ب - معافیت از پرداخت حقوق گمرکی در مورد لوازم بسته‌بندی و نیز کلیه ماشین‌های مربوط به تولید یا اصلاح یا

تبدیل مواد و محصولات کشاورزی - دامپروری - و تولیدات صنعتی، معدنی و غیره.

هرچند مقرراتی که از آن به اشاره سخن گفتیم، در جهت حمایت از تجارت و صنایع داخلی کشور بود، با این همه و با وصف اعلام «اصول انقلاب سفید» در سال ۱۳۴۲، که در پی آن بود تا سلطه نظام سرمایه‌داری را در متابعت از خواست و نیازهای سرمایه‌داری غرب خصوصاً آمریکا، در ایران تحقق بخشد، صنایع ایران وضعیت نامطلوبی داشتند. لذا «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور» در خردادماه ۱۳۴۳ با هدف حمایت از صنایع داخلی تصویب شد. این قانون با تعیین هیئتی مرکب از نمایندگان وزارت کار و خدمات اجتماعی، وزارت اقتصاد، اتاق صنایع و معادن ایران و سازمان برنامه، به این هیئت اختیار می‌دهد تا در موارد توقف، صدور قرار تأمین، فوت یا حجر، با اتخاذ تصمیم درخصوص لزوم اداره موقت کارخانه، تأسیسات و اموال متعلق به کارخانه را به مدیر یا مدیران منتخب خود برای اداره موقت تحویل دهد و این تصمیم قطعی و لازم‌الاجرا و فقط به تقاضای وزرای اقتصاد و کار و خدمات اجتماعی قابل تجدیدنظر بوده، هیئت به کلیه اقداماتی که برای اداره موقت کارخانه ضرورت پیدا می‌کند، نظارت خواهد داشت (ماده ۴) آیین‌نامه قانون مزبور، که در اردیبهشت‌ماه ۱۳۴۴ تصویب شد، ترتیبات اجرای قانون را مشخص می‌کند.

اشاره‌ای گذرا به «قانون مربوط به جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی» مصوب آذرماه ۱۳۳۴ و آیین‌نامه اجرایی آن (مصوب مهرماه ۱۳۳۵ توسط کمیسیون خاص دو مجلس) در همین جا ضرور

می‌نماید. به موجب ماده یک این قانون: «اشخاص و شرکتها و مؤسسات خصوصی خارجی که با اجازه دولت ایران طبق ماده ۲ این قانون سرمایه خود را به صورت نقد - کارخانه - ماشین‌آلات و قطعات آنها - ابزار - حق‌الاختراع و خدمات تخصصی و امثال آنها، به منظور عمران و آبادی و فعالیت تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی و حمل و نقل به ایران وارد کنند از تسهیلات مندرج در این قانون برخوردار خواهند شد.» ماده ۲ قانون ترکیب هیئت رسیدگی‌کننده به پیشنهادها را جمع به ورود سرمایه خارجی را تعیین می‌کند. به موجب ماده ۳ قانون «سرمایه‌هایی که مطابق ماده یک به ایران وارد می‌شود با منافع حاصل از به کار افتادن آنها، مشمول حمایت قانونی دولت بوده کلیه حقوق و معافیتها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌ها و بنگاههای تولیدی خصوصی داخلی موجود است شامل سرمایه‌ها و بنگاهها (شرکت‌ها)ی خارجی نیز خواهد بود.» و ماده ۴ به صاحب سرمایه اجازه می‌دهد که هر سال سود ویژه حاصل از به کار انداختن سرمایه خود را به همان ارزی که به ایران وارد یا محسوب نموده، طبق ضوابط مقرر در ماده ۱۳ آیین‌نامه یاد شده، از ایران خارج کند. همچنین خروج سرمایه اصلی و منافع آن، با دادن پیش آگهی به هیئت و رعایت مقررات موافقتنامه صندوق بین‌المللی پول (مورخ ژوئیه ۱۹۴۴) و با انجام کلیه تعهدات به موجب ماده پنج قانون مجاز شناخته شده است.

همین‌طور که صراحتاً از مواد قانون برمی‌آید، با وضع قانون مذکور، تسهیلات و امکانات چشمگیری، برای جلب و حمایت «سرمایه‌های خارجی» که عمدتاً توسط «شرکتهای خارجی» به ایران وارد ورق بزیند

می‌شوند، فراهم آمده است که بیشتر از ضعف کمی و عدم رشد سرمایه در ایران و ساختار عقب‌مانده جامعه سرچشمه می‌گیرد. زیرا به دلیل همین ساختار، ثروتمندان و حتی دولتمردان ثروتمند، بیشتر و به‌طور طبیعی مایلند تا ثروتهای خود را در املاک و مستغلات وسیع، گردآوری و حفظ کنند تا در اشکال و رشته‌های دیگر از قبیل صنعت یا تجارت؛ و از همین روست که، هیئت حاکمه صرفاً و

در حد جلوگیری از تعطیل و ورشکستگی کامل صنعت ناگزیر به وضع «قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیل کارخانه‌های کشور» می‌شود، زیرا، در میان آنها نیز، شمار «اربابان» و صاحبان املاک و مستغلات به مراتب بیشتر است تا صاحبان صنعت. و همین، خود یکی از عوامل عمده و اساسی عدم حمایت جدی و عملی هیئت حاکمه از صنعت به‌شمار می‌رود، در چنین وضعیتی «شرکتهای خارجی» که با استفاده از قانون مذکور و تسهیلات آن، در ایران شروع به فعالیت می‌کردند، امکان یافتند تا در مدتی کوتاه، سودهای کلانی، که چندین برابر سرمایه ثبت شده آنها بود، تحصیل کرده آن را از کشور خارج کنند. و بسیار واضح است که در چنین شرایطی، جلب سرمایه خارجی، برای «فعالیت تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی...» که در ماده یک به عنوان هدف قانون بیان شده نه تنها نمی‌توانست چندان کارساز، سودمند و مفید واقع شود، بلکه در شرایط رقابت نابرابر، بدون کمک مؤثری به گسترش صنعت و تقویت آن، سودهای کلانی را نیز کسب و از کشور خارج می‌کرد و از همین رو در رشد و انباشت سرمایه در کشور نقش منفی و بازدارنده ایفا می‌نمود. همین امر، در مقدمه «قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران» به‌گونه‌ای انعکاس

یافته، که ما در سطور آینده به آن خواهیم پرداخت.

همان‌گونه که قبلاً اشاره کردیم، صنعت ایران و شرکتهای تجاری فعال در این زمینه در طول تاریخ خود، همواره در تنگنای کمبود سرمایه قرار داشته‌اند به‌طوری‌که تولید و صنعت ما، بیشتر از عدم رشد سرمایه، آسیب دیده است تا از عوامل دیگر.

مناسب می‌دانیم در همین‌جا، به قانون تأسیس «سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران» که در ۲۶ تیرماه ۱۳۴۶ به تصویب رسید به اختصار اشاره کنیم. به موجب قانون مذکور به دولت اجازه داده شد که سازمان مذکور را به «منظور گسترش و نوسازی صنایع و معادن کشور از راه بررسیهای علمی و صنعتی و تهیه و تربیت کادر مدیریت و تأسیس شرکتهای صنعتی و معدنی خدمات و یا مشارکت در آنها و کمک و راهنماییهای فنی به واحدهای صنعتی و معدنی» تأسیس کند. هدف از تشکیل این سازمان، عمدتاً تأسیس شرکتهای صنعتی و معدنی و حمایت دولت از آنها بود به‌طوری‌که در بند ب ماده ۵ «خریداری تمام یا قسمتی از کارخانه‌هایی که در معرض تعطیل قرار می‌گیرند و به معرض فروش گذارده می‌شوند» یکی از اختیارات سازمان قید شده است.

نقش و جایگاه ویژه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در گسترش صنعت بویژه صنایع بزرگ که به سرمایه‌های کلان نیاز داشته و دارد و خصوصاً ابعاد فعالیت این سازمان از تحقق انقلاب اسلامی ایران به‌بعد، بررسی جداگانه‌ای را طلب می‌کند، که از حد این نوشتار خارج است.

«قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی» که در ۳ تیرماه ۱۳۵۴ به صورت

ماده واحده و در ۹ تبصره به تصویب رسید از جمله مقرراتی است که تا حدی به علت مشکل یاد شده در بالا، و در جهت رفع آن از تصویب گذشت. به موجب این ماده واحده:

«واحدهای صنعتی و معدنی و سایر واحدهای تولیدی که تا تاریخ چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۴ تأسیس شده‌اند و برطبق مقررات این قانون به صورت شرکت سهامی عام درخواهند آمد، مکلفند سهام خود را پس از حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی قابل قبول دولت و ارزیابی دقیق براساس ضوابطی که شورای گسترش مالکیت واحدهای تولیدی، مذکور در تبصره ۶ این قانون، تعیین می‌نماید؛ در درجه اول: به کارگران و کارمندان خود و سپس: به کارگران و کارمندان سایر واحدهای تولیدی و کشاورزان و سایر مردم برای فروش عرضه نمایند به‌طوری‌که در پایان مهرماه ۱۳۵۷ معادل ۹۹٪ سهام متعلق به دولت در واحدهای بخش دولتی به استثنای صنایع مادر و بعضی از صنایع دیگر که طبق تشخیص دولت تمام یا قسمتی از آن در دست دولت باقی خواهد ماند و ۴۹٪ سهام واحدهای بخش خصوصی بتواند در دست مردم کشور قرار گیرد.»

تبصره یک، ترتیب تشخیص واحدهای مشمول و چگونگی اجرای قانون و نحوه تبدیل آنها را به شرکت سهامی عام، به آیین‌نامه اجرایی قانون محول کرده است.

تبصره پنج «ایجاد شرکتهای سرمایه‌گذاری عام در بخش خصوصی» را توسط دولت و فروش سهام این‌گونه شرکتهای را به عموم مردم؛ تکلیف می‌کند و هدف از این امر را «مشارکت هرچه بیشتر عموم مردم در امر سرمایه‌گذاری و تجهیز

سرمایه‌های کوچک و خرید و فروش سهام واحدهای تولیدی» اعلام می‌کند.

این در حالی است که در ترازنامه سال ۱۳۵۳ «بانک مرکزی ایران» در بخش مربوط به موازنه ارزی و بازرگانی خارجی ایران گفته می‌شد که مازاد ارزی در همین سال امکان آن را فراهم آورد که ایران بتواند «از طریق کمکهای بلاعوض، وامهای کم بهره، وامهای تجاری و سرمایه گذاری» به کشورهای دیگر (من جمله کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری) کمک نماید و مجموع تعهدات رژیم برای این پرداختها به حدود ۱۱ میلیارد دلار بالغ می‌شد. در اجرای این تعهدات طی سال ۱۳۵۳ جمعاً ۲/۴ میلیارد دلار به مصرف اعطای وام و یا اعتبار بلندمدت به کشورها و مؤسسات مالی بین‌المللی تحت رهبری غرب و همچنین سرمایه‌گذاری در خارج از کشور رسیده بود.

رژیم پهلوی در حالی که در سال ۱۳۵۳ برابر با سال ۱۹۷۴ وجوه حاصل از فروش نفت را به صورت وام کم بهره در اختیار کشورهایمانند فرانسه و مصر قرار می‌داد و در صنایع کورپ آلمان و شرکت آمریکایی «اکسیدنتل پترولیوم» از طریق خرید سهام این شرکتها، سرمایه‌گذاری می‌کرد تا در رکودی که از سال ۱۹۷۰ در غرب شروع شده بود، به کمک این کشورها بشتابد، یک سال بعد، در سال ۱۳۵۴ قانون «گسترش مالکیت واحدهای تولیدی» را که ذکر آن گذشت تصویب کرد تا از طریق «جلب سرمایه‌های کوچک مردم» صنایع کشور و شرکتهای تجاری فعال در این زمینه را رونق بخشد!

تأثیرات سوء و مخرب اتخاذ چنین سیاستی از سوی هیئت حاکمه بر صنعت و تجارت و خصوصاً انباشت سرمایه در کشور، چنان واضح و عیان است که حاجت به بیان نیست.

توزیع سرمایه‌گذاری و پرداخت اعتبار در سال ۱۳۵۳ از محل تعهدات دولتی (ارقام به میلیون دلار)

۱۸۹۹/۳	۱ - پرداخت وام و اعتبار از آن جمله:
۴۴۸/۸	- صندوق بین‌المللی پول
۳۵۰/۰	- بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه
۸۱۷/۰	- کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری
۲۸۳/۵	- کشورهای رشد یابنده
۳۵۲/۳	۲ - سپرده‌گذاری و خرید اوراق قرضه خارجی
۱۳۶/۱	۳ - سرمایه‌گذاری در خارج

(انحصارهای بین‌المللی) بیان کردیم بخوبی روشن است که سیاستهای اتخاذ شده و قوانین موضوعه درباره شرکتهای تجاری در ایران، اعم از صنعتی، بازرگانی و غیره، بقاعده تابعی از متغیر سیاستها و استراتژی سرمایه جهانی بویژه سرمایه‌های بزرگ انحصاری بین‌المللی در غرب بود. این سرمایه‌ها، نه تنها کالا و سرمایه، که به همراه آن، رونق و رکود را نیز به ایران صادر می‌کردند.

در آستانه انقلاب اسلامی، تجارت و صنعت کشور، نمی‌توانست از رکود و بحرانی که غرب و در کل سرمایه جهانی به آن گرفتار آمده بود، برکنار بماند.

شورای انقلاب اسلامی در اولین اقدام اساسی قانونگذاری، «لایحه مربوط به تعیین مدیر یا مدیران موقت برای ورق بزیند

بخش سوم

شرکتهای تجاری و قوانین تجاری حمایتی پس از انقلاب اسلامی

بر بستر اوضاع و احوالی که بیان مختصر آن گذشت و در راستای همسویی منافع رژیم حاکم با نظام سرمایه‌داری غرب خصوصاً آمریکا، و آنچه در مقدمه این بحث درباره تسلط شرکتهای فراملیتی

سرپرستی واحدهای تولیدی و صنعتی و تجاری و کشاورزی و خدماتی اعم از بخش عمومی و خصوصی را در ۲۴ خرداد ۱۳۵۸ تصویب کرد که به موجب آن به هر وزارتخانه، موسسه یا شرکت دولتی اختیار داده شد تا در صورتی که مدیران یا صاحبان واحدهای یاد شده، واحدها و یا کارگاه خود را رها کرده و یا کار را متوقف نموده باشند و یا دسترسی به آنها میسر نباشد و نیز در صورت تقاضای صاحبان یا مدیران واحدهای مذکور، وزارتخانه یا مؤسسه ذیربط در جهت جلوگیری از تعطیل واحدهای نامبرده با اطلاع وزارت کار و امور اجتماعی، یک یا چند نفر را به سمت مدیر یا هیئت مدیره و یا اعضای ناظر تعیین کنند تا واحدهای مزبور را اداره و یا بر اداره آنها نظارت نمایند. ماده ۲ لایحه قانونی فوق مقرر می‌دارد:

«تعیین مدیر یا هیئت مدیره و اعضای ناظر، با حکم اداری از طرف وزارت مزبور به عمل می‌آید و پس از ثبت مراتب در اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی، در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشاری که جهت درج آگهیهای هر واحد تعیین شده است منتشر می‌گردد.» با صدور حکم مذکور جهت مدیر یا هیئت مدیره و ابلاغ مراتب به واحد مربوط، از مدیران و متصدیان قبلی در مورد اداره امور آن واحد سلب صلاحیت می‌گردد. حکم انتصاب مدیر یا هیئت مدیره تا زمانی که وزارتخانه، موسسه یا شرکت دولتی ذیربط احکام مدیران را لغو نکرده است مدیر یا هیئت مدیره یا اعضای ناظر در سمت خود باقی خواهند ماند و صاحبان سهام به هیچ وجه حق ندارند مدیرانی را به جای آنها انتخاب نمایند.

با تصویب لایحه قانونی فوق، اختیار اداره کلیه شرکتهای تجاری و بسیاری از

مؤسسات و حتی مجتمعهای مسکونی، کاملاً در دست نمایندگان دولت که به شرح ماده یاد شده بالا منصوب می‌شدند، قرار گرفت. این ماده آن قسمت از مواد قانون تجارت را که به تعیین مدیران در چهارچوب اساسنامه شرکتهای تجاری مربوط می‌شود، نسخ نمود.

ماده ۶ تعطیل واحدهای مشمول قانون را در مدتی که مشمول اجرای آن می‌باشند، ممنوع کرد و ماده ۸ دولت را مکلف ساخت «حداکثر ظرف دو ماه تکلیف مالکیتهای بزرگ صنعتی و کشاورزی را با رعایت کامل معیارهای انقلاب اسلامی تعیین نماید.»

به فاصله ۲۰ روز از تصویب لایحه قانونی فوق، شورای انقلاب در ۱۰ تیر ۱۳۵۸ «قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران» را با هدف «نجات صنعت و اقتصاد کشور و اقدامی قاطع در جهت احیا و اداره صحیح و توسعه صنایع ایران» در ۲ ماده تصویب کرد. مقدمه قانون وضعیت صنایع موجود کشور را با عبارات زیر ترسیم می‌کند:

«نظام گذشته ضمن حمایت ظاهری از صنایع کشور که به بهای نابودی کشاورزی به عمل می‌آورد آنها را به صورت وسایلی برای چپاول سرمایه‌های ملی به دست عمال خود و وابستگی اقتصاد به سرمایه‌داری خارجی و مصرفی ساختن کشور درآورده بود.

صنایع ایران برپایه صنعت و اقتصاد وابسته به سرمایه‌داری غارتگر جهانی به وجود آمده بود و طبیعی بود که دیر یا زود دچار نابسامانی شود. آثار این نابسامانی در دو سه سال اخیر روز به روز نمایان تر می‌شد و در اعتصابات سال ۱۳۵۷ و بعد از سقوط رژیم به حد اعلی رسید و در اثر آشفته‌گی روابط کارگری و

مدیریت و مالکیت از یک طرف و مشکلات سفارش مواد اولیه و فروش کالاهای ساخته شده دچار بحران شدید گردید.»

این مقدمه، صرف نظر از نادرستیا و عدم دقت علمی، واقعیت نابسامانی صنعت کشور را در دو سه سال آخر حاکمیت رژیم گذشته، تصویر می‌کند که در بخش دوم تا حد امکان و توان، چگونگی آنرا به اختصار بیان کردیم.

براساس ماده یک این قانون «صنایع موجود برحسب شرایط به چهار دسته تقسیم می‌گردد:

الف - صنایع زیر، علاوه بر صنایع ملی شده قبلی، ملی می‌شوند:

۱ - صنایع تولید فلزاتی که در صنعت مصرف عمده دارند مانند فولاد، مس و آلومینیوم شامل مرحله نوردگرم.

۲ - ساخت و مونتاژ کشتی، هواپیما و اتومبیل

ب - صنایع و معادن بزرگی که صاحبان آن از طریق روابط غیرقانونی با رژیم گذشته، استفاده نامشروع از امکانات و تضييع حقوق عمومی، به ثروتهای کلان دست یافته‌اند.

ج - کارخانجات و مؤسساتی که وامهای قابل توجه برای احداث یا توسعه از بانکها دریافت داشته‌اند، در صورتی که کل بدهی آنها از دارایی خالص آنان بالاتر باشد متعلق به دولت است و بقیه بدهی ایشان به عنوان طلب دولت و مردم به هر صورت که مقتضی باشد وصول خواهد شد. دولت به سمت مالک بانکها و نسبت به مطالبات خود و مردم در مالکیت آن واحد سهم می‌شود.

د - کارخانجات و مؤسسات تولیدی متعلق به بخش خصوصی، با وضعیت مالی مساعد. در همین جا، ضرورت دارد

بسه تعالی

تایپ با کامپیوتر

شرکت خدمات کامپیوتری امین تایپ

تایپ فارسی و لاتین، پلاتر، صفای، فتوکپی و زیراکس

با نازلترین قیمت در اسرع وقت

با سرویس فوری در خدمت شماست

آدرس: خیابان شریعتی - بالاتراز سه راه مطهری - جنب

تعمیرگاه ایران ژاپن پلاک ۶۷۴ - طبقه فوقانی یاد مسکن

تلفن ۸۵۶۷۸۵

انقلاب جمهوری اسلامی ایران، مراتب
ذیل تصویب گردید:

۱ - آن قسمت از بدهیهای مؤسسات
مشمول قانون حفاظت و توسعه صنایع
ایران تحت شماره ۸۷۸۰ مورخ
۱۳۵۸/۴/۱۶ و لایحه تعیین مدیر شماره
۶۷۳۸ مورخ ۲۶ خرداد ۱۳۵۸ و واحدهای
تابعه و وابسته بسازمان گسترش و نوسازی
صنایع ایران و کلیه واحدهایی که توسط
مدیران و یا ناظران منتخب دولت اداره
می شوند و سررسید آن تا این تاریخ
فرارسیده و هنوز تمدید نشده است و یا
درق بنزید

قانون تسهیلات مالی برای کارایی
بیشتر واحدهای صنعتی مشمول
قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران

مصوب ۱۹ دی ۱۳۵۸
با اصلاحیه های بعدی

ماده واحده - بمنظور ایجاد تسهیلات
در کار تولید صنایع و توسعه فعالیت های
تولیدی کشور در جلسه مورخ
۱۳۵۸/۱۰/۱۹ کمیسیون (۲) شورای

فرزاییم: اولاً شرکتهای تجاری که به
سیستم بانکی کشور، بدهکار بودند، از
کسو تعداد چشمگیری را تشکیل
دادند و ثانیاً از سوی دیگر با این
واقعیت روبرو هستیم که بانکهای خارجی
مخصوصاً بانکهای بزرگ جهان غرب مانند
سیتی بانک، «چیس منهن بانک» و غیره
عنوان سهامداران «بانک توسعه صنعتی
معدنی» و از طریق خرید سهام سایر
بانکها توسط بانک مذکور، نقش ویژه ای را
در حوزه صنعت کشور ایفا و خواسته های
خود را اعمال می کردند.

خلاصه گزارش اقتصادی و ترازنامه
بانک مرکزی ایران با اشاره به اینکه طی
یک دوره کوتاه پنجساله (۱۳۵۲-۱۳۵۶)
بانکهای بازرگانی و تخصصی کشور از ۲۴
بانک به ۳۶ بانک و تعداد شعبات آنها از
۶۹۹۲ واحد به ۷۹۱۹ واحد افزایش یافته
و حجم عملیات مالی سیستم بانکی تقریباً
۶ برابر رسیده، خبر از رشد ناسالم
تصاد کشور، و به طبع صنعت و تجارت
آن، می دهد.

این واقعیت که تعداد قابل توجهی از
شرکتهای تجاری، بیش از یک دهه، بعد از
سقوط رژیم گذشته، قادر نبودند بدهی خود
را به سیستم بانکی کشور پرداخت نمایند،
عمق بحران و ورشکستگی آنها را آشکار
می سازد.

همین امر، ناگزیر شورای انقلاب
جمهوری اسلامی ایران را برآن داشت تا
در جهت ایجاد تسهیلات در کار تولید
صنایع و توسعه فعالیت های تولیدی کشور
در جلسه ۱۹ دی ماه ۱۳۵۸ «قانون
تسهیلات مالی برای کارایی بیشتر
واحدهای صنعتی مشمول قانون حفاظت و
توسعه صنایع ایران» را تصویب نماید. که
به لحاظ اهمیت عیناً آن را نقل می کنیم:

سمینار
علم و رسانه‌ها
۲۹ و ۳۰ آذر ماه ۱۳۷۳

برگزارکنندگان

گروه دانش شبکه اول سیمای جمهوری اسلامی ایران

انجمن فیزیک ایران

محل برگزاری: تهران - خیابان ولیعصر - خیابان جام جم - صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران - ساختمان شیشه‌ای.

موضوع‌ها: ۱ - اهمیت ترویج علم از طریق رسانه‌ها.

۲ - مراحل دریافت تا پخش اخبار علمی داخلی و خارجی،

۳ - منابع دریافت اخبار و مقالات علمی داخلی و خارجی،

۴ - رسانه‌ها و زبان علم،

۵ - چگونگی ارزیابی اخبار و مطالب علمی،

حق شرکت در این سمینار ۱۵۰۰۰ ریال است. علاقه‌مندان این مبلغ را در وجه انجمن فیزیک، به حساب شماره ۳۴۷۲۵۱۹۵ بانک تجارت - شعبه اسکان - تهران واریز کنند و به همراه برگه درخواست شرکت در سمینار تا تاریخ ۱۳۷۳/۹/۱ به دفتر انجمن فیزیک ارسال فرمایند.

نشانی انجمن فیزیک ایران: تهران - خیابان مطهری - خیابان سلیمان‌خاطر - خیابان اسلامی - پلاک ۳۰ - کدپستی ۱۵۷۸۶ - تلفن / فاکس ۸۸۳۹۵۵۲ - صندوق پستی ۱۳۱۱-۱۵۸۷۵

اینکه تا پایان سال جاری فرامی‌رسد به تشخیص و توصیه وزارت صنایع و معادن می‌تواند تا انجام امر حسابرسی که مدت آن از پایان سال ۱۳۵۹ تجاوز نخواهد کرد با حداکثر تسهیلات ممکن تمدید شود.

تبصره شرکتهای تجاری و خدماتی مشمول لایحه قانونی مربوط به تعیین مدیر یا مدیران موقت برای سرپرستی واحدهای تولیدی و صنعتی و تجاری و کشاورزی و خدماتی اعم از بخش خصوصی و عمومی مصوب ۱۳۵۸/۳/۲۴ به تشخیص و توصیه وزارت بازرگانی می‌توانند از تسهیلات قانون مزبور استفاده نمایند.

۲ - برای تأمین هزینه‌های جاری مؤسسات مذکور در بند یک، بانک می‌تواند در حد جریان نقدی شرکت به تشخیص و اعلام وزارت صنایع و معادن اعتبار بصورت تنخواه گردان برای مدت یکسال با توثیق وثائق مورد قبول در اختیار مؤسسه قرار دهد و اگر مؤسسه وثائق قابل قبول نداشته باشد بانک می‌تواند سفته شرکت را بعنوان وثیقه دریافت دارد.

۳ - بمنظور گشایش در کار صنایع تولیدی کشور بانکها تسهیلات لازم برای ورود مواد اولیه و لوازم یدکی و سایر کالاهای ضروری مورد نیاز صنایع کشور قائل شوند. در صورتیکه مؤسسات مذکور در بند یک برای پرداخت حق ثبت سفارش و یا ودیعه اعتبار اسنادی منابع کافی نداشته باشند بانک گشایش‌کننده اعتبار می‌تواند کمبود منابع موصوف را از محل اعتبارات مذکور در بند (۲) تأمین نماید. در مورد کالاهائی که مشمول ودیعه نمی‌باشند بانک باید اعتبار اسنادی را بدون اخذ سپرده پیش‌پرداخت افتتاح نماید. بعلاوه بانک می‌تواند در موقع واریز اسناد مؤسسات مذکور (حداکثر بمدت یکسال) بمنظور پرداخت وجه اسناد

رسیده در اختیار مؤسسات موصوف قرار دهد.

۴ - در صورتیکه هزیک از مؤسسات مشمول بند یک در سال قبل زبانی بیش از نصف سرمایه ثبت شده داشته باشد بانک می‌تواند بدون توجه بمفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت نسبت به اعطاء تسهیلات فوق بمؤسسات مزبور اقدام نماید.

برگه درخواست شرکت در
سمینار علم و رسانه‌ها
آخرین مهلت ارسال اول آذرماه ۱۳۷۳

- ۱- نام و نام خانوادگی
- ۲- میزان تحصیلات
- ۳- شغل

(لطفاً دقیقاً مشخص فرمائید)

۴- نام و نشانی محل خدمت

۵- تجربیات در زمینه ترویج علم و همکاری با رسانه‌ها

۶- نشانی کامل برای مکاتبه

پرسشنامه تکمیل شده را تا اول آذر ۱۳۷۳ همراه با فیش پرداخت حق شرکت در
سمینار به نشانی زیر ارسال فرمایید:

انجمن فیزیک ایران: تهران - خیابان مطهری - خیابان سلیمان خاطر - خیابان اسلامی
- پلاک ۳۰ - کدپستی ۱۵۷۸۶ - تلفن / فاکس ۸۸۳۹۵۵۲ - صندوق پستی ۱۳۱۱ -
۱۵۸۷۵

۵ - در صورتیکه بانکها برای اعطای
تسهیلات مندرج در بندهای ۲ و ۳ با کمبود
نقدینه روبرو شوند از اعتبارات بانک
مرکزی استفاده خواهند نمود.

۶ - هر واحد تولیدی و صنعتی از
تسهیلات فوق مندرج در بندهای ۲ و ۳
فقط در یک بانک می‌توانند استفاده نمایند،
و واحدهای صنعتی استفاده کننده از

اعتبارات باید معاملات خود را در بانکی که
تسهیلات مزبور را داده است متمرکز کند.
بدیهی است تمدید بدهی واحدهای تولیدی
و صنعتی مشمول بند یک شامل بدهیهای
واحدهای مزبور در کلیه بانکها خواهد بود.
۷- کلیه واحدهائی که از تسهیلات این
قانون استفاده می‌کنند مشمول تبصره (۱)
بند الف ماده ۱۲ قانون پولی و بانکی کشور
نخواهند بود.

۸ - با تصویب این قانون، وزارت
صنایع و معادن جایگزین شورای اعتبارات
موضوع بند (۲) لایحه قانونی شماره
۹/۸۸۷ خواهد شد.

کلیه کارکنان بانکها در سطوح مختلف
مکلفند مفاد این قانون را دقیقاً رعایت
نموده و همکاری و تشریک مساعی لازم را
در جهت استقرار نظام تولیدی بجای نظام
مصرفی معمول دارند.

لازم می‌دانیم این نکته بسیار پراهمیت
را یادآور شویم که شورای انقلاب، پیش از
تصویب قانون یاد شده، در تاریخ ۱۷
خرداد ۱۳۵۸ کلیه بانکهای کشور را
باتوجه به موارد مذکور در متن قانون،
خصوصاً «نحوه تحصیل درآمد بانکها و
انتقال غیرمشروع سرمایه‌ها به خارج» ملی
اعلام کرد.

ما با آوردن متن این قانون در ذیل
می‌افزاییم که بنا به نظر دکتر علی رشیدی
در مجله اطلاعات سیاسی - اقتصادی
عجله شورای انقلاب در تصویب این
قانون باعث شد که کلیه بدهیها و تعهدات
بانکهای ورشکسته (بیش از ۴۰ میلیون
دلار) به دولت منتقل و سپس پرداخت
شود. درحالی که اگر با کارشناسان بانکی و
حقوقی و حسابرسی مشورت شده بود ابتدا
می‌بایست ۱۰ بانک از ۲۸ بانک طبق
قوانین تجاری - بازرگانی ورشکسته اعلام
و سپس بقیه ملی می‌شد.

ورق بزنید

قانون ملی شدن بانکها مصوب ۱۷ خرداد ۱۳۵۸

ماده ۱ - برای حفظ حقوق و سرمایه‌های ملی و بکارانداختن چرخهای تولیدی کشور و تضمین سپرده‌ها و پس‌اندازهای مردم در بانکها ضمن قبول اصل مالکیت مشروع مشروط و با توجه به:

- نحوه تحصیل درآمد بانکها و انتقال غیرمشروع سرمایه‌ها بخارج.
- نقش اساسی بانکها در اقتصاد کشور و ارتباط طبیعی اقتصاد کشور با مؤسسات بانکی.

- مدیون بودن بانکها بدولت و احتیاج آنها به سرپرستی دولت.
- لزوم هم‌آهنگی فعالیت بانکها با سایر سازمانهای کشور.
- لزوم سوق دادن فعالیت بانکها در جهت اداری و وااتفاعی اسلامی.

از تاریخ تصویب این قانون کلیه بانکها ملی اعلام می‌گردد و دولت مکلف است بلافاصله نسبت به تعیین مدیران بانکها اقدام نماید.

ماده ۲ - از این تاریخ تنها امضای مدیرانی که از طرف دولت برای بانکها معین می‌گردند دارای اعتبار قانونی می‌باشد.

ماده

۱. «دوشنبه سیاه»: ترجمه مهناز خادم‌پور، گزیده مسائل اقتصادی - اجتماعی، شماره ۷۸، خرداد ۱۳۶۷،

سازمان برنامه و بودجه

۲. «حاج امین‌الضرب و تاریخ تجارت و سرمایه‌گذاری صنعتی در ایران»: خسرو معتضد، انتشارات جانزاده، تهران، بهمن ۱۳۶۶.

۳. «صنعت و امپراطوری»: اریک هابزبام، ترجمه عبدالله کوثری، انتشارات ماه، بهار ۱۳۶۱، چاپ اول.

۴. «جستارهایی از تاریخ اجتماعی ایران در عصر قاجار»: ویلم فلور، ترجمه دکتر ابوالقاسم سَری، انتشارات توس، تهران، ۱۳۶۵، چاپ اول.

۵. «تاریخ روابط ایران و ممالک متحده امریکا»: رحیم رضازاده ملک، انتشارات طهوری، تهران، سال ۱۳۵۰.

۶. «صدسال پیش از این»: دکتر محمدتقی دامغانی، انتشارات شبگیر، تهران، اردیبهشت ۱۳۵۷.

۷. «سیر قانون و دادگستری در ایران»: مرتضی راوندی، نشر چشمه و کتابسرای بابل، ۱۳۶۸، چاپ اول.

۸. اسناد نفت، انتشارات پویان، اداره کل انتشارات و تبلیغات دولت مصدق.

۹. ایدئولوژی نهضت مشروطیت، انتشارات روشنگران، جلد دوم، سال ۱۳۷۱، چاپ اول.

۱۰. مجموعه مصوبات دوره چهارم (تصمیمات)، کتابخانه سازمان برنامه و بودجه.

۱۱. مصوبات دوره سوم قانونگذاری (قوانین)، کتابخانه سازمان برنامه و بودجه.

۱۲. مجموعه قوانین موضوعه و مصوبات دوره پنجم قانونگذاری، کتابخانه سازمان برنامه و بودجه.

۱۳. «مجموعه قوانین و مقررات بازرگانی و تجارتنی»: غلامرضا حجتی اشرفی، انتشارات گنج دانش، سال

۱۳۶۳.

۱۴. مجموعه قوانین سال ۱۳۶۸.

۱۵. قانون تجارت، شرکت نسبی کانون کتاب (تهران ناصرخسرو شمس‌العماره)، سال ۱۳۲۹.

۱۶. «بحث مختصری درباره متن اصلاحی قانون تجارت راجع به شرکت سهامی»: دکتر حسن ستوده تهرانی، مجله کانون وکلا، سال بیستم، پائیز و زمستان، شماره‌های ۱۱۰ و ۱۱۱.

۱۷. مجموعه قوانین سال ۱۳۶۶.

۱۸. گزارش سالیانه و ترازنامه ۱۳۵۴ بانک مرکزی ایران.

۱۹. خلاصه گزارش اقتصادی و ترازنامه بانک مرکزی ایران، سال ۱۳۵۷.

۲۰. اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره ۶۷ و ۶۸.

تسلیت

با تأسف بسیار دوتن از اعضای گرامی انجمن؛ آقای علی نصیری‌نسب رفسنجانی همسرشان را و آقای شهرام شهمیری فرزندشان راز دست داده‌اند.

مصیبت وارد را به ایشان تسلیت می‌گوئیم و برایشان صبر و بردباری آرزو می‌کنیم.

انجمن حسابداران خبره ایران

عضو محترم

سرکار خانم الهه اخوان فوت مادر گرامی‌تان را صمیمانه تسلیت می‌گوئیم.

انجمن حسابداران خبره ایران

ارزش بیمه شده مال \times خسارت ایجاد شده = خسارت قابل دریافت
ارزش واقعی مال

با توجه به توضیحات بالا چنانچه وسیله نقلیه‌ای که ارزش واقعی ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال است به مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال بیمه شده باشد از خسارت وارده به آن به هر میزان که باشد فقط ۱/۳ و حداکثر تا مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال توسط شرکتهای بیمه پرداخت خواهد گردید.

آثار تغییرات نرخ ارز بر پوششهای بیمه‌ای

با توجه به اینکه ارزشهای حسابداری داراییها مبتنی بر بهای تمام شده است و از طرفی در دهه گذشته مؤسسات مختلف داراییهای ارز بر خود را با توجه به عواملی از قبیل مالکیت، نوع فعالیت، مقررات دولتی و... به نسبت از محل ارزهای دولتی، رقابتی، شناور و با نرخهای متفاوتی تأمین کرده‌اند بهای تمام شده این داراییها غالباً تفاوتهای چشمگیری با ارزش روز و جایگزینی دارد. میزان این تفاوت به درجه ارزی انواع داراییها همچنین نرخ تسعیر ارز در زمان تحصیل داراییهای گوناگون شرکت بستگی دارد که در مواردی ممکن است ارزش روز یک نوع دارایی به لحاظ استفاده از دلار ۷۰ ریالی بیش از ۳۵ برابر بهای تمام شده آن باشد. گو اینکه چنین فاصله‌ای در بیشتر موارد اغراق‌آمیز است. لیکن می‌توان گفت که محدوده چنین فاصله‌ای بین ۱ تا ۳۵ برابر در نوسان خواهد بود.

بر این اساس چنانچه شرکتی بخواهد از بیمه برای جبران خسارتهای ناشی از

حوادث استفاده کند لازم است با توجه به ساختار ارزی بهای تمام شده داراییها و میزان ارز لازم برای جایگزینی آنها به تعیین سرمایه در حد ارزشهای واقعی پردازد. در غیر این صورت در پی وقوع خسارت جایگزینی مناسب داراییها از محل بیمه به تناسب کسری پوشش بیمه‌ای میسر نخواهد بود.

برخی توصیه‌های کلی در مورد مبنای بیمه اقلام مختلف داراییها

از آنجا که معمولاً تأمین مالی بخش درخور توجهی از ریسکها از طریق بیمه انجام می‌گیرد در زیر توصیه‌های کلی در مورد مبنای بیمه اقلام مختلف داراییها ارائه می‌شود:

- ۱- داراییهای ثابت و غیرمنقول معمولاً بخشی از ارزش داراییهای ثابت را عواملی از قبیل موقعیت محلی، سرقتی، زمین، تجاری یا اداری بودن و دیگر امتیازات که در معرض خطر قرار نمی‌گیرند تشکیل می‌دهد. ارزش بیمه‌ای این داراییها را می‌توان براساس حداکثر هزینه‌هایی که برای مرمت، بازسازی و جایگزینی کامل آنها در اثر وقوع حوادث لازم می‌شود، تعیین کرد.
 - ۲- تأسیسات، تجهیزات و ماشین‌آلات به ارزش جایگزینی.
 - ۳- موجودیهای مواد اولیه به قیمت خرید به اضافه هزینه‌های خرید.
- مبنای فوق در چرخه عادی عملیات به ارزشهای جایگزینی نزدیک خواهد بود.

هرچند تورم و تغییرات شدید نرخ ارز می‌تواند بین این مبنا و ارزشهای جایگزینی فاصله ایجاد کند...

۴- کالاهای ساخته شده

در صورتی که در قیمت فروش کالاهای ساخته شده ابهامی وجود نداشته باشد قیمت فروش منتهای هزینه‌های فروش. در حسابداری عموماً شناخت درآمد کالاهای ساخته شده تا قبل از فروش مجاز نیست.

۵- اگرچه در بیمه‌های اشخاص سرمایه بیمه به خواست بیمه‌گذار بدون محدودیت تعیین می‌شود ولی موارد زیر می‌تواند مبنا قرار گیرد.

- بیمه به نفع مدیران و کارمندان یا ورثه و دیگر ذینفعهای تعیین شده توسط آنان به میزان ارزش اقتصادی توان درآمدی شخص در تخصص خود که ممکن است در اثر حادثه برای حال و آینده از بین برود.
- برای افراد کلیدی به نفع شرکت به میزان هزینه‌های جایگزینی افراد هم‌توان از بازار. ک ۳/۱.

تصحیح اشتباهی چاپی در

ماهنامه شماره (۱۰۴/۱۰۳)

متأسفانه در مقاله «حسابداری اجاره درازمدت» دو نمودار شماره ۲ و ۳ در صفحات (۳۴) و (۳۶) جا به جا به چاپ رسیده است. بدین ترتیب، جای درست نمودار شماره ۲ در صفحه (۳۴)، و جای درست نمودار شماره (۳) در صفحه (۳۶) است.

به این خاطر از خوانندگان و نویسندگان محترم مقاله عذر می‌خواهیم.

ردبیر

دوره عالی

ارزشیابی اوراق بهادار

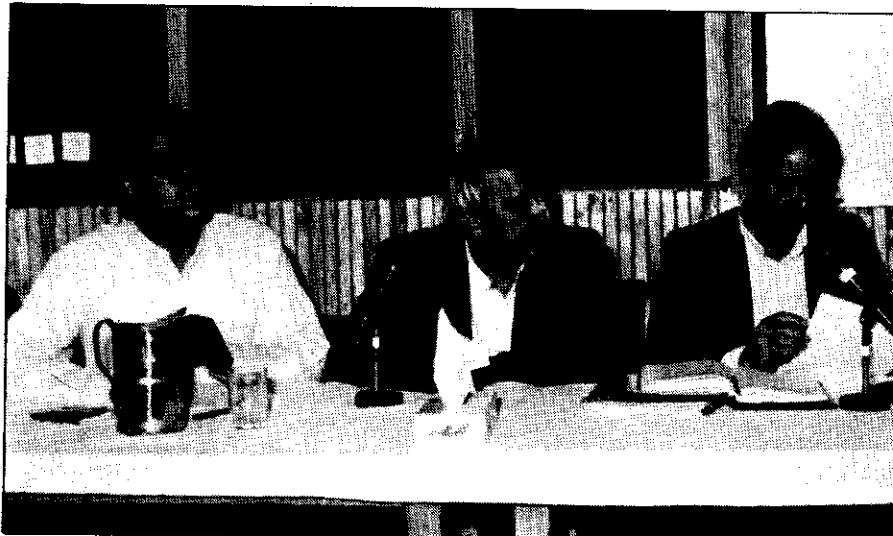
دانشکده مدیریت دانشگاه تهران «دوره عالی ارزشیابی اوراق بهادار» را از تاریخ ۲۲ مرداد تا ۲ شهریور ماه در آمفی تئاتر دانشکده نامبرده برگزار کرد. هدف از برگزاری این دوره توضیح مبانی و روشهای ارزشیابی سهام و شیوه کاربست این روشها با در نظر داشتن شرایط و ویژگیهای بازار سرمایه در ایران بود.

این دوره در بعداز ظهر روز شنبه ۲۲ مردادماه با سخنان دکتر علی رضانیان رئیس دانشکده مدیریت دانشگاه تهران آغاز شد و با تشریح هدفهای دوره و کلیات آن به وسیله دکتر حسین مهدوی ادامه یافت. روش کار در این دوره بدین ترتیب بود که در هر جلسه که از ساعت ۱۷ الی ۲۰:۳۰ روزهای اعلام شده برگزار می شد بین یک تا چند مقاله عرضه می شد و سپس سخنران یا سخنرانان آن جلسه به همراه استادان و کارشناسان متخصص و ذیربط در مقوله مورد نظر به بحث گروهی و رایزنی می پرداختند. در این دوره مقاله های زیر به وسیله استادان مختلف به سمینار ارائه شد:

- طرح افته ارزشیابی سهام
- دکتر حسین عبده تبریزی
- عوامل مؤثر بر قیمت سهام
- دکتر علی جهانخانی
- کاربرد تجزیه و تحلیل اصولی در

- دکتر حسین مهدوی
- ارزشیابی اوراق بهادار با درآمد ثابت
- دکتر علی جهانخانی
- مبانی و روشهای ارزشیابی سهام عادی
- دکتر علی جهانخانی

- مفاهیم پایه ارزش
- دکتر علی جهانخانی
- ارزشیابی مالی طرحهای سرمایه گذاری
- دکتر حسین مهدوی
- هزینه سرمایه و نقشهای ارزشیابی

ارزشیابی سهام
 رضا تهرانی - دکتر علی جهانخانی
 ○ نقش تجزیه و تحلیل مالی در ارزشیابی
 سهام

مصطفی علی مدد
 ○ اهمیت «اطلاعات حسابداری» در
 ارزشیابی اوراق بهادار
 دکتر ایرج نوروش
 ○ نرم افزار اطلاعاتی خرید و فروش سهام
 حجاریان

○ خطر و ارزشیابی اوراق بهادار
 غلامرضا اسلامی بیدگلی - دکتر علی
 جهانخانی.

○ روند تملک در ایران
 غلامرضا اسلامی بیدگلی
 ○ ارزشیابی و کارایی بازار سرمایه
 دکتر حسین مهدوی - دکتر حسین عبده

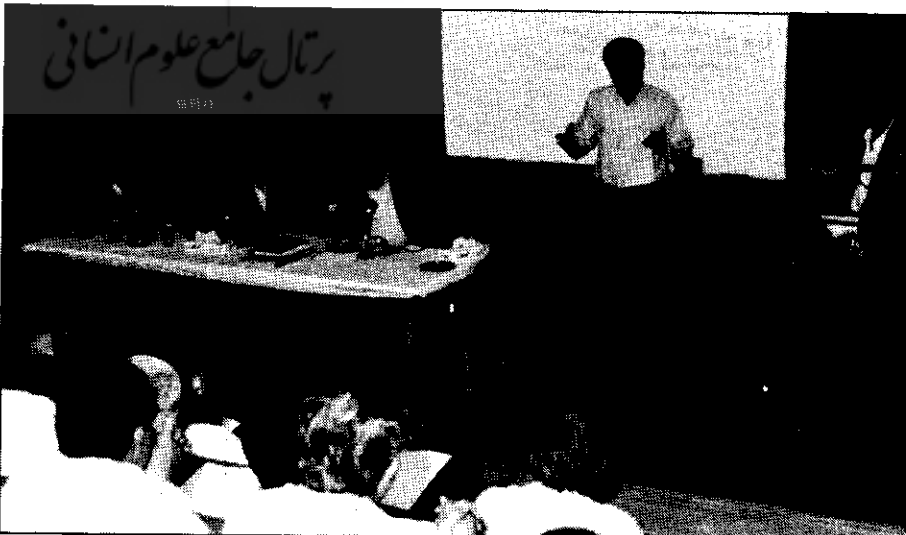
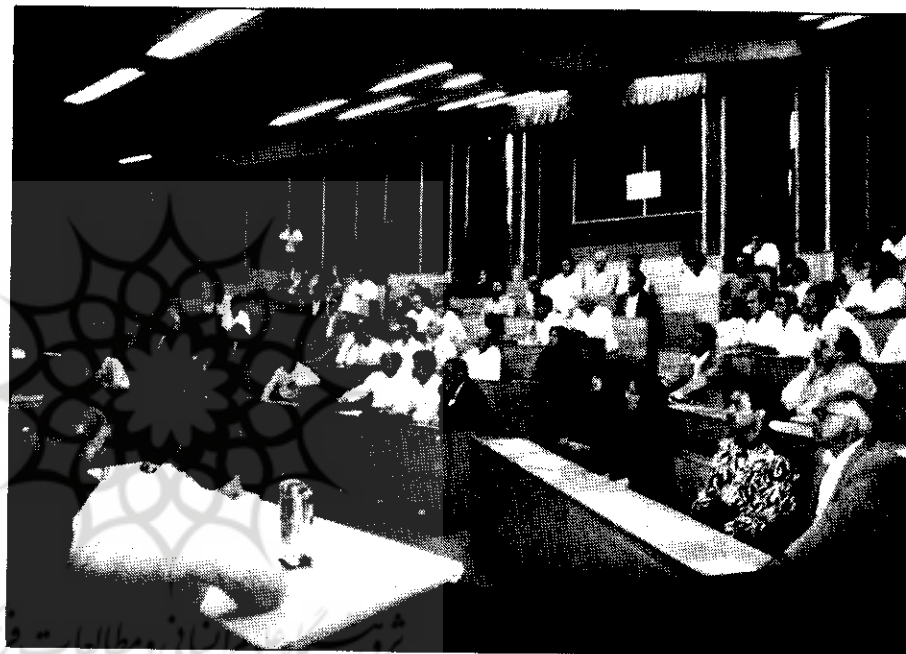
تبریزی
 ○ ارزشیابی اوراق مشارکت
 دکتر حسین عبده تبریزی - دکتر علی
 جهانخانی

○ کارایی بازار سرمایه در ایران
 دکتر حسنعلی سنایی
 ○ ارزشیابی اوراق، کارگزاری اوراق،
 بازارسازی اوراق

دکتر سنایی، دکتر جهانخانی، رجایی.
 ○ اوراق بهادار مشتقه
 دکتر پرویز عقلی کرمانی، دکتر عبده
 تبریزی.

○ تأثیر تصمیمات مجامع عمومی بر قیمت
 سهام
 دکتر علی جهانخانی

این دوره با جمع بندی مطالب مورد بحث
 در روز ۲ شهریور ماه پایان گرفت.

دومین دوره مدیریت عالی اعتبارات برای مدیران شبکه بانکی در مشهد

ایران و مسکن سازان خراسان و با حضور مدیران این شرکتها تشکیل شد و مسائل مربوط به اعتبارات صادراتی و نظام اعتباری برای نوسازی بافتهای فرسوده شهری مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

دوره مسورد نظر، در صبح روز ۱۸ شهریور با سخنان امام جمعه مشهد آغاز شد. در جلسه افتتاحیه آن چند نفر از مقامات و مدیران استان و رئیس اتاق بازرگانی استان خراسان مسائل مربوط به اعتبارات و تسهیلات بانکی را مطرح کردند. سپس هدفهای کلی دوره به وسیله آقای دکتر مهدوی نجم آبادی و آقای شایسته مدیرعامل بانک استان برای شرکت کنندگان

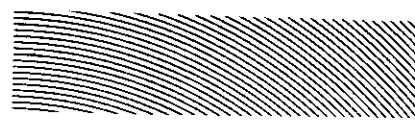
برنامه این دوره را آقای دکتر حسین عبده تبریزی، استاد مدیریت مالی، با همکاری جمعی از استادان دانشگاه و عده‌ای از مدیران شبکه بانکی تهیه کرده بودند و مدیریت آموزشی دوره بر عهده آقای دکتر حسین مهدوی نجم آبادی، استاد مدیریت مالی و بانکداری بود.

در هریک از جلسات دوره مقاله‌ای به وسیله یکی از استادان عرضه می‌شد و به دنبال آن استادان مختلف دوره و مدیران شبکه بانکی شرکت‌کننده بحث درباره موضوع را پیگیری می‌کردند و دیدگاههای مختلف به تفصیل بررسی می‌شد. علاوه بر جلسات عادی، جلساتی در شرکتهای مشهد

با همکاری و مشارکت موسسه بانکداری ایران و بانک صادرات خراسان، دومین دوره مدیریت عالی اعتبارات با شرکت جمعی از مدیران شبکه بانکی در استانهای مختلف کشور در تاریخ ۱۸ تا ۲۳ تیرماه در مشهد برگزار شد.

هدف از برگزاری این دوره توضیح و توجیه روشهای جدید در مدیریت اعتبارات و بحث و بررسی درباره چگونگی کاربرد، فواید و محدودیتهای این روشها در شرایط خاص ایران بود.

- سیاستهای کلان اعتباری
دکتر مهدوی نجم‌آبادی، استاد مدیریت مالی و بانکداری و دکتر میرزا باقری، استاد اقتصاد و رئیس مؤسسه علوم بانکی ایران.
- مفاهیم، اصطلاحات و مبانی مدیریت اعتبارات
دکتر عبده تبریزی، استاد مدیریت مالی
- خطر در مدیریت اعتبارات و سرمایه‌گذاری
دکتر علی جهانخانی، استاد مدیریت مالی و رئیس دانشکده مدیریت دانشگاه شهید بهشتی
- تجزیه و تحلیل صورتهای مالی در مدیریت اعتبارات
مصطفی علی‌مدد، استاد و پژوهشگر حسابداری
- تجزیه و تحلیل جریانهای نقدی در مدیریت اعتبارات
حمید افسردیر، استاد و پژوهشگر حسابداری.
- برنامه‌ریزی اعتبارات در بانکها
دکتر مهدوی نجم‌آبادی، استاد مدیریت مالی و بانکداری
- مدیریت مطالبات مشکوک‌الوصول
دکتر عقیلی استاد مدیریت مالی و بانکداری
- علل و عوامل نارسائی اطلاعات حسابداری در ایران و تأثیر آن بر مدیریت اعتبارات
مصطفی علی‌مدد، استاد و پژوهشگر حسابداری
- تخصیص اعتبارات در سطح ملی و منطقه‌ای و انعطاف‌پذیری در توزیع اعتبارات
دکتر مهدوی نجم‌آبادی، استاد مدیریت مالی و بانکداری
- مدل اقتصاد سنجی اقتصاد ایران با تأکید بر بخش مالی
دکتر میرزا باقری، استاد اقتصاد و رئیس مؤسسه علوم بانکی ایران
- توسعه منطقه‌ای، انتقال تکنولوژی و توزیع اعتبارات
دکتر مهدوی عادل، استاد اقتصاد و رئیس مرکز آموزش بانکداری مشهد
- مدل‌های کنترل اعتبارات و مدل‌های کمی در مدیریت
دکتر حسین عبده تبریزی، استاد مدیریت مالی
- مسائل حقوقی در بانکداری اسلامی و تسهیلات اعتباری
دکتر محمد حسن وطنی، استاد و پژوهشگر حقوق

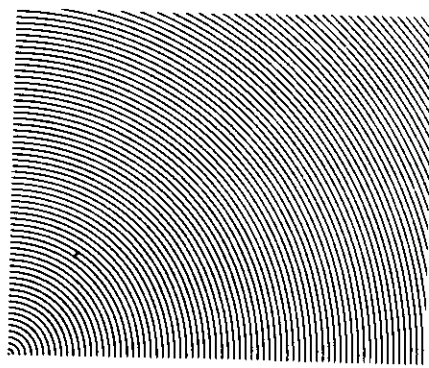

ازگو شد.

در جلسات بعدی دوره که به مدت یک هفته صبح و عصر در مرکز آموزش بانکداری مشهد برگزار می‌شد مقاله‌های زیر به وسیله استادان مختلف عرضه شد و بعد هر مقاله بحثی عمومی با شرکت استادان و شرکت‌کنندگان انجام گرفت.

برگزاری و اداره این دوره از پشتیبانی و کمکهای همه‌جانبه آقای شایسته مدیرعامل بانک استان و همکاران ایشان در بانک صادرات خراسان برخوردار بود. مدیریت اداری دوره را آقای تدین از مرکز آموزش بانکداری مشهد به عهده داشتند و کارشناسان این مرکز تلاشی گسترده در زمینه تکثیر و انتشار مطالب و مقالات و فراهم آوردن امکانات کامپیوتری انجام دادند. ■

اخبار انجمن

نام و مشخصات اعضای
جدید انجمن، براساس
اطلاع دبیرخانه، به شرح زیر
است:

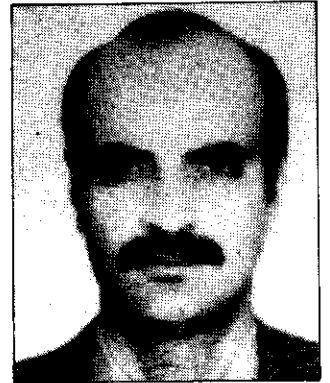
۱۹۲۸ - ش — پیرین
مشیرفاطمی

۱۹۳۲ - ع — باس
سلیمانخانی

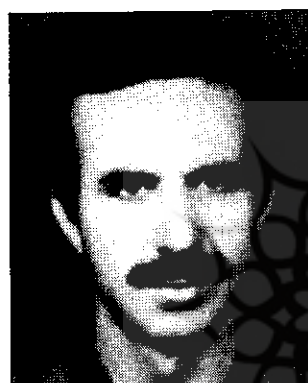
۱۹۳۵ - محمدرضا علوب
مؤسسه حسابرسی عجمی
و همکاران

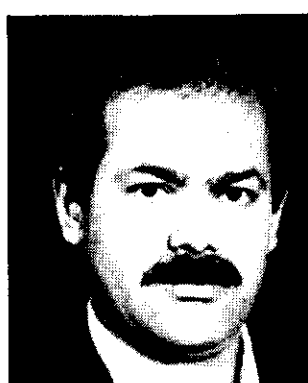
۱۹۲۶ - محمد رضا
کیانپور
شرکت ملی نفت ایران

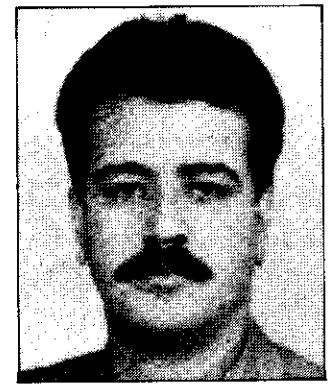
۱۹۲۹ - حمید ناموری
مؤسسه حسابرسی آگاهان
و همکاران

۱۹۳۳ - محمد حسین
آبادی
سازمان حسابرسی

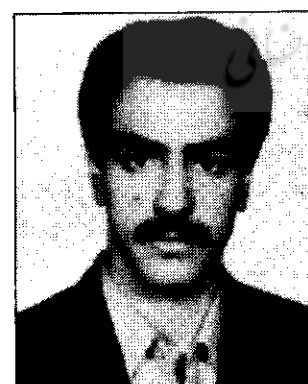
۱۹۳۶ - بهروز قاسمیان
گروه صنعتی سپاهان

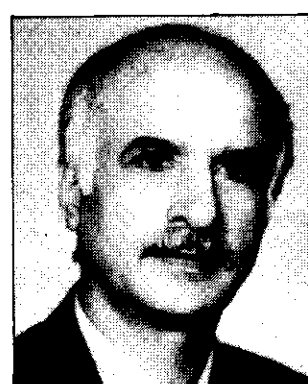
۱۹۲۷ - حمید جباریان
سازمان حسابرسی

۱۹۳۱ - میرمجید
وکیلزادیان
سازمان حسابرسی

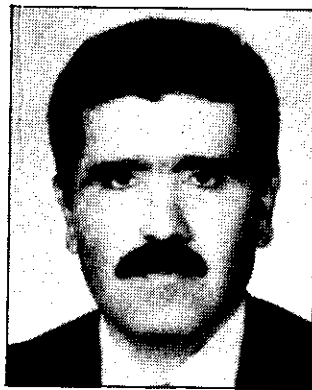
۱۹۳۴ - محمدباقر ملکی
مؤسسه حسابرسی ایران یاور

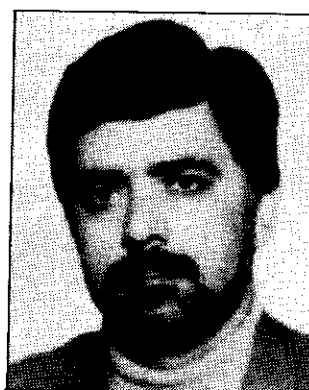
۱۹۳۷ - احمد قائمیان
شرکت آبگینه

۱۹۴۲ - نعمت‌الله نادری

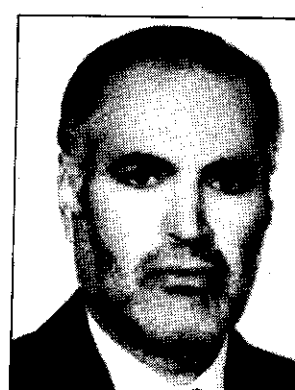

۱۹۴۱ - اسکندر رجیبی

۱۹۳۹ - محمدحسین

حاتمی هنزا
شرکت پخش هجرت

۱۹۳۰ - سید باقر جلالی

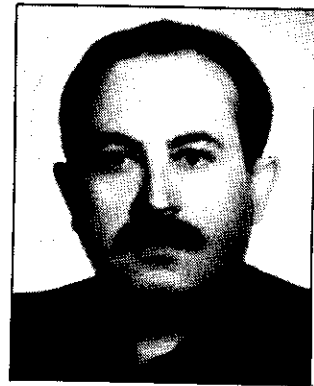
بیمه
مؤسسه حسابرسی میثاق
نواهان

تغییرات حسابداران مستقل

در سه ماهه گذشته تغییرات زیر در وضعیت حسابداران مستقل پیش آمده است:

- آقای فرامرز شایگان: به عنوان شریک و مدیر به مؤسسه حسابرسی آزمون پیوستند و همکار آقای فریدون کشانی شدند.
- آقای محمدابراهیم قربانی فرید: از سازمان حسابرسی مستعفی و در مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی فرید به کار مشغول شدند.
- شماره تلفن آقایان «آواکیانس، اسرار حقیقی، امیدواری، ایلخانی، حجازی، گوهرزاد و میرآرمندهی» به شرح فهرست حسابداران مستقل، تغییر کرده است.

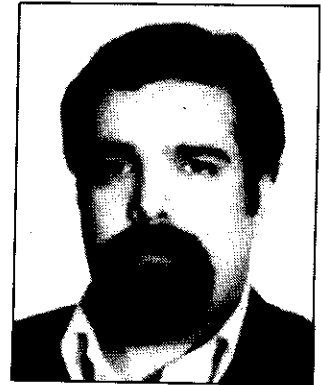
حسابداران مستقل جدید

● اصغر خرمی دیزجی
مؤسسه حسابرسی تدبیر نوین

قابل توجه خواستاران عضویت در انجمن

به اطلاع خواستاران عضویت در انجمن می‌رساند: دبیرخانه در تاریخ ۷۳/۶/۱۹ برای کلیه همکاران متقاضی عضویت نامه‌ای در مورد وضعیت پرونده و علت تکمیل نشدن آن ارسال کرده است. در بعضی موارد این نامه‌ها به دلیل تغییر آدرس برگشت شده و در موارد دیگر گیرندگان اقدامی در مورد آن انجام نداده‌اند. بدین وسیله از متقاضیانی که بیش از دو ماه از تاریخ تقاضای عضویتشان گذشته و از وضعیت پرونده خود بی‌اطلاعند یا در این فاصله تغییر نشانی داده‌اند، درخواست می‌شود حضوری یا به هر صورت ممکن (نامه - تلفن - فاکس) با دبیرخانه تماس بگیرند.

● محمدرضا پنابادی
سازمان حسابرسی بنیاد

بسمه تعالی

اطلاعیه

انجمن حسابداران
خبره ایران

مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران

با «همکاری انجمن حسابداران خبره ایران»

دوره‌های آموزشی زیر را برای خواهران و برادران برگزار می‌کند:

۱- نام دوره	۲- روزهای تشکیل درس	۳- شرایط شرکت کنندگان
۱/۱ حسابداری مالی (۱) ۱/۲ حسابداری مالی (۲) ۱/۳ حسابداری صنعتی (۱) ۱/۴ کامپیوتر در حسابداری و حسابرسی	زوج یکشنبه و سه‌شنبه زوج یکشنبه و سه‌شنبه	دپلم متوسطه گذراندن حسابداری مالی (۱) در یکی از مؤسسات معتبر آموزشی ۵ سال سابقه کار حسابداری یا داشتن مدرک لیسانس

● مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران

۴- محل اجرا

● مدت هر یک از دوره‌ها ۶۰ ساعت - از ساعت ۳/۳۰ الی ۶/۳۰ بعد از ظهرها.
زمان اجرا از آذرماه ۱۳۷۳

۵- مدت و زمان اجرا

● شهریه هر یک از دوره‌ها مبلغ هفتاد هزار (-/۷۰۰۰۰ ریال) می‌باشد که هنگام ثبت‌نام یکجا دریافت می‌شود. ضمناً دو هفته پس از شروع کلاسها در صورت انصراف با کسر ۲۰ درصد بقیه شهریه قابل استرداد بوده و پس از آن شهریه دریافتی مسترد نخواهد شد.

۶- شهریه دوره

● ۱- تکمیل فرم ثبت نام ۲- دو قطعه عکس ۳- معرفی‌نامه از واحد متبوع ۴- ارائه چک پرداخت هزینه آموزشی در وجه مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران و یا رسید واریز مبلغ فوق‌الذکر به حساب جاری شماره ۳۱۹۶/۲ به نام این مرکز نزد بانک ملت شعبه سازمان صنایع ملی ایران، تهران: خیابان دکتر فاطمی.
* به فارغ‌التحصیلان این دوره گواهینامه مشترک انجمن حسابداران خبره ایران و مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران اعطاء خواهد شد.

۷- مدارک ثبت نام

● آخرین مهلت ثبت نام حداکثر تاریخ ۱۳۷۳/۸/۳۰ می‌باشد. خواهشمند است جهت کسب اطلاعات بیشتر از طریق فاکس ۶۵۹۱۴۳ و یا تلفنهای ۶۵۰۰۳۲ و ۶۵۶۰۳۱ داخلی ۲۴۶ و ۲۴۷ با مسئول دوره آقای مهدی احمدی تماس حاصل فرمائید.

۸- آخرین فرصت

آدرس: خیابان دکتر فاطمی - نبش خیابان پروین اعتصامی - پلاک ۱۳۳ تلفنخانه ۳۹ - ۶۵۶۰۳۱، مستقیم: ۶۵۰۰۳۲، فاکس: ۶۵۹۱۴۳، تلکس: ۲۱۴۱۷۶

انجمن حسابداران
خبره ایران

مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران

با «همکاری انجمن حسابداران خبره ایران»

دوره بلندمدت آموزشی زیر را برگزار می کند.

۱- نام دوره	● دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی
۲- مباحث عمده	● کاربرد استانداردهای حسابداری - حسابداری مالی - حسابداری مدیریت - مدیریت مالی - حسابرسی - قانون مالیاتهای مستقیم - قانون تجارت و کامپیوتر
۳- اساتید	● اساتید مبرز و منتخب «انجمن حسابداران خبره ایران»
۴- محل اجرا	● مرکز آموزشی و پژوهشی صنایع ایران
۵- مدت	● مدت دوره ۲۶۰ ساعت - فقط روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ الی ۱۳.
۶- شرایط شرکت کنندگان	● خواهران و برادرانی که حداقل دارای لیسانس حسابداری و یا رشته های مرتبط با سه سال سابقه کار در حسابداری می باشند.
۷- شهریه دوره	● مبلغ سیصد و نود و پنج هزار ریال (۳۹۵۰۰۰) ریال که هنگام ثبت نام یکجا دریافت می شود. ضمناً دو هفته پس از شروع کلاسها در صورت انصراف با کسر ۲۰ درصد بقیه شهریه قابل استرداد بوده و پس از آن شهریه دریافتی مسترد نخواهد شد.
۸- مدارک ثبت نام	● ۱- تکمیل فرم ثبت نام ۲- دو قطعه عکس ۳- معرفی نامه از واحد متبوع ۴- ارائه چک پرداخت هزینه آموزشی در وجه مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران و یا رسید واریز مبلغ فوق الذکر به حساب جاری شماره ۳۱۹۶/۲ به نام این مرکز نزد بانک ملت شعبه سازمان صنایع ملی ایران تهران: خیابان دکتر فاطمی. * به فارغ التحصیلان این دوره گواهینامه مشترک انجمن حسابداران خبره ایران و مرکز آموزش و پژوهش صنایع ایران اعطاء خواهد شد.
۹- آخرین فرصت	● خواهشمند است جهت کسب اطلاعات بیشتر از طریق فاکس ۶۵۹۱۴۳ و یا تلفنهای ۶۵۰۰۳۲ و ۶۵۶۰۳۱ داخلی ۲۴۶ و ۲۴۷ با مسئول دوره آقای مهدی احمدی تماس حاصل فرمائید.

آدرس: خیابان دکتر فاطمی - نبش خیابان پروین اعتصامی - پلاک ۱۳۳ تلفنخانه ۳۹ - ۶۵۶۰۳۱ مستقیم: ۶۵۰۰۳۲ فاکس: ۶۵۹۱۴۳ تلکس: ۲۱۴۱۷۶

آگهی ثبت نام آموزش حسابداری و مدیریت مالی

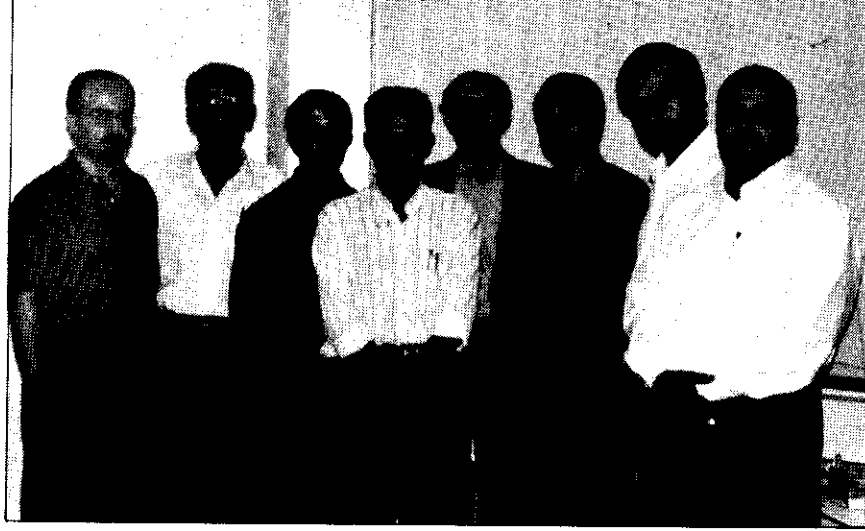
- دوره جدید آموزش حسابداری و مدیریت مالی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران به شرح زیر برقرار می‌گردد:

حسابداری مالی (۱) حسابداری مالی (۲) حسابداری میانه (۱)
حسابداری میانه (۲) حسابداری صنعتی (۱) حسابداری صنعتی (۲) مدیریت
مالی برای مدیران غیرمالی - قانون جدید مالیاتهای مستقیم - حسابرسی
داخلی.

- مدت هر یک از دوره‌ها ۶۰ ساعت و شهریه هر درس ۷۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.
- شرکت برای عموم آزاد است.

- علاقمندان می‌توانند جهت ثبت نام به اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران واقع در خیابان طالقانی شماره ۲۵۴ مراجعه نمایند و برای کسب اطلاع بیشتر از ساعت ۳ تا ۶ بعد از ظهر با تلفن ۸۳۸۳۲۴ تماس حاصل نمایند.

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

دنباله

سیستمهای پشتیبان

تصمیم‌گیری و سیستمهای

کارشناس در

عرصه مدیریت مالی

فهرست منابع

گردهمایی فارغ‌التحصیلان کارشناسی

ارشد رشته حسابداری دانشگاه تهران

شرکت‌کنندگان با یکدیگر ضروری دانستند و تصمیم گرفتند مجموعه‌ای دربرگیرنده مشخصات، و نشانی، موقعیت شغلی و تجارب علمی و تجربی شرکت‌کنندگان و سایر فارغ‌التحصیلان هم‌رشته و هم‌دانشگاهی را فراهم آورند و پیشینی کردند که در آینده از پژوهشگران و مقامات علمی کشور برای شرکت در این‌گونه جلسات دعوت به عمل آورند.

در یکی از روزهای مرداد ماه امسال تعدادی از فارغ‌التحصیلان دوره‌های کارشناسی ارشد حسابداری دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی دانشگاه تهران به ابتکار آقای بیژن عراقی گردهم آمدند تا با یکدیگر تجدید دیدار کنند و امکان برگزاری این‌گونه گردهماییها را در آینده بررسی کنند که پس از بحث و گفتگو در این باره، تشکیل و تداوم برگزاری این جلسات را به منظور تبادل اطلاعات علمی و یافته‌های تجربی

1. Turban, E., Decision Support and Expert Systems, 2nd ed., Macmillan Publishing Co., 1990.
2. Clarkson, G.P.E., Portfolio Selection: A Simulation of Trust Investment, Prentice-Hall, 1962.
3. Trippi & Turban, Investment Management: Decision Support and Expert Systems, Thomson International Publishing Group, Body & Fraser, Boston, 1990.
4. Zadeh, L., «A Simple View of the Dempster - Shafer Theory of Evidence and its Implication for the Rule of Combinations», AI Magazine, Summer 1986.
5. Rudd, A. and Clasing, H.J., Modern Portfolio Theory, Homewood, Dow Jones Irwin, 1982.
6. Reiter, R., «Portfolio Management and Foreign Exchange with Expert Advisory Systems,» in Proceedings of the 1st Annual Conference on Expert Systems in Business and Finance, 1987.
7. Stroll, H.R. and Whaley, R.E., «Program Trading and Expiration-Day Effects,» Financial Analysts Journal, March - April 1987.

هرگز فراموش نمی‌کنیم شما حق انتخاب دارید

G.H.M.S.I

کیفیت بالادربازرسی کالا

عضوی از شرکتهای بین‌المللی بازرسی I.T.S و CALEB BRETT
در بیش از ۱۰۰ کشور جهان با مجوز بانک مرکزی واردات ایران را بازدید می‌کند

تلفن: ۸۸۲۷۷۷-۸ فکس: ۸۸۲۶۵۸ تلکس: ۲۲۶۲۷۷
با حضور در خارک، بندرعباس، سربندر، چابهار، بوشهر، تبریز، مشهد، اصفهان

ایران بازدید
IRAN BAZDID

دنباله دشواریهای گزینش نرم افزار حسابداری در ایران

حسابداران علاوه بر کار حسابداری خودشان باید بعنوان مدیر اصلی اطلاعات یا عضو هیئت مدیره در این زمینه انجام وظیفه کنند و حسابرسی کامپیوتری هم پیچیده تر خواهد بود. عناوین پیشنهاداتی که در همین گزارش مطرح شده از این قرار است. تعدادی از پیشنهادات ۲۶ ماده‌ای برای آمادگی انجمنهای حسابداران در راستای هماهنگی با تحولات تکنولوژی اطلاعات که برحسب شماره‌های هر پیشنهاد ارائه می شود به شرح زیر است:

جدید. در مورد پیشنهاد ۶، بالا بردن سطح صلاحیت حرفه‌ای ضروری است کارآموزان و کسانی که به عضویت انجمنها درمی آیند (حسابدار مستقل) با کامپیوتر آشنایی داشته باشند در غیر این صورت از صلاحیت بسنده برای عضویت در انجمنها برخوردار نخواهند بود.

شماره ۷، تعیین رده تخصصی جدید: در گزارش پیشنهاد شده است علاوه بر عنوانهایی مانند «چارترد» (Chartered) یا «سی.پی.ا.» (C.P.A) رده

مقررات و ضوابط مربوط به این حرفه است.

پیشنهاد ۹، تعریف جدید از حسابداری: گفته شده است که تعریف حسابداری باید تغییر داده شود. همان طور که گفته شد حسابدار از این پس مدیر اطلاعات خواهد بود یعنی کسی که برای استفاده از منابع اطلاعاتی شرکت برنامه ریزی می کند و اطلاعات مناسب فراهم می آورد و در اختیار استفاده کننده‌ها قرار می دهد.

شماره ۱۵، رعایت استانداردها در نرم افزارها: پیشنهاد شده است که امکان رعایت استانداردهای حسابداری بین المللی را در نرم افزارها پیشنهاد شده است، مورد بررسی قرار گیرد.

شماره ۱۶، صدور بیانیه‌ها بصورت پست الکترونیک: پیشنهاد شده است بیانیه‌های حسابداری و حسابرسی بصورت کامپیوتری صادر شود، بدین ترتیب که مؤسسات بتوانند به وسیله کامپیوتر مؤسسه با مراجع حرفه‌ای ارتباط داشته باشند و پس از تصویب هر بیانیه بلافاصله آن را دریافت کنند، و دیگر منتظر و چاپ و پست شدن آن نشوند.

شماره ۱۹، ارتباط با دولت: گفته شده که ارتباط کامپیوتری با دولت باید نزدیکتر بشود. و شبکه‌هایی ایجاد شود که هم حسابداران بتوانند به آن دسترسی داشته باشند و هم دولت بتواند قوانین را وارد آن شبکه بکند بطوریکه حسابدار بلافاصله از آخرین تحولات و تغییرات آگاه شود.

شماره ۲۲، اظهار نظر حسابرسی درباره سیستمهای کامپیوتری: به نظر می رسد رهنمودهای کنونی حسابرسی

۴- ایجاد ضوابط جدید برای خدمات جدید تکنولوژی

اطلاعات

۶- بالا بردن سطح صلاحیت حرفه‌ای

۷- تعیین رده تخصصی جدید

۹- تعریف جدید از حسابداری

۱۵- رعایت استانداردها در نرم افزارها

۱۶- صدور بیانیه‌ها به صورت الکترونیک

۱۷- ترغیب مؤسسات به کاربرد سیستمهای خیره

۱۹- برقراری ارتباط با دولتها

۲۲- اظهار نظر حسابرسی درباره سیستمهای کامپیوتری

۲۳- بهبود استانداردهای حسابرسی در راستای استفاده از

کامپیوتر

۲۴- بررسی در نظر گرفتن امکانات حسابرسی در نرم افزارها

تخصصی هم‌مطرازی نیز برای متخصصان کامپیوتر پیشبینی شود. البته اخیراً این گونه عنوانهای تخصصی در انجمنهای حرفه‌ای جهان رایج شده است، از جمله رایزنی سرمایه‌گذاری (Investment Adviser) که ملزم به رعایت

موارد بالا را که با توجه به شرایط ایران برگزیدیم، به اختصار درباره هر یک توضیحی ارائه می شود: پیشنهاد ۴، ایجاد ضوابط جدید برای خدمات جدید تکنولوژی اطلاعات، با تدوین آئین نامه‌های انضباطی و رفتار حرفه‌ای